

**T.C.
İSTANBUL GEDİK ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ**

**TRAFİK KAZALARINDA SÜREKLİ İŞ GÖRMEZLİK VE
DESTEKTEN YOKSUN KALMA TAZMİNATININ
BELİRLENMESİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Mehmet Akif ERTUĞRUL

Özel Hukuk Anabilim Dalı

Özel Hukuk Tezli Yüksek Lisans Programı

**TEMMUZ 2024
İSTANBUL**

**T.C.
İSTANBUL GEDİK ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ**

**TRAFİK KAZALARINDA SÜREKLİ İŞ GÖRMEZLİK VE
DESTEKTEN YOKSUN KALMA TAZMİNATININ
BELİRLENMESİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**Mehmet Akif ERTUĞRUL
(211232020)
0009-0005-5661-4751**

Özel Hukuk Anabilim Dalı

Özel Hukuk Tezli Yüksek Lisans Programı

Tez Danışmanı: Prof.Dr. Ahmet Kesik

İstanbul 2024

T.C.
İSTANBUL GEDİK ÜNİVERSİTESİ
Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Müdürlüğü

Jüri Tez Onay Formu

04.07.2024

LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ

Bu çalışma 04/07/2024 tarihinde aşağıdaki jüri tarafından Özel Hukuk Anabilim Dalı, Özel Hukuk (Tezli Yüksek Lisans) Programı Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

TEZ JÜRİSİ

Prof.Dr.Ahmet KESİK

Danışman

İstanbul Gedik Üniversitesi

Dr. Öğr. Üyesi Osman YILMAZCAN

Üye (İmza)

İstanbul Gedik Üniversitesi

Prof. Dr. İbrahim Attila ACAR

Üye (İmza)

İzmir Katip Çelebi Üniversitesi

YEMİN METNİ

Yüksek lisans Tezi olarak sunduğum “*Trafik Kazalarında Sürekli İş Göremezlik ve Destekten Yoksun Kalma Tazminatının Belirlenmesi*” adlı çalışmanın, tezin proje safhasından sonuçlanmasına kadarki bütün süreçlerde bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı düşecek bir yardıma başvurulmaksızın yazıldığını ve yararlandığım eserlerin Bibliyografya ’da gösterilenlerden oluştuğunu, bunlara atıf yapılarak yararlanılmış olduğunu belirtir ve onurumla beyan ederim. (23.06.2024)

Mehmet Akif ERTUĞRUL

ÖNSÖZ

Bu çalışmada günümüzde artarak devam eden trafik kazalarında, trafik kazaları sonucunda ölen kişinin desteğini hissedecek olan kişiler için destekten yoksun kalma tazminatının nasıl belirlendiği, bunun nasıl hesaplandığı ve kaza sonucunda ağır şekilde yaralanan vücudun belirli bölgesinde veya birden fazla bölgesinde sürekli veya düzenli olarak eski halinde kullanamayan kişilerin sürekli iş göremezlik (efor tazminatı) tazminatının nasıl belirlendiği bu tezin yazılma amacını taşımaktadır.

Tez çalışmamda planlanmasında, araştırılmasında, yürütülmesinde ve oluşumunda ilgi ve desteğini esirgemeyen, engin bilgi ve tecrübelerinden yararlandığım, yönlendirme ve bilgilendirmeleriyle çalışmamı bilimsel temeller ışığında şekillendiren sayın hocalarım Prof. Dr. Ahmet Kesik ve Dr. Öğr. Üyesi Osman Yılmazcan'a gösterdikleri anlayış ve yardımları için teşekkür ediyorum. Ayrıca babam Prof. Dr. İrfan ERTUĞRUL' a destek, yol gösterme ve anlayışı için teşekkürler.

Temmuz 2024

Mehmet Akif ERTUĞRUL

Avukat

İÇİNDEKİLER

Sayfa

ÖNSÖZ.....	iv
İÇİNDEKİLER	v
KISALTMALAR	vii
TABLO LİSTESİ	viii
ŞEKİL LİSTESİ.....	ix
ÖZET.....	x
ABSTRACT	xi
1. GİRİŞ	1
1.1 Çalışmanın Konusu	1
1.2 Çalışmanın Önemi.....	1
1.3 Çalışmanın Yöntemi.....	1
1.4 Çalışmanın Kapsamı	1
2. TRAFİK KAZASI.....	2
2.1 Trafik Kazasının Tanımı	2
2.2 Trafik Kazalarının Sebepleri	3
2.2.1 Şahıslara ait sebepler	4
2.2.2 Vasıtaya ait sebepler.....	4
2.2.3 Yollara ve havaya ait sebepler.....	4
2.3 Trafik Kazasında Deliller	5
2.3.1 Kaza tespit tutanağı	5
2.3.2 Kaza yeri krokisi.....	6
2.4 Kusura Etki Edecek Olan Haller	7
2.4.1 Trafik kazalarında kazanın yolla ilgili olan halleri.....	7
2.4.2 Asli kusur olarak kabul edilen haller	7
2.5 Kusur Dağılımını Gösteren Örnek Bilirkişi Raporu ve İncelenmesi	8
3. DESTEKTEN YOKSUN KALMA TAZMİNATININ BELİRLENMESİ.....	17
3.1 Temel Kavramlar.....	17
3.2. Destekten Yoksun Kalan ve Destek Olanlar	17
3.2.1 Destekten yoksun kalanlar.....	17
3.2.1.1 Eşler	17
3.2.1.2 Nikâhsız eşler.....	17
3.2.1.3 Çocuklar.....	18
3.2.1.4 Kardeşler.....	18
3.2.1.5 Evlatlıklar.....	18
3.2.1.6 Aynı çatı altında yaşayan yakınlar.....	18
3.2.1.7 Burs alan öğrenciler	18
3.2.1.8 Anne ve baba	18
3.2.2 Destek Olanlar	19
3.2.2.1 Eşler	19
3.2.2.2 Anne ve baba	19
3.2.2.3 Kardeşler	19

3.2.2.4 Aynı çatı altında yaşayan yakınlar.....	20
3.2.2.5 Çocuklar.....	20
3.2.2.6 Ölen kişi desteği.....	20
3.3 Destek Yoksunu Kalmanın Şartları.....	20
3.4 Destek Yoksun Kalma Tazminatının Özellikleri	22
3.5 Destek Sağlama Biçimleri.....	24
3.5.1 Parasal destek	25
3.5.2 Yardım ederek desteklik.....	25
3.5.2.1 Yaşlı ve emeklilerin desteği.....	25
3.5.2.2 Ev kadınlarının desteği	25
3.5.2.3 Çocukların yardım ederek desteği	25
3.5.2.4 Küçük yaştaki çocukların anne ve babalarına desteği	26
3.6 Destekten Yoksunluk Süreleri.....	26
3.7 Destekten Yoksun Kalanları Destek Paylarının Belirlenmesi.....	28
3.8 Aktif- Pasif Dönem ve İşlemiş - İşleyecek Dönem.....	30
3.8.1 Aktif dönem ve pasif dönem	30
3.8.2 İşlenmiş dönem ve işleyecek dönem	30
3.9 Destekten Yoksun Kalma Tazminatında İndirim Sebepleri ve Hesaplama Biçimi	30
3.9.1 Tazminat hesabında katılmayacak hususlar	31
3.9.1.1 Vefat eden destekçi.....	31
3.9.1.2 SGK Aylıkları	32
3.9.1.3 Yaşam ve can sigortaları.....	32
3.9.1.4 SGK Rücu ödemeleri	32
3.9.1.5 Destekten yoksun kalanın malvarlığı.....	32
3.9.2 Destek tazminatında indirim sebepleri	33
3.9.2.1 Kusur indirimi.....	33
3.9.2.2 Dul eşin evlenme şansı	33
3.10.2.3 Çocukların yetiştirilme gideri	34
3.9.2.4 Yapılan ödemelerin yetersiz olması.....	34
3.9.2.5 Hatır taşıması indirimi	35
3.9.2.6 Kaza sigortası dalında bağlanan gelirlerin indirimi.....	35
3.9.3 Destek yoksun kalma tazminatının hesaplanma biçimi.....	37
4. SÜREKLİ İŞ GÖREMEZLİK TAZMİNATININ BELİRLENMESİ.....	57
4.1 Sürekli İş Göremezlik Tanımı	57
4.2 Sürekli İş Göremezlik Halleri	60
4.2.1 Sürekli kısmi iş göremezlik	61
4.2.2 Sürekli tam iş göremezlik.....	61
4.2.3 Sürekli iş göremezliğin kişilere göre durumu	61
4.2.3.1 Emekli, yaşlılar ve bir kazancı olmayan şahıslar yönünden.....	61
4.2.3.2 Çalışmayan ev kadınları yönünden.....	62
4.2.3.3 Küçük çocuklar yönünden	62
4.2.3.4 Çalışan insanlar yönünden	62
4.2.3.5 Estetik zarar görenler yönünden	64
4.4 Sürekli İş Göremezlik Tazminatının Hesaplanması ve Örneklendirilmesi.....	64
5. SONUÇ.....	73
KAYNAKLAR	76
ÖZGEÇMİŞ.....	79

KISALTMALAR

A.g.e.	: Adı Geçen Eser
AY.	: Anayasa (1982 Türkiye Cumhuriyeti Anayasası)
Bknz	: Bakınız
C.	: Cilt
E.	: Esas
E.T.	: Erişim Tarihi
f.	: fıkra
HMK	: Hukuk Muhakemeleri Kanunu
K.	: Karar
KBİBB	: Karar Kazancı Bilişim İçtihat Bilgi Bankası
KTK	: Karayolları Trafik Kanunu
R.G.	: Resmi Gazete
s.	: Sayfa
ss.	: Sayfa Sayısı
TBK.	: 6098 Sayılı Türk Borçlar Kanunu
TCK	: Türk Ceza Kanunu
TDK	: Türk Dil Kurumu
TRH 2010	: Türkiye Kadın-Erkek Hayat Tablosu
Y.	: Yıl

TABLO LİSTESİ

Sayfa

Tablo 3.1: Türkiye’de Yaşayan Erkek ve Kadınların Bakiye Yaşamını Verileri(2010 yılındaki Türkiye nüfusu baz alınarak hazırlanmıştır)	27
Tablo 3.2: 1931 Yılında Fransa’da Yaşayanların Bakiye Yaşamını Gösteren PMF Tablosu	28
Tablo 3.3: Destekten Yoksun Kalma Tazminatının Destek Olan Kişilerin Payları (Destek Olanlar Eş ve 2 Çocuk Varsa).....	29
Tablo 3.4: Destekten Yoksun Kalma Tazminatının Destek Olan Kişilerin Paylarını (Destek Olanlar Eş ve 4 Çocuk Varsa))	29
Tablo 3.5: Destekten Yoksun Kalan Kişilerin Belli Dönemlerdeki Payları	46
Tablo 3.6: Gelecek Aktif Dönem Hesabı	48
Tablo 3.7: Destek Alacak Kişilerin Belirli Dönemlerde Alacakları Paylar	51
Tablo 3.8: Destekten Yoksun Kalma Tazminatının Geçmiş Dönem Hesabı.....	52
Tablo 3.9: Destekten Yoksun Kalma Tazminatının Gelecek Aktif Dönem Hesabı .	53
Tablo 3.10: Destekten Yoksun Kalma Tazminatının Gelecek Pasif Dönem Hesabı	55
Tablo 3.11: Hesaplama Yaş Ücret Dönem Geliri Ayrımı	67
Tablo 3.12: Geçmiş Dönem Hesabı	68
Tablo 3.13: Gelecek Aktif Dönem Hesabı	68
Tablo 3.14: Gelecek Pasif Dönem Hesabı	69
Tablo 3.15: İşlemiş Dönem Hesabını	71
Tablo 3.16: Tüm Dönemlerin Toplamları	72

ŞEKİL LİSTESİ

	<u>Sayfa</u>
Şekil 2.1: Kazanın Oluş Şeklini Gösteren Görsel.....	9
Şekil 2.2: Örnek Bilirkişi Raporunun Hazırlanmasında Yararlanılan Unsurlar	10
Şekil 2.3: Örnek Bilirkişi Raporunda Olayın Analiz ve Tespitinin Yapılması	11
Şekil 2.4: Örnek Kazada Kamera Kayıtlarının Rapora İşlenmesi	12
Şekil 2.5: Örnek Kaza Olayının Raporunun Sonuçlandırılması I.....	13
Şekil 2.6: Örnek Kaza Olayının Raporunun Sonuçlandırılması II	14
Şekil 2.7: Olayın Adli Tıp Kurumunda İncelenmesi I.....	15
Şekil 2.8: Olayın Adli Tıp Kurumunda İncelenmesi II	16

TRAFİK KAZALARINDA SÜREKLİ İŞ GÖREMEZLİK VE DESTEKTEN YOKSUN KALMA TAZMİNATININ BELİRLENMESİ

ÖZET

Günümüzde artarak devam eden trafik kazaları birçok insanın ölümüne ve yaralanmalarına neden olmaktadır. Gelişen teknolojiyle araçlar modernleşip

Trafik, karayolları üzerinde bulunan her şeyin (yayaların, hayvanların ve araçların) fiili olarak gösterdikleri hal ve hareketleridir. Trafik kazaların oluşumunu engelleyici önlemler geliştirilmesine rağmen ölümlerin önüne geçilememektedir. Kullanılan araçlar ne kadar gelişmiş olsa da hava koşullarından, yollardan ve şahısların araçları hatalı kullanımlarından kaynaklanan nedenlerle kazalar olabilmektedir. Bunun sonucunda tek yönlü veya çift yönlü trafik kazaları meydana gelmektedir. Kazalarda kusur durumunun sebeplerini araştırırken öncelikle yaşanan kazaların sebeplerini iyi bir şekilde anlamamız gerekmektedir. Bu sebeple şahıslara, vasıtaya, yollara, havaya ait sebepler olmak üzere nedenler dört grupta incelenir.

Kazalar sonucunda kişilerin meydana gelen ölümlere bağlı olarak “ destekten yoksun kalma tazminatı” ödenmekte ve bu tazminatın hesaplanırken: Kazadaki kusur oranları, ölenin desteğinden yoksun kalanlar ve bunların destek payları, ölenin destekliği (bakiye yaşam süresi, aktif ve pasif dönemleri, destek hesabına esas parasal ölçütler (ölenin mesleği, ne kadar kazandığı, ücret bordroları, meslek kazanç araştırma sonuçları, olay tarihi, hesap tarihi, hesap tarihindeki asgari ücret tutarı, hesaplama tarihine kadar olan asgari ücret tutarları dikkate alınmaktadır. Kaza nedenlerinin araştırılması bağlamında bilirkişi raporu ve ATK raporuyla kusurun nasıl dağıtıldığı ve en önemlisi bu raporların anlaşılması için gerekli bulgularla beraber kusur dağılımı sonuçları üzerinde durulur. Yaşanılan kazalar sonucunda kazazedelerin ömrünün sonuna kadar hissedecekleri kalıcı sakatlıkları için kaza sonucu hak kazandıkları sürekli iş göremezlik tazminatını alabilirler. Sürekli iş göremezlik tazminatı diğer adıyla kalıcı sakatlık, beden gücü kaybı zarar görenin çalışma gücünün sürekli olarak azalması ya da tamamen kaybedilmesi söz konusudur. Kalıcı olarak zarar gören kişi kazadan önce yaptığı hareketleri kazadan sonra aynı hareketleri yapmak için daha çok efor harcaması gerekmektedir. Sarf edilen eforun ekonomik karşılığı olarak hükmedilecek tazminat da normatif zarar kapsamına girecektir. Trafik kazası sonucu ölen bir kişi varsa, ölen kişinin maddi ve manevi desteğini hissedecek kişilerin bu desteğinden mahrum kalması sonucu alabileceği destekten yoksun kalma tazminatını isteyebilir. Bu tazminatı kimlerin isteyebileceği, destek kavramının sadece paradan ibaret olmadığı, kimlerin destekçi kimlerin destek alan olabileceğini ve son olarak da destekten yoksun kalma tazminatının belirlenmesi gerekir. Bu çalışmada iş göremezlik ve destekten yoksun kalma tazminatının belirlenmesi birlikte ele alınarak literatüre ve uygulamaya katkı sağlanmıştır. Kazalar sonucunda İş göremezlik ve destekten yoksun kalma tazminatı kazaya uğrayanların ve geride kalanların hayatlarını kolaylaştırıcı bir yasal güvence olarak önemini korumaktadır.

Anahtar Kelimeler: *Trafik kazaları, Kusur dağılımı, İş göremezlik, Destekten yoksun kalma*

DISTRIBUTION OF FLAW IN TRAFFIC ACCIDENTS AND CALCULATION OF THE COST OF PERMANENT DISABILITY AND LACK OF SUPPORT

ABSTRACT

Traffic accidents are the actual behaviors and actions of everything on the highway (pedestrians, animals and vehicles). Although measures have been developed to prevent accidents, deaths cannot be prevented. No matter how advanced the vehicles used are, accidents can occur due to weather conditions, roads and people driving their vehicles. As a result, one-way or two-way traffic accidents occur. When investigating the causes of fault in accidents, we must first understand the causes of the accidents well. For this reason, the causes are examined in four groups: people, vehicles, roads and weather.

As a result of accidents, “loss of support compensation” is paid depending on the deaths of individuals and when calculating this compensation: The rates of fault in the accident, those who are deprived of the support of the deceased and their support shares, the support of the deceased (the remaining life span, active and passive periods, the monetary criteria that form the basis of the support calculation (the profession of the deceased, how much he earned, pay slips, occupational income research results, date of the incident, calculation date, minimum wage amount on the calculation date, minimum wage amounts up to the calculation date are taken into consideration. In the context of investigating the causes of the accident, how the fault is distributed with the expert report and ATK report and most importantly, the results of the fault distribution together with the findings necessary to understand these reports are emphasized. As a result of the accidents, the accident victims can receive the permanent disability compensation they are entitled to as a result of the accident for the permanent disabilities they will feel until the end of their lives. Permanent disability compensation, also known as permanent disability, loss of physical strength, is the permanent decrease or complete loss of the working capacity of the injured person. The person who is permanently damaged must exert more effort to perform the same actions after the accident as they did before the accident. The compensation to be awarded as the economic equivalent of the effort exerted will also fall within the scope of normative damage. If a person dies as a result of a traffic accident, they may request compensation for loss of support that they may receive as a result of being deprived of this support by those who will feel the material and moral support of the deceased. It is necessary to determine who can request this compensation, that the concept of support is not limited to money, who can be a supporter and who can be a support recipient, and finally, compensation for loss of support. In this study, the determination of incapacity for work and loss of support compensation has been considered together, contributing to the literature and practice. Incapacity for work and loss of support compensation as a result of accidents maintains its importance as a legal guarantee that facilitates the lives of those who are involved in accidents and those left behind.

Keywords: *Traffic accidents, Distribution of fault, Disability, Lack of support*

1. GİRİŞ

1.1 Çalışmanın Konusu

Yüksek lisans tezi olarak hazırlanan çalışmanın konusu “Trafik Kazalarında Sürekli İş Göremezlik Ve Destekten Yoksun Kalma Tazminatının Belirlenmesi” dir.

1.2 Çalışmanın Önemi

İş göremezlik ve destekten yoksun kalma tazminatının belirlenmesi bu çalışma ile günümüzde artarak devam eden trafik kazalarının sonucunda karşılaşılabilecek kötü sonuçların bir nebze olsun maddi açılardan telafisinin sağlanması ve bu yönde literatüre katkı sağlanması amaçlanmıştır. Bu çalışmanın amacı hem sürekli iş göremezlik tazminatının hem de destekten yoksun kalma tazminatının aynı çatı altında uygulamada ayrıntılı bir şekilde ele alınarak incelemesidir.

1.3 Çalışmanın Yöntemi

Bu çalışmayı hazırlarken literatür taraması, örnek içtihat metinleri, bilirkişi raporları, makaleler, yüksek lisans ve doktora tezleri, istatistiksel araştırmalar, ilgili sempozyumlarda sunulan bildiriler, kanunlardan, tüzüklerden, yönetmeliklerden ve çeşitli hukuk kitaplarından yararlanılmıştır.

1.4 Çalışmanın Kapsamı

Yapılan bu çalışma dört bölümden oluşmaktadır. Bunlar sırasıyla; giriş, trafik kazası, destekten yoksun kalma tazminatının belirlenmesi, sürekli iş göremezlik tazminatının belirlenmesidir. Bu çalışmada her konu detaylı bir şekilde anlatılmıştır ardından örneklendirilmeleriyle açıklanmıştır.

2. TRAFİK KAZASI

2.1 Trafik Kazasının Tanımı

Trafik; Karayolları Trafik Kanunu 3.Maddesine göre; karayolları üzerinde bulunan her şeyin(yayaların, hayvanların ve araçların) fiili olarak gösterdikleri hal ve hareketleridir. Türk Dil Kurumuna göre tanımı; ulaşım yollarında bulunan taşıt ve yayaların tümü demektir. Tekerlek icat edildiğinden beri ulaşımın bir parçası olan yollar 19.yüzyılın sonundan beri artan araç miktarıyla beraber uzunlukları artmıştır. Dünya da olduğu gibi Türkiye’de de trafik kazalarının sayısı sürekli artış eğiliminde olmuştur. Türkiye de 2002 yılında toplam satılan motorlu taşıt sayısı 8.655.170 adetken 2012 yılında bu sayı 17.033.41 adete yükselmiştir. Yani ortalama ülkemizde 4,4 kişiye 1 adet motorlu taşıt düşmektedir. Gelişen ve çoğalan yollar ve taşıtlar birçok kazaya sebebiyet verdiği için zamanla her ülkede bununla ilgili kanunlar ve kurallar geliştirilmiştir. Tabi araç üretimi artmasına rağmen altyapı ve eğitim her ülkede aynı hızla gelişmediğinden trafik kazalarında dünyada bir azalma olmamıştır. Türkiye de 2002 yılında maddi, yaralamalı ve ölümlü gerçekleşen kaza sayısı 439.958 iken bu sayı 2012 yılında 1.296.636, 2021 yılında 1.187.963 Trafik kazası gerçekleşmiştir. Gene kısa bir istatistik bilgisi verecek olursan 2002 yılında trafik kazalarında ölen kişi sayısı 4.169 iken 2012 yılında 3.750 ve 2021 yılında 2.941 kişi vefat etmiştir. Trafik kazası; karayollarında ilerleyen veya duran bir veya birden fazla aracın karıştığı ölüm, yaralama veya maddi zararlar sonucunda oluşmuş olaylar bütünüdür. Oluşan kazaların hepsinde kanuna aykırı davranışlardan kaynaklı fiillerden oluşmaktadır. Yayaların ve araçların kanunda kendilerine belirlediği belli bir hareket bütünlüğüyle trafikte hareket edebilirler. Bunların dışındaki gerçekleştirdikleri hareketler kendilerinin kusurları sonucunda oluşacak kazalara sebebiyet verir. Ülkemizde gerçekleşen kazaların en çok oluş şekli; dikkatsizlik, gidilmesi gereken hızdan daha fazla hızla gidilmesi, uykusuzluk, aşırı alkol tüketimi sonucu araç kullanılması şeklinde gerçekleşmektedir. “Kazayı oluşturan faktörlerden örnek verecek olursak; yerleşim yeri sınırları içerisinde gerçekleşen kazalarda kusur dağılımları, sürücülerin kusuru %86,34 yayaların %12,85 kazaya karışan aracın

kusurundan kaynaklanma %0,12 yolun %0,32 yolcunun kusurundan kaynaklanma %,37'dir. Görüldüğü üzere kazanın insandan kaynaklı yaşanması oranı %99'dur ve bunun en büyük sebebi de motorlu araçları süren sürücülerdir. Yerleşim yeri dışında gerçekleşen kazalarda sürücülerin %95,48'si yaya %2,56'sıdır. Araçtan kaynaklanan kusurlarda 0,75'i yoldan %0,98'i yolcudan kaynaklanmalar ise %0,23 tür."¹

2.2 Trafik Kazalarının Sebepleri

Kusur; kişinin doğru olanı yapma imkânı varken kanuna aykırı, uygun olmayan davranışı seçmesi sonucu haksızlığın esasıdır. Temeli de haksızlıktan kaynaklanmaktadır. Kast, ihmal, tedbirsizlik sonucu ortaya çıkar. Kusurdan söz edilebilmesi için öncelikle kişinin kusur kabiliyetinin olması gerekmektedir. Kusur ehliyetinin olmadığı durumlar Türk Ceza Kanunu Madde 31/1 ve Türk Ceza Kanunu madde 32 de bahsedilmektedir. Bunlar yaş küçüklüğü ve akıl hastalığı olan kişilerdir. Söz konusu kişiler idrak etme kabiliyeti ve irade kabiliyet olmadığı için kusur ehliyetleri yoktur. Yargıtay 3. Ceza Dairesi bir kararında açıkça akıl sağlığı yerinde olmayan bireyin kusur ehliyetinin de bulunmadığını belirtmiştir.² Yaş küçüklüğü olan kişinin karar verilirken ki yaşı değil, kazanın meydana geldiği tarihte ki yaşı önemlidir. İşlediği fiilin türk hukukunda ki yerini anlayamayacak derecede ruhsal ve akılsal sağlığı yerinde olan kişiler kusurlu sayılamayacaktır. Hukuktaki İrade kabiliyeti ve idrak etme kabiliyeti kusur ehliyetinin temel unsurudur.³ Kazalarda kusur durumunun sebeplerini araştırırken öncelikle yaşanan kazaların sebeplerini iyi bir şekilde anlamamız gerekmektedir. Bu sebeple şahıslara, vasıtaya, yollara, havaya ait sebepler olmak üzere dört grupta inceleyeceğiz.

¹ Küçük, S. (2014). *Adli Tıp Kurumu Ankara Grup Başkanlığı Trafik İhtisas Dairesi'nin kusur durumu tespiti istemiyle gönderilen ölümlü araç kazalarında sürücü kusur durumları ve sürücülerin sosyodemografik özellikleri açısından değerlendirmesi*, (Yayınlanmamış Doktora Tezi), Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi, Ankara., Çakar, F. (1977). *Trafik kazalarında kusur oranı tespitinde bilirkişi kararlarını etkileyen ve ikinci kez bilirkişiye gönderilmesinde etken olan faktörlerin istatistik analizi*, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), İstanbul Üniversitesi Adli Tıp Enstitüsü, İstanbul.

² Yargıtay 3. Ceza Dairesi 2017/9815 E. 2018/4518 K. 14.03.2018 T. (karararama.yargitay.gov.tr)

³ Keser, Y. (2021). "Karayolları Trafik Kanunu Kapsamında Desteğin Tam Kusurlu Olması Halinde Destek Görenlerin Destekten Yoksun Kalma Tazminatı Talep Edebilmesi Sorunu" Yeditepe Hukuk Fakültesi Dergisi YÜHFD Cilt: XVIII Sayı:1,S :2-23

2.2.1 Şahıslara ait sebepler

Günümüzde gerçekleşen birçok kazanın asıl sebebi bu grupta yer almaktadır. Şahıslardan kasıt araç sürücüleri ve yayalardan bahsedilmektedir. Araç sürücüleri Karayolları ve Trafik Kanunun da belirtilen kurallara uymaması sonucu trafik kazasında kusurlu duruma düşerler. Sürücüler araç sürerken kırmızı ışıklı trafik işaretlerine, yetkili memurun dur işaretine uymamak, ikiden fazla şeritli taşıt yollarında, karşı yönden gelen trafiğin kullandığı şerit veya yol bölümüne girmek, öndeki araçla takip mesafesine uymadan takip etmek, geçme yasağı olan yerlerde araç geçmek, doğrultu geçme manevralarını yanlış yapma, şeride tecavüz etmek, kavşaklarda geçiş önceliğine uymamak, yolun dar olduğu yerlerde geçiş önceliğine uymamak gibi nedenlerden dolayı kusurlu duruma düşerler. Yayalarda; karşıdan karşıya geçişlerden sağını solunu kontrol etmeden yolla ani bir şekilde çıkmaları, yolda oturmaları, yolda oynamaları, yaya geçidi dışında (yaya geçidi yakınlarında) geçmeleri gibi nedenlerle kazaya sebebiyet vermektedirler.

2.2.2 Vasıtaya ait sebepler

Kazaya sebebiyet veren aracın hatalı üretilmesi ya da ruhsat sahibi olan kişi yani aracın malikinin araç bakımlarını yaptırmaması sebebiyle ilgili aracın karıştığı kazaya sebebiyet vermesi araç malikinin kusurudur. Bu sorunlar genelde fren, lastik, rot, far, aks arızası sebebiyle oluşmaktadır. 2012 yılında araç faktörüne bağlı olarak 147 adet kaza gerçekleşmiştir. Bu kazaların %58,76'sı lastik patlamasında %12,99'zu kısmı frenden %9,6'sı fren ve rotlardan kaynaklanmaktadır.

2.2.3 Yollara ve havaya ait sebepler

Aracın gittiği yolun aşırı derece de eğimli, dar olması, dar köprü veya derin bir çukurun olması ve bunları gerekli trafik işaretleriyle belirtilmemiş olması yollara ait sebeplerdendir. Yoldan kaynaklı gerçekleşen kazaların %41,72'si yol sathında gevşek malzeme kullanılmasından %23,87'si yolda bulunan münferit çukurlardan %16,56'sı tekerlek izine oturmadan %5,48'si yoldaki kısmı veya münferit çökmelerden kaynaklanan kazalardır.

Trafik kazasının gerçekleştiğinde bulutlu, sisli, karlı, yağmurlu, kirli, tipili olması hava durumuna ait sebeplere girmektedir. Trafik kazaları yukarıda saydığımız sebeplerden veya bir sebepten oluşmaktadır. Söz konusu sebeplerle kazanın illiyet

bağı bulunduğu takdirde kusur hesaplamalarının temel analizi yapılabilmektedir. Genelde de dava aşamasındaki delillerde; tanık, bilirkişi raporları, ikrar, kaza tespit tutanakları, kamera, fotoğraflardır.

2.3 Trafik Kazasında Deliller

2.3.1 Kaza tespit tutanağı

Kanunumuzda ve ilgili yönetmeliklerinde (Karayolları ve Trafik Kanunun Madde 83 ve Karayollarının Trafik Yönetmeliğinde 152 154,155 ve 158. Maddeleri) kaza tespit tutanağıyla ilgili gerekli bilgiler verilmektedir. Söz konusu kanun ve yönetmeliler de bahsedildiği gibi kaza tespit tutanağı trafik zabıtasınca tarafından düzenlenir. Trafik polisi ve jandarmasının olmadığı yerde de mahalli zabıtada trafik zabıtasına vermek koşuluyla kaza tespit tutanağı düzenleyebilir. Kazaya karışan tüm araç sürücüleri gerekli yetkililerin geleceğini gerek görmez ve kendi düzenleyecekleri tutanaklarda anlaşma sağlayacaklarsa maddi hasarlı kaza tespit tutanağı düzenleyebilirler. Fakat bazı durumlarda maddi hasarlı kaza tespit tutanağını taraflar kendi aralarında tutmak isteseler bile maddi hasarlı kaza tespit tutanağını trafik polisi, jandarmasının veya bu kişilerin bulunmadığı durumlarda genel kolluğun düzenlemesi gerekebilir. Bu durumlar; araçlardan birinin Türkiye sınırları içerisinde geçerli olmayan zorunlu mali sorumluluk sigortasının olmaması, sürücülerden herhangi birinin alkol, uyuşturucu veya uyarıcı madde kullandığı düşünülüyorsa, taraflardan birinin sürücü belgesinin bulunmaması ve kazaya bir aracın karışması durumlarıdır.⁴ Yaralamalı ve ölümlü Trafik kazalarında kaza tespit tutanağını trafik polisi, jandarması bulunmadığı hallerde de genel kolluk görevlileri yetkilidir. Kaza tespit tutanağı delil olarak aksi ispat edilinceye kadar geçerli maddi bir delildir. Tazminat davalarında davalı taraflardan herhangi birinin kaza tespit tutanağına kusur durumuna itirazı halinde denetlenmesi gerektiği Yargıtay kararlarınca sabittir. Yargıtay 4. Hukuk Dairesi bir kararında; rapora itiraz halinde İstanbul Teknik Üniversitesi veya Adli Tıp Kurumundan detaylı bir rapor alınması gerektiğini açıkça belirlemiştir.⁵ Hazine Müsteşarlığının 2007/27 sayılı Genelgesi⁶ ile de, yalnız maddi

⁴ Çelik, A. Ç. (2019). “İstanbul Trafik Kazaların Tazminat ve Sigorta Hukuk ve Ceza Sorumluluğu”, İstanbul, Seçkin Yayıncılık, S:222

⁵ Yargıtay 4. Hukuk Dairesi 2021/13431 E. 2022/8667 K. 13.06.2022 T. (karararama.yargitay.gov.tr)

⁶ Hazine Müsteşarlığının 2007/27 sayılı Genelgesi T. 28/12/2007

hasarla sonuçlanan trafik kazalarında, taraflara anlaşma hakkı sağlayan bir yöntem oluşturulmuştur. Bu yöntemle göre, 01.04.2008 tarihinden itibaren Karayolları Trafik Kanunu'na uymak koşuluyla kazaya karışan kişiler aralarında anlaşarak “Trafik Kazası Tespit Tutanağı” yerine geçecek anlaşma tutanağını düzenleyebilmekteler. (Resmi Gazete T.18.07.1997 Gazete Sayısı:23053 Mükerrer) Bu şekilde düzenlenen tutanak, trafik zabıtasınca düzenlenen “Trafik Kaza Tespit Tutanağı” hükmündedir.⁷ Taraflar arasında tutulan Maddi Hasarlı Kaza Tespit Tutanağında; kazaya karışan araçların bilgileri, hangi sigorta şirketine kayıtlı ile ilgili sigorta şirketlerinin adları, poliçe numaraları, kazaya karışan kişilerin adları soyadları, sürücülerin adları soyadları T.C kimlik numaraları, kaza tarihi, saati, kazanın gerçekleştiği yerin açık adresi, kazanın yerinin çizimi ve kazaya karışan sürücülerin beyanları ve sürücülerin beyanlarının altında bulunan imzaları bulunur.⁸ Yaralamalı ve ölümlü kazalarda tutulan kaza tespit tutanağında ön yüz dahil altı bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde kazanın açık adresi (bazen direk koordinatları) ve kazanın olduğu zamanı ile ilgili bilgiler, ikinci bölümde kazaya tesir eden faktörler ve yol durumu ile ilgili bilgiler, üçüncü bölümde kazanın oluş şekli ile ilgili bilgiler dördüncü bölümde kazaya karışan araç sürücüleri ile ilgili bilgiler(Adı Soyad, T.C, adres) beşinci bölümde ölü ve yaralı ile ilgili bilgiler (TCKN adı ve soyadı) bulunur.

2.3.2 Kaza yeri krokisi

Karayolları Trafik Yönetmeliği⁹ belirtilmiştir. Yönetmeliğin 156.Maddesinde Kazanın oluş şekli çizilir, yolun genişliği, gün saat, hava durumu, yolun durumu belirtilecek şekilde çizim yapılır, gerekli bilgilerde krokide belirtilir. Kazanın olduğu yerle belirli yerlere(köy, okul, benzin istasyonu, köprü gibi) olan uzaklığı mutlaka krokide gösterilmelidir.¹⁰

⁷ Bknz:YHGK,E:2017/2190,K 2020/205,T:25.02.2020, (karararama.yargitay.gov.tr)

⁸ Berberoğlu Yenipınar, F. (2023). “*Trafik kazalarında Tazminat Davaları*”, Ankara: Seçkin Yayıncılık

⁹ Resmi Gazete T.18.07.1997 Gazete Sayısı:23053 Mükerrer

¹⁰ Günay, E. (2021). “*Trafik kazalarında Kusur*”, Ankara: Seçkin Yayıncılık

2.4 Kusura Etki Edecek Olan Haller

2.4.1 Trafik kazalarında kazanın yolla ilgili olan halleri

- Yolun kaza anındaki kaplama durumu (beton, asfalt, toprak, çakıl. gibi),
- Yolun kaza anındaki yüzey durumu (ıslak, kuru, çamurlu... vb.)

Yolun kaza anındaki şekil durumu (düz veya dardır, kaza yeri kavşaksa kavşağın üçlü kavşak mı dörtlü kavşak mı anayol kavşağı mı T kavşağı mı Y kavşağı mı olduğu mutlaka belirtilmelidir, yolda eğim varsa eğim derecesi belirtilmelidir.

- Yol üzerindeki çarpma veya çarpışma noktasının tespiti
- Ham yol üzerindeki tekerlek izi, kazaya karışan araç dışında ve içindeki ezikler, kırılan veya parçalanan parçaların tespiti
- Fren, Kayma Ve Normal Seyir İzinin Tespitleri

2.4.2 Asli kusur olarak kabul edilen haller

Kazaların çok sık, ölüm ve yaralanmaların çok fazla olduğu ülkemizde bir motorlu aracın işletilmesinden doğan hukuki sorumluluğun belirlenmesi büyük önem taşımaktadır. Motorlu aracın işletilmesinden doğan sorumluluğa ilişkin en temel norm, motorlu aracı işletenin tehlike esasına dayanan ve kusursuz sorumluluğunun öngörüldüğü Karayolları Trafik Kanunu (KTK) m. 85/1 hükmüdür.¹¹ Yine Kanunumuzda trafik kazalarında kimlerin asli kusurlu sayılacağı tek tek sıralanmıştır. KTK Madde 84 de araç sürücüleri trafik kazalarında hangi hallerinde asli kusurlu sayılacağı belirtilmiştir. Bunlardan bazıları, doğrultu değiştirme manevralarını yanlış yapma, şeride tecavüz etme, kaplamanın dar olduğu yerlerde geçiş önceliğine uymama olarak sıralayabiliriz.¹² Bunun haricinde Karayolları Trafik Kanununda belirlenen kusur yüklenebilecek haller tali kusur olarak yorumlanır. Tabi asli kusur olarak belirlenen haller kazanın sebebi olmalıdır. İlginç olan husus ise hız

¹¹ Canpolat, F., Koşar, G.G. (2021). Motorlu Aracın İşletilmesinden Doğan Hukuki Sorumlulukta “Kusur”un Önemi ve Sorumluluğa Etkisi, *Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Cilt: 23, Sayı: 2, İzmir., ss: 839-872.

¹² Günay, E. (2022). “*Trafik kazalarından Kaynaklanan Davalar*”, Ankara: Seçkin Yayıncılık

kuralları ve alkol sınırlarının asli kusur olarak kabul edilmemesidir. Yani tali kusur kabul edilmeleridir.¹³

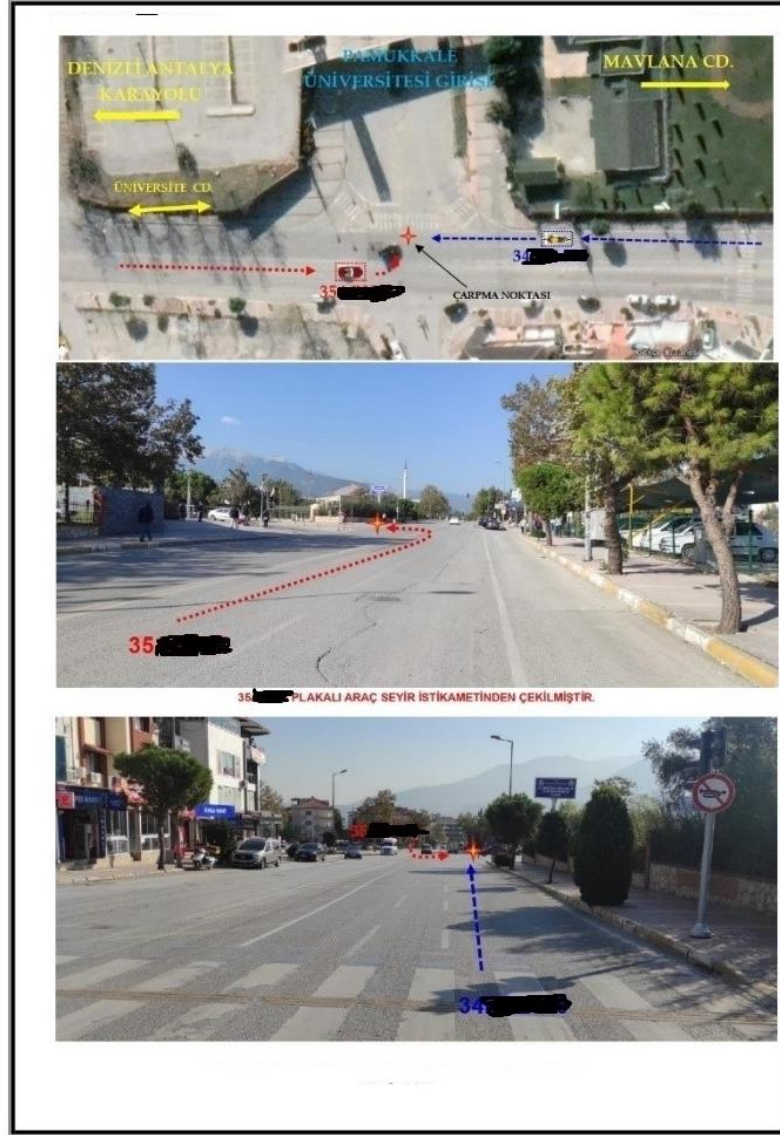
2.5 Kusur Dağılımını Gösteren Örnek Bilirkişi Raporu ve İncelenmesi

Trafik kazaların da kusur dağılımını gösteren örnek olaya ilişkin görsel Şekil 2.1’de verilmiştir.

¹³ Macit, M. (2023). “Uygulamada Taksirle Yaralama ve Öldürme Suçları: Trafik Kazaları”, Adalet Basım Yayım Dağıtım Sanayi ve Ticaret Limited Şirketi, Ankara.

Trafik Kazaların da Kusur Dağılımını Gösteren Örneklem 1:

Şekil 2.1: Kazanın Oluş Şeklini Gösteren Görsel

Yukarıdaki resimden anlaşılacağı gibi 34 xxx plaka sayılı aracın maliki 3 şeritli yolda düz seyir halindeyken 35 xxx Plakası sayılı araç kavşaktan dönüş yapmış üniversite girişine yönelmişken iki aracın çarpışmasıyla ne yazık ki yaralamalı trafik kazası meydana gelmiştir. Söz konusu olay Denizli Mahkemelerine intikal etmiştir. İlerleyen dava süreçlerinde mahkeme dosyasına bilirkişi raporu sunulmuştur. Şimdi kanunda bahsedilen kusur nedenlerinden bazılarını, söz konusu olayda nasıl incelendiğini, kusuru dağıtılırken olayın nasıl incelendiğini öğrenmiş olacağız (Bknz: Şekil 2.2).

1. İNCELEMENİN KONUSU, KAPSAM VE SINIRLARI Denizli Mahkemesinin talimatı gereği; 15 Ocak 2022 günü saat:18:40 sıralarında Denizli/Pamukkale Kınıklı Mahallesi Üniversite Caddesi – Pamukkale Üniversitesi kavşağında meydana gelen çift taraflı yaralanmalı / maddi hasarlı trafik kazası olayında trafik bilirkişi olarak, 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu ve Karayolları Trafik Yönetmeliğine göre sürücülerin kurallar çerçevesinde ihlal ettikleri maddelerin tespiti istenilmiştir. Kaza mahalli tarafımdan incelenmiştir. 2. BİLİRKİŞİNİN CEVAPLAMASI GEREKEN SORULAR 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu ve Karayolları Trafik Yönetmeliğine göre sürücülerin kurallar çerçevesinde ihlal ettikleri maddelerin tespiti istenilmiştir. 3. BİLİRKİŞİDEN GÖZLEMLENMESİ VE İNCELENMESİ İSTENEN MADDİ UNSURLAR Kaza tespit tutanağı, kaza yeri krokisi, KGYS/Güvenlik kamerası kayıtları, dosya muhteviyatı ile kaza mahallinin tarafımdan görülmesi ve incelenmesi neticesinde; a. Olay yeri; Üniversite Caddesi-Pamukkale Üniversitesi Girişi Kavşağı Kınıklı Mahallesi Pamukkale/DENİZLİ b. Kaza mahalli yol; Kaza Mahallinin <u>yerleşim yeri içi cadde olduğu, (3,5) m genişliğinde (4) şeritli, (23) m</u> platform genişliği olan iki düz beyaz/bir sarı çizgi ayırıcı ile <u>bölünmüş yol olduğu, üç yönlü (T) kavşak olduğu</u>, kaplama cinsinin asfalt kaplama olduğu, yatay güzergahının <u>düz yol</u> olduğu, düşey güzergahının <u>eğimsiz</u> olduğu, yol yüzeyinin <u>kuru</u> olduğu, <u>görüş durumu mesafesinin araç farları ve sokak aydınlatmaları altında açık olduğu, sürücülerin rahat ve emniyetle görüşüne engel bir durumun bulunmadığı</u>, aydınlatmanın / yaya geçidinin / yol şerit çizgisinin / emniyet şeridi-banketin olduğu, kazaya etken trafik işaret levhasının / oto korkuluğun / yolda çalışma / kazaya etken yol sorunu <u>bulunmadığı</u> belirlenmiştir. Kazanın <u>yandan çarpma şeklinde iki araçlı kaza olduğu</u> belirlenmiştir. Yolda; Kaza mahallinin <u>azami hız limiti (50) km/s.</u> olarak belirlenmiştir. Gün ve hava durumu; Olayın gerçekleştiği sırada vaktin GECE, havanın AÇIK olduğu belirlenmiştir. Trafik Bilirkişi Tarafından Yapılan Tespitler: Kaza mahallinin yerleşim yeri içi cadde olduğu, asfalt kaplama, eğimsiz, düz yol olduğu, şeritlerin paralel üç adet düz çizgi orta ayırıcı ile birbirinden ayrıldığı, kavşaklarda orta ayırıcı düz çizginin kesik çizgiye döndüğü ve geçişe izin verildiği, taşıt trafiğinin yoğun olduğu, kazaya etken trafik işaret levhasının / görüşe engel sabit bir yapının bulunmadığı, yaya geçidinin / yaya yolunun / aydınlatmanın / yol orta ve kenar şerit çizgisinin olduğu, zeminin kuru olduğu, havanın açık olduğu, görüş mesafesinin açık olduğu tespit edilmiştir.

Şekil 2.2: Örnek Bilirkişi Raporunun Hazırlanmasında Yararlanılan Unsurlar

Söz konusu bilirkişi raporunun hazırlanmasında nelerden yararlanıldığı anlatılmıştır. Bunlar; Kaza tespit tutanağı, kaza yeri krokisi, KGY/güvenlik kamerası kayıtları, resimlerden yararlanılmıştır. Buna dayanarak önce kazanın gerçekleştiği yer incelenmiştir. Kazanın yerleşim yerinde gerçekleştiğini, kaç şeritli olduğunu, eğimsiz bir yol olduğunu, sürücülerin görüşünü engelleyen bir şey olmadığını, hız limitinin ne kadar olduğunu, kazanın gerçekleştiği saatteki hava durumunu ne olduğu gibi bir çok ayrıntı verilmiş, belirtilmiştir (Şekil 2.3).

- **Ayırıcı:** Taşıt yollarını veya yol bölümlerini birbirinden ayıran bir taraftaki taşıtların diğer tarafa geçmesini engelleyen veya zorlaştıran karayolu yapısı, trafik tertibatı veya gereçtir.
- **Bölünmüş Karayolu:** Bir yöndeki trafiğe ait taşıt yolunun bir ayırıcı ile belirli şekilde diğer taşıt yolundan ayrılması ile meydana gelen karayoludur.
- **Yan Yana İki Devamlı Yol Çizgisi :** Bu çizgi, taşıt yolunu bölünmüş yol durumuna getiren ayırıcı anlamındadır. Yan yana iki devamlı yol çizgisinin bulunduğu kesimlerde, karşı yönden gelen trafik için ayrılmış olan yol kısmına geçilemez.
- **Kesik Yol Çizgi:** Bu çizgi, kurallara uyulmak şartıyla araçlar tarafından geçilebilir.
- **Banket:** Yaya yolu ayrılmamış karayolunda, taşıt yolu kenarı ile şev başı veya hendek iç üst kenarı arasında kalan ve olağan olarak yayaların ve hayvanların kullanacağı, zorunlu hallerde de araçların faydalanabileceği kısımdır.
- **Emniyet Şeridi:** Otoyol veya bölünmüş karayollarında; trafik kazası, arıza halleri, acil yardım, kurtarma veya kaza incelemesi amacıyla kullanılmak üzere ayrılmış olan ve yol eksenine paralel oluşturulan yol bölümüdür.

5. ANALİZ, TESPİT VE DEĞERLENDİRME

Kaza ile ilgili kovuşturma dosyası içerisinde bulunan olayın oluş şeklini ve olay yeri özelliklerini belirten trafik kaza tespit tutanağı ve ekinde bulunan kaza yeri krokisi, ifade beyanları, KGYS/güvenlik kamerası kayıtları ve kaza mahalli olay yerinde adli trafik bilirkişi olarak yapmış olduğum araştırma, inceleme, ölçüm ve değerlendirmelerde;

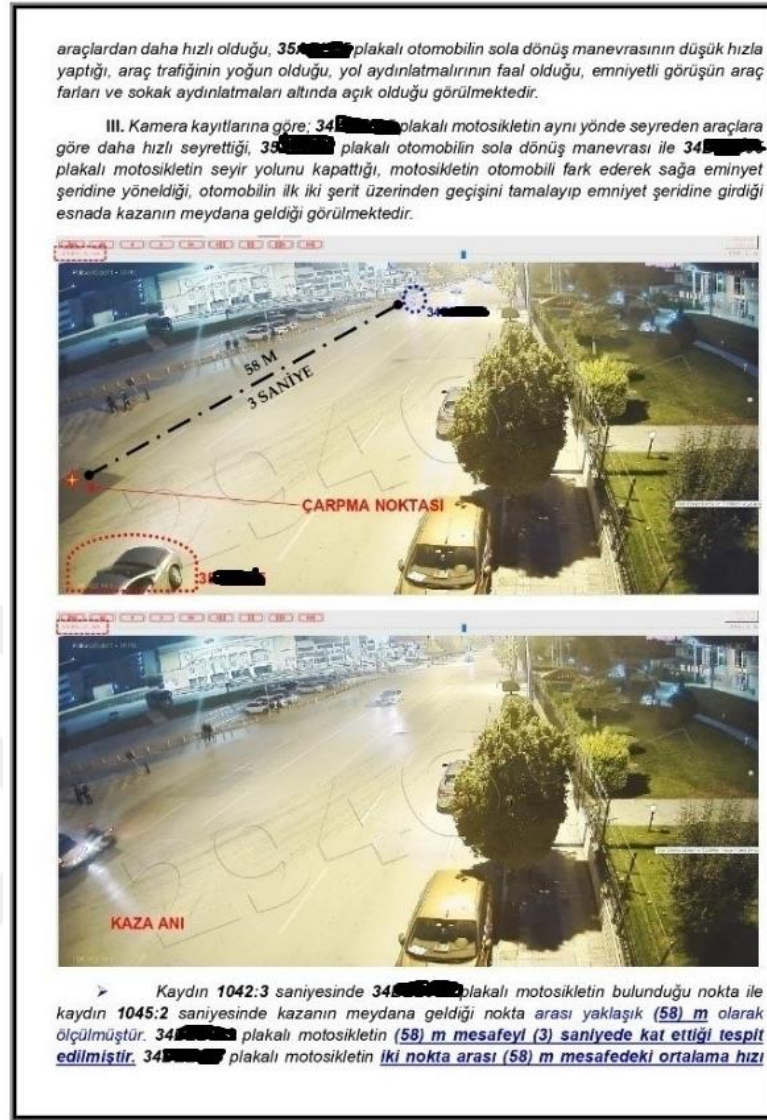
a. Olayın Gelişme Şekli;

15.01.2022 günü saat:18:40 sıralarında [REDACTED] sevk ve idaresinde bulunan 35 [REDACTED] plakalı otomobili ile Denizli-Antalya Karayolu Kavşağı istikametinden Pamukkale Üniversitesi Kavşağı istikametine Üniversite Caddesi Caddesi sol şerit üzerinde seyri ile Pamukkale Üniversitesi girişi istikametine sola dönüş manevrası yaptığı esnada **otomobilinin sağ yan arka kısmına** Mevlana Caddesi istikametinden Denizli-Antalya Karayolu Kavşağı istikametine Üniversite Caddesi Caddesi sağ şerit üzerinde seyreden [REDACTED] **Mert K. [REDACTED]** sevk ve idaresinde bulunan 34 [REDACTED] plakalı **motosikletin ön kısmı ile kavşak ortak alanı emniyet şeridi üzerinde çarpması**, 34 [REDACTED] plakalı motosikletin ve sürücüsünün seyir istikametinde ileriye savrulması, 35 [REDACTED] plakalı otomobilin çarpma noktasından (4,8) m ileride durması, sürücüsü [REDACTED] **Mert K. [REDACTED]**'in yaralanması, araçların hasar görmesi sonucunda çift taraflı yaralanmalı/maddi hasarlı trafik kazası meydana gelmiştir.

Şekil 2.3: Örnek Bilirkişi Raporunda Olayın Analiz ve Tespitinin Yapılması

Bilirkişi raporunun yukarıda ki sayfasında, dava konusu kazasının nasıl gerçekleştiğini kamera kayıtlarından ve sürücü beyanlarından yararlanılarak olayın tespiti yapılmış sonrasında da açıklayıcı ve ayrıntılı bir şekilde anlatılmıştır.

Şekil 2.4: Örnek Kazada Kamera Kayıtlarının Rapora İşlenmesi

8. sayfada alınan kamera kayıtlarından metre/saniye formülüyle ne kadar hızla gittiğinin tespiti yapılmıştır. 9.sayfada söz konusu Kazada 35 xxx plakalı aracın anayoldan geldiği, 34 xxx plakalı aracın ara yoldan çıktığı, 35 xxx plakalı aracın nereden saat kaçta giriş yapıp nereden saat kaçta çıkış yaptığı gözlenmektedir. Söz konusu aracın giriş yapıp çarpıştığı nokta arasında ki mesafenin kaç metre olduğunun tespiti yapıldıktan sonra 34 xxx plakalı motosikletin hız limitinin aştığı gözlemlenmiştir.

yaklaşık 69-70 km/h olarak hesaplanmıştır. Yerleşim yeri içi motosikletler için yasal hız limiti **50 km/h** olarak belirlenmiştir. 34-... plakalı motosikletin **yasal hız sınırı (%10+15 km/h) 50+5 km/h üzerinde seyrettiği** değerlendirilmektedir.

ç. 15.01.2022 tarihli 2022/70 sıra numaralı **Ölümlü / Yaralanmalı Trafik Kazası Tespit Tutanağı** incelemesinde;

I. Bu kazanın oluşumunda 35-... plakalı otomobil sürücüsü Banu ... 2918 S.K.T.Kanunun 53/1-b ve 84/f maddesinde belirtilen trafik kuralını ihlal ettiği, 34-... plakalı motosiklet sürücüsü Mert K... 2918 S.K.T.Kanunun 52/1-a maddesinde belirtilen trafik kuralını ihlal ettiği belirtilmiştir. Araçlara ait fren izi belirtilmemiştir.

II. Sürücülerin sürücü belgelerinin yeterli olduğu ve alkolsüz olduğu belirtilmiştir.

III. Sürücülerin koruyucu tertibat /emniyet kemeri/kask durumu; Banu ... in emniyet kemeri durumu: **belirsiz** / Mert K... in kask durumunu: **takılı** olarak belirtilmiştir.

➤ Koruyucu tertibat/kask/emniyet kemeri kullanma durumunun kazanın oluşumu açısından **doğrudan doğruya nedensellik bağı olmadığından** sürücülerin **kazanın oluşumunda 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu 78'inci maddesi kapsamında ayrıca kusur eklemeyi gerektirmediği görüş ve kanaatine varılmıştır.** Fakat yönetmelikte belirtilen koruyucu tertibatın/kask/emniyet kemeri kullanılmaması **kaza sonucunda sürücüler ve yolcunun yaralanma derecesinin artmasına sebep olabileceği** değerlendirilmektedir. **Bu husustaki takdir adli makamdadır.**

IV. Kaza yeri krokisinde çarpma noktası 34-... plakalı motosikletin seyrettiği şerit kavşak ortak alanında işaretlenmiştir.

6. GEREKÇELİ SONUÇ

Tüm dosya kapsamı, trafik kaza tespit tutanağı, ifade beyanları, güvenlik kamerası kayıtları, araçların hasarlı kısımları, kazaya karışan araçların cins ve özelliği, çarpma noktasının yeri ve şekli, olay mahallinin konumu, hava ve yol durumu, keşif esnasında alınan notlar ile diğer tüm belge ve bilgiler incelenip tüm delillerle birlikte yapılan durum değerlendirmesi sonucunda, kazanın yukarıda ANALİZ, TESPİT VE DEĞERLENDİRME / OLAYIN GELİŞME ŞEKLİ bölümünde açıklandığı biçimde meydana geldiği görüş ve kanaatine varan adli trafik bilirkişisi olarak 15.01.2022 tarih ve 2022/70 sıra nolu Trafik Kazası Tespit Tutanağındaki kusur dağılımına KISMEN İŞTİRAK EDİLEREK sürücülerin kural ihlalleri gerekçeleri belirtilerek aşağıdaki şekilde rapor düzenlenmiş ve adli makamın takdirine sunulmuştur.

Yukarıdaki durum ve hususların eldeki veriler ışığında ve trafik kuralları kapsamında yapılan değerlendirmesi sonucunda;

a. Sürücüsü ... sevk ve idaresindeki 35-... plakalı otomobil ile seyrettiği bölünmüş cadde üzerinde karşı yönden gelen taşıt trafiğini dikkate almadan, yolu/taşıtı trafiğini iyi izlemeden, karşı yönden gelen kavşağa yaklaşmış olan araçlara ilk geçiş hakkını vermeden dikkat ve özen yükümlülüklerine aykırı sola dönüş manevrası ile karşı yönden gelen araç trafiğinin kullandığı yola giriş yapıp sevk ve idare hatası yaptığı, nizamla aykırı hareketiyle karşı yönden gelen aracın seyir yolunu kapatarak tehlikeli ortamın oluşmasında etkin rol oynayıp meydana gelen çift taraflı yaralanmalı / maddi hasarlı trafik kazasının oluşumunda;

Şekil 2.5: Örnek Kaza Olayının Raporunun Sonuçlandırılması I

10. sayfada 34 xxx Plakalı araç sürücüsüne Karayolları Trafik Kanunun 52/1a ve 51-b bendine aykırı hareket ettiği için kusur yüklenmiştir. Aynı şekilde 35 xxx plaka sayılı aracın Karayolları ve Trafik Kanunun 53/1-b ve 84/f maddeleri gereğince kusur yüklenmiştir. Söz konusu maddelerden biri geçiş önceliğine uymamak diğeri de ani manevra yasağının olmasıdır. Bunu “cadde üzerinde karşı yönden gelen kavşağa yaklaşmış olan araçlara ilk geçiş hakkını vermeden dikkat ve özen yükümlülüklerine aykırı sola dönüş manevrası ile karşıdan gelen araç trafiğinin kullandığı yola giriş yapıp sevk ve idare hatası yaptığı, nizamla aykırı hareketiyle karşı yönden gelen aracın seyir yolunu kapatarak tehlikeli ortamın oluşmasında etkin rol oynayıp “ diyerek açıklanmıştır. 35 xxx plakalı araç sürücüsü için tespit edilen kusurlar kanunda asli kusur sayıldığından araç sürücüsü asli kusurlu bulunmuştur.

I. 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununun (53)'üncü (Dönüş kuralları) başlıklı maddesinin (b) bendi "b) Sola dönüşlerde sürücüler; ... 5)Dönüş sırasında, karşıdan gelen ve emniyetle durdurulamayacak kadar kavşağa yaklaşmış olan taşıtların geçmesini beklemeye, Zorunludurlar." şeklinde düzenlenmiş olan trafik kuralında belirtilen hususlara riayet etmediği ve buna bağlı olarak;

II. 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununun (84)'üncü maddesinde yazılı bulunan "Trafik kazalarında Sürücü Kusurlarının Tespiti ve ASLİ KUSUR Sayılan Haller" başlıklı maddesinin (f) bendinde yer alan ve kazaya sebebiyet verdiği belirlenen sürücülere ait "Doğrultu değiştirme manevralarını yanlış yapma." şeklinde düzenlenmiş olan trafik kuralında belirtilen hususlara riayet etmediği görüş ve kanaatine varılmıştır.

b. Sürücüsü **Mert** sevk ve idaresindeki **34** plakalı motosiklet ile gece vakti bölünmüş cadde üzerinde yasal sınır üstünde hızı ile yolu/taşıt trafiğini iyi izlemeden, mahal ve yol şartlarına uygun olmayan mevcut hızını durabileceği uygun düzeye düşürmeden, ön tedbirsiz mevcut hızı ile kavşağa yaklaşarak sevk ve idare hatası yaptığı, nizamla aykırı mahal şartlarına uygun olmayan yasal sınır üstündeki mevcut hızı nedeniyle kazayı önlemek için fren tatbikinde, direksiyon manevrasında ve tedbirde yetersiz kalması sonucunda meydana gelen çift taraflı yaralanmalı / maddi hasarlı trafik kazasında;

I. 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununun "Hız sınırlarına uyma zorunluluğu" başlıklı (51)'inci maddesinde "Sürücüler, aksine bir karar alınıp işaretlenmemişse yönetmelikte belirtilen hız sınırlarını aşmamak zorundadırlar. (b) Yüzde otuzdan yüzde elliye (elli dâhil) kadar aşmak" şeklinde düzenlenmiş olan trafik kuralında belirtilen hususlara riayet etmediği,

II. 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununun (Hızın gerekli şartlara uygunluğunu sağlamak) başlıklı (52)'nci maddesinin (a-b) bendinde "Sürücüler;a) Kavşaklara yaklaşırken,... hızlarını azaltmak, b) Hızlarını, kullandıkları aracın yük ve teknik özelliğine, görüş, yol, hava ve trafik durumunun gerektirdiği şartlara uydurmak... zorundadırlar." şeklinde düzenlenmiş olan trafik kuralında belirtilen hususlara riayet etmediği görüş ve kanaatine varılmıştır.

Sonuç : Hukuksal olarak delillerin takdir ve kabulü adli makama ait olmak üzere, dosyada mevcut belge ve bilgilere dayalı olarak yapılan ve yukarıda gösterilen inceleme sonucunda olayın meydana gelmesinde;

a. **35** plakalı otomobil sürücüsü **Banu** 2918 S.K.T.Kanunun 53/b-5 ve 84/f maddesinde belirtilen trafik kazalarında asli kusur sayılan haller içinde olan trafik kurallarını ihlal ettiği,

b. **34** plakalı motosiklet sürücüsü **Mert** 2918 S.K.T.Kanununun 51/b ve 52/a-b maddesinde belirtilen trafik kazalarında tali kusur sayılan haller içinde olan trafik kurallarını ihlal ettiği görüş ve kanaatine varılarak adli makamın takdirine sunulduğunu bildirir bilirkişi raporudur. Tarafların kusur oranlarının takdiri adli makamlarda olduğundan bilirkişi raporunda yer verilmemiştir.

Bilgilerinize arz ederim.

Adli Trafik Bilirkişi

e-imzadır.

Şekil 2.6: Örnek Kaza Olayının Raporunun Sonuçlandırılması II

11. sayfada; 34 xxx plakalı araç sürücüsü olan M.M.K. için "cadde üzerinde yasal sınır üstünde hızı ile taşıt trafiğini iyi izlemeden, mahal ve yol şartlarına uygun olmayan mevcut hızını durabileceği uygun düzeye düşürmeden, ön tedbirsiz mevcut hızı ile kavşağa yaklaşarak sevk ve idaresin hatası yaptığı, kazayı önlemek için fren tatbikinde, direksiyon manevrasında ve tedbirde yetersiz kalması sonucunda meydana gelen" diyerek ayrıntılı bir şekilde neden kusur yüklendiği açıklanmıştır. Sürücülere yüklenen kusurları kanun maddeleriyle beraber yazılarak gerekçeli sonuç bölümüyle tamamlanmıştır.

Trafik Kazalarında Kusur Dağılımını Gösteren Örneklem 2:

Şimdide aynı olayın yukarıda incelediğimiz örneklemden sonra Adli Tıp Kurumundan gelen raporu inceleyelim (Bknz: Şekil 2.6):

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Adli Tıp Kurumu

Trafik İhtisas Dairesi
Sayı : 18/05/2023

DENİZLİ Mahkemesi'nin 03/03/2023 tarihli yazısı ile gönderilen Banu hakkında 2022/268 Esas sayılı dosya tetkik edildi. Farafaların kusur durumu sorulmaktadır.

OLAY :
15/01/2022 günü, saat 18.40 sıralarında müşteki sürücü Mert 34 BEL 34 plaka sayılı motosiklet ile Üniversite Caddesi'ni takiben KYK kavşağı istikametinden Bursa Caddesi kavşağı yönüne seyir halinde iken sağ ilerisindeki Pamukkale Üniversitesi girişine geldiği esnada aracının ön kısmıyla, bölünmüş yolun karşı yön kısmından gelen ve üniversiteye giriş yapmak üzere sola manevra yapan sanık sürücü Banu 35 plaka sayılı otomobilin sağ arka çamurluk kısmının çarpışması neticesinde yaralanmalı trafik kazası meydana gelmiştir.

İRDELEME :
Trafik kazası tespit tutanağı ve dosya içerisindeki veriler incelendiğinde; olay mahalli bölünmüş yol olup 4 şeritli ve 14 metre genişliğinde cadde sınıfındadır. Hava açık, zemin asfalt kaplama, zemin yüzeyi kuru, vakit gece, aydınlatma mevcut, yatay güzergah düz, düşey güzergah eğimsiz ve mahal yerleşim yeri içidir. Olay mahalli hız limiti saatte 50 km olarak belirtilmiştir. Müşteki sürücünün kaskının takılı olduğu belirtilmiştir.

Kaza tespit tutanağında bulunan olay yeri basit krokisi tetkik edildiğinde; çarpışma noktasının motosikletin seyir şeridinde ve kavşak bölgesinde olduğu, yolun çift çizgiyle bölünmüş yol olduğu, sanık sürücü idaresindeki otomobil dönüş yaptığı yerde ise çizgilerin kesikli olduğu ve olay mahallinde araçlara ait fren izi tespitinin bulunmadığı anlaşılmıştır.

Sanık sürücü Banu ifadesinde; "Kullandığım 35 plaka sayılı aracım ile Üniversite caddesi üzerinde Üniversite Kampüsü içerisine girmek üzere gidiş yolunun sol kısmında durdum ve karşı şeritten gelen araçların geçişini beklerken sol sinyalimi vermişim ve karşı şeritten gelen araçlar geçtikten sonra ileride gelen bir araç ve motosikletin geldiğini gördüm yeterli mesafe olduğu için geçişimi yapmak istedim ben yoldan geçişimi tamamladım ve yolun üniversite girişinde olduğum sırada aracının arkasına çarpma sesi duydum ve durdum araçtan indiğinde motosiklet sürücüsü yere idi..." şeklinde beyanda bulunmuştur.

Müşteki sürücü Mert ifadesinde; " 15.01.2022 günü saat: 18.40 sıralarında Kinikli Mahallesi Üniversite Caddesi üzerinde 34 BEL 34 plakalı motosikletim ile kalp merkezi istikametine doğru en sağ şeritte, normal hızda seyir halindeyken plakasız olay nedeniyle öğrendiğim ve kalp merkezi kavşağı istikametinden KYK kavşağına doğru seyir halinde olan 35 plakalı araç, üniversiteye giriş yapmak maksadı ile yolu kontrol etmeden aniden önüme doğru kirdi, bu arada aracın sinyal verip vermediğini hatırlamıyorum. Aniden önüme kirdiği için fren yaptığım halde aramızdaki mesafe az olduğundan 35 plakalı aracın sağ arka tamponuna çarptım, kaza sebebiyle motosikletten düşerek savruldum..." şeklinde beyanda bulunmuştur.

Dosyada mevcut 31/10/2022 tarihli bilirkişi raporunda; sanık sürücü Banu'nun 2918 sayılı KTK'nın 53/b-5 ve 84/f maddesinde belirtilen trafik kazalarında asli kusur sayılan haller içinde olan trafik kurallarını ihlal ettiği, müşteki sürücü Mert'in 2918 sayılı KTK'nın 51/b ve 52/a-b maddesinde belirtilen trafik kazalarında tali kusur sayılan haller içinde olan trafik kurallarını ihlal ettiği görüştü belirtilmiştir.

Tüm dosya kapsamı, iddianame, taraf beyanları, kaza tespit tutanağı, ekli CD'ler de yer alan kaza anı görüntüleri, 4 adet kaza sonrası fotoğrafının siyah-beyaz çıktısı, 31/10/2022 tarihli bilirkişi raporu incelendiğinde kazanın yukarıda "OLAY" kısmında açıklandığı biçimde gerçekleştiği anlaşılmış olup aşağıdaki kanaate varılmıştır.

CK/FE

Sayfa :1

Şekil 2.7: Olayın Adli Tıp Kurumunda İncelenmesi I

İlk sayfada görüleceği üzere ilk incelediğimiz bilirkişi raporunu özet geçerek, tanık anlatımlarıyla deliller tekrar edilmiştir.

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Adli Tıp Kurumu

Traffik İhtisas Dairesi
Sayı : 18/05/2023

Mevcut verilere göre;
A) Sanık sürücü Banu : sevk ve idaresindeki otomobil ile bölünmüş yolda seyredip olay mahalline geldiğinde sol taraftaki üniversite giriş yoluna dönüş yapmadan evvel karşı yön bölümünden gelen araçların hız ve mesafelerine ilişkin yaptığı kontrolde yetersiz kaldığı, sağından kendisine doğru yaklaşmakta olan ve ilk geçiş hakkına sahip olan motosiklete rağmen dönüşe geçip bu motosikletin güvenli seyir alanını kapatması sonucu gerçekleşen kazanın oluşuna sebebiyet verdiği anlaşılmakta, meydana gelen olayda dikkat ve özen yükümlülüklerine aykırı davranışları ile asli kusurludur.
B) Müşteki sürücü Mert : sevk ve idaresindeki motosiklet ile yerleşim yeri içindeki bölünmüş yolda seyir halinde iken olay mahalli kavşağa yaklaştığı durumunu gözetip dikkatli seyretmesi, karşı yön bölümünden gelen ve sinyalle birlikte dönüşe geçen otomobile karşı zamanında etkili tedbir alması gerekirken bu hususlara yeterince uymaması sonucu kazaya karıştığı anlaşılmakta, gerçekleşen olayda dikkat ve özen yükümlülüklerine aykırı davranışları ile alt düzeyde tali kusurludur.
SONUÇ :
Yukarıdaki hususlar mıvacehesinde, olayda;
A) Sanık sürücü Banu :'ın asli kusurlu olduğu,
B) Müşteki sürücü Mert K :'ın alt düzeyde tali kusurlu olduğu kanaatini bildirir müşterek rapordur.

e-imzalıdır e-imzalıdır

Hukukçu, Prof.Dr. Mühendis
e-imzalıdır e-imzalıdır

EKİ : Adli Dosya
CK/FE

Sayfa :2

Şekil 2.8: Olayın Adli Tıp Kurumunda İncelenmesi II

Son sayfada belirttiği üzere Sanık Banu geçiş önceliği olan Mert'e öncelik tanımadığından, dikkat ve özen yükümlülüğüne aykırı hareket ettiğinden asli kusurlu sayılmıştır. Katılan ise kazadan önce etkili tedbir almaması, gene alt düzeyde dikkat ve özen yükümlülüğüne uymaması sonucunda tali kusurlu sayılmıştır.

İki örnekten de anlaşılacağı üzere; kanunda belirtilen asli kusurlar yaşanan kazada etkili olduğu sürece kişiler kazayı sebebiyet verdiğinde asli kusurlu sayılacaklardır. Söz konusu kazada katılanın hızlı gelmesi kazanın yaşanılmasında herhangi bir illiyet bağının (neden-sonuç ilişkisi) oluşturmadığı sonucuna varabiliriz. Yani Sanık geçiş önceliğine uymuş olsaydı, katılanın hızlı gelip gelmemesinin bir önemi olmayacaktı.

3. DESTEKTEN YOKSUN KALMA TAZMİNATININ BELİRLENMESİ

3.1 Temel Kavramlar

Destek: Bir kişinin yaşadığı sürece boyunca başka bir kişiye maddi ve manevi (parasal, bedensel ve düşsel etkinliğiyle) yardım eden kişidir.

Destekten yoksunluk: Desteğin maddi ve manevi desteğinden yoksunluğudur.

Desteklik: Bir kişinin yaşadığı süre boyunca başka bir kişiye maddi ve manevi destek sağlarken yaptığı tüm fiili ve iyi yönlü karşdakine yarar sağlayan tüm davranışların hepsine desteklik denir.

3.2. Destekten Yoksun Kalan ve Destek Olanlar

3.2.1 Destekten yoksun kalanlar

Bir kişiye yaşadığı süre boyunca eşine, nikahsız eşine, çocuklarına, kardeşlerine, evlatlık aldığı kişiye, annesine, babasına, aynı evde yaşadığı akrabalarına ve burs verdiği öğrenciye destek olabilir. İşte bu kişiler, destek olan kişi öldüğünde, aldığı destekten yoksun kalırlar.¹⁴

3.2.1.1 Eşler

Eşler destekten yoksun kalma tazminatı alabilirler. Bu durumda desteğin ve destek alanın evlilik bağı olmasa da birbirlerinin desteği olabilirler. Aynı evde yaşayan inşaların birbirlerine destek olacağı hayatın olağan akışına göre sabittir. Nişanlılar destekten yoksun kalma tazminatı talep edebilirler.

3.2.1.2 Nikâhsız eşler

Resmi nikâh, nişan, söz olmasa bile aynı çatı altında yaşayan kişiler destekten yoksun kalma tazminatı talep edebilirler. Yargıtay nikâhsız eşlerin tazminat talep edebilmesi için birlikteliğin ve desteğin süreklilik arz edeceğinin öngörülebilir

¹⁴ Atilla, A. (2020). “Trafik Kazaları Nedeniyle ileri Sürülen Destekten Yoksun Kalma Taleplerine İlişkin Yargıtay Kararlarının Değerlendirilmesi”, Aristo Yayınevi, İstanbul.

olması kanaatindedir. Yargıtay’ın verdiği kararlarda da kısa süreli birlikteliğin nikâhsız eş olarak kabul edilmesinin hayatın olağan akışına ters olduğunu vurgulamıştır.¹⁵

3.2.1.3 Çocuklar

Çocuklarda baba ve annelerinin desteğinden yoksun kaldıkları zaman bu tazminatı isteyebilirler. Türk Medeni Kanunu Madde 11 de bahsedildiği üzere 18 yaşı doldurana kadar herkes ergin sayılır. Anne ve baba 18 yaşına kadar çocukların desteği sayılır. Ancak çocuk 18 yaşından sonra yüksek öğrenime başlamışsa babasının ve annesinin desteğini alacağı sabit olur fakat yükseköğrenime başlamamış, çalışmaya başlamış ise artık çocuğun eşi ve çocukları yoksa anne ve babaya destek sayılacaktır.¹⁶

3.2.1.4 Kardeşler

Kardeşlerden destek gördüğünü ispatladıkları takdirde destekten yoksun kalma tazminatını isteyebilirler

3.2.1.5 Evlatlıklar

Resmi şekilde evlatlık olan herkes bu tazminatı alabilirler

3.2.1.6 Aynı çatı altında yaşayan yakınlar

Birbirlerine Yardım ve hizmet ederek aynı çatı altında yaşayan insanlar alabilir.

3.2.1.7 Burs alan öğrenciler

Düzenli bir şekilde burs aldığını ve ölümden sonraki süreçte de alacağını ispatlayan her öğrenci alabilir.

3.2.1.8 Anne ve baba

Belli yaşa kadar çocukların desteğidir.

¹⁵ Bknz: Yargıtay’ın Yargıtay 4. H.D. 09.11.2020 Tarih, 2009/14285 E., 2010/11605 K., KBİBB, E.T.: 02.05.2021. tarihli kararını örnek olarak verebiliriz. (karararama.yargitay.gov.tr)

¹⁶ Eryılmaz, E. (2022). “ *Karayolları Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortalarında Destekten Yoksun Kalma Tazminatı*”, İstanbul Bilgi Üniversitesi Lisansüstü Programlar Enstitüsü – (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), İstanbul, s:122

3.2.2 Destek Olanlar

Ölen kişiler, yaşadıkları hayatta eşlerine, annelerine, babalarına, kardeşlerine, aynı çatı altında yaşadıkları yakınlarına ve çocuklarına destek olabilir.

3.2.2.1 Eşler

Destekten yoksun kalma tazminatı alabilir. Bu durumda desteğin ve destek alanın evlilik bağı olmasa dahi birbirlerinin desteği olabilirler. Aynı evde yaşayan inşaların birbirlerine destek olacağı hayatın olağan akışına göre sabittir. Nişanlılar destekten yoksun kalma tazminatı talep edebilirler. Türk Medeni Kanunu'nun 185. maddesine göre de eşlerin birbirlerine ve çocuklarına bakmaları kanuni bir sorumluluktur. Eren'e göre ev hanımı olan ya da bedelsiz olarak kocasının işyerinde ona yardım eden eşin vefatı halinde de destekten yoksun kalan koca tarafından tazminat talep edilebilecektir.¹⁷

3.2.2.2 Anne ve baba

Belli yaşa kadar çocukların desteğidir. Eşlerin birbirlerine olan sorumluluğu ise kanun hükmü uyarınca boşanma anına kadardır. Eren'e göre destek ilişkisinin ispatı halinde üvey baba ve annenin vefatı halinde çocukların da tazminat hakkının doğması gerekmektedir.¹⁸ Yine evlilik dışı çocuklar da kendi babalarından destekten yoksun kalma tazminatına hak kazanabileceklerdir.

3.2.2.3 Kardeşler

Kardeşlerde destek gördüğünü ispatladıkları takdirde destekten yoksun kalma tazminatını isteyebilirler. Tabi burada destek göreceği ihtiyaç süresi önemlidir. İhtiyaç süresi; ölen kardeşin ekonomik olarak iyi olacağı tarih veya destekten yoksun kalan kardeşin ihtiyaç haline düşeceği tarihten başlamaktadır. İhtiyaç süresinin bitme zamanı ise destekten yoksun kalan kardeş kız ise evlenme tarihi, erkek ise gelir elde ettiği tarihtir (Yüksek öğretim okuyorsa 25 yaş kabul edilmelidir). Tabi burada da

¹⁷ Eren, F. (2018) “*Borçlar Hukuku Genel Hükümler 23. Baskı*”, Ankara: Yetkin Basım Yayım Dağıtım AŞ, S: 781

¹⁸ Eren, F. A.g.e., s: 781

söylediğimiz gibi destekten yoksun kalanın kardeşinin kendisine bir destekçi olarak destek sürekli ve devamlı destek sağladığını kanıtlaması gerekmektedir.¹⁹

3.2.2.4 Aynı çatı altında yaşayan yakınlar

Birbirlerine Yardım ve hizmet eden ederek aynı çatı altında yaşayan insanlar alabilir.

3.2.2.5 Çocuklar

Anne ve babaların desteğidir. Özellikle düzenli geliri olmayan çocukların ileriki yaşlarında çalışıp kazanıp onları büyüten anne ve babalarına destek olma ihtimallerinin çok kuvvetli olması söz konusu olduğu için Yargıtay, anne ve babanın, çocuğun haksız fiil sonucu ölmesi nedeniyle çocuğun destekten yoksun kalma tazminatı açması durumunda, desteklik ilişkisinin ispatı için Sosyal Güvenlik Kurumundan gelir bağlanması şartının aranmayacağı ve çocukların anne-baba karşısında karine olarak destek kabul edileceği yönünde içtihadı birleştirme kararı vermiştir.²⁰ Bknz: Yargıtay İBK., E. 2016/5, K. 2018/6, T. 22.06.2018.

3.2.2.6 Ölen kişi desteği

Sağlığında düzenli yardım ettiği kişilerin desteğidir. Örneğin ölen kişinin düzenli olarak burs verdiği bir öğrencisi, bu konuda destekten yoksun kalma tazminatına hak kazanabilecektir.

3.3 Destek Yoksunu Kalmanın Şartları

Bir kişinin yaptığı kusurlu fiil sonucu başka bir kişiye zarar vermiş olması gerekmektedir. TBK Madde 49: “Kusurlu ve hukuka aykırı bir fiille başkasına zarar veren, bu zararı gidermekle yükümlüdür”. Zarar verici fiili yasaklayan bir hukuk kuralı bulunmasa bile, ahlaka aykırı bir fiille başkasına kasten zarar veren de, bu zararı gidermekle yükümlüdür ve oluşan zararlar ölümün neden sonuç ilişkisi olması gerekmektedir.”²¹ Yaşanılan olay ile meydana gelen zarar arasında bulunan sebep

¹⁹ Yalçinkaya, K. S. (2021). “*Türk Hukukunda Destekten Yoksun Kalma Tazminatının Belirlenmesi*” İstanbul Bilgi Üniversitesi Lisansüstü Programlar Enstitüsü, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), İstanbul, s: 221

²⁰ Serozan, R. (2018). “*Medeni Hukuk, Genel Bölüm – Kişiler Hukuku*” , İstanbul, Oniki Levha Yayıncılık

²¹ www.Mevzuat.gov.tr, ET: 22.03.2023

sonuç ilişkisi olmalıdır. Fiilin, hayatın olağan akışına göre, niteliği itibariyle sonucu meydana getirmeye elverişli olması halinde zarar ile fiil arasında uygun nedensellik bağının varlığı kabul edilmektedir. Buna göre, gerçekleşen sonucun olayların normal akışı ve hayat tecrübelerine göre niteliği itibariyle meydana getirmeye elverişli olan veya bu türden bir sonucun gerçekleşme ihtimâlini artırmış olan zorunlu şart ile sonuç arasındaki bağa uygun illiyet bağı denilmektedir.²²

2. Destek olan kişinin ölmüş olması gerekmektedir. (Türk Borçlar Kanunu Madde 53: Ölüm hâlinde uğranılan zararlar özellikle şunlardır: 1. Cenaze giderleri. 2. Ölüm hemen gerçekleşmemişse tedavi giderleri ile çalışma gücünün azalmasından ya da yitirilmesinden doğan kayıplar).

3. Ölenin desteğinden yoksun kalan kişilerin bu sebeple uğradıkları kayıplar. Ölüm karinesi ve gaiplik hallerinde de destekten yoksul kalma tazminatı talep edilebilir. (Türk Medeni Kanunu 31 ve 32/1). Tabi ki burada destekten yoksun kalma tazminatı istenebilmesi için önce Türk Medeni Kanunu'nun da belirtilen şartların gerçekleşmesi gerekecektir. Bu şartlar kişiden uzun zamandır haber alınamaması veya kişinin ölüm tehlikesi içinde kaybolması, kişinin ölümünün gerçekleştiğinin kuvvetli bir ihtimale dayanması, son haber alma tarihinden itibaren belirli bir sürenin geçmesi, kanunda sayılan kimselerin mahkemeye başvurusu, mahkemenin de kişinin gaip olarak anılmasına kararı vermesi şeklinde sıralanmaktadır. Söz konusu gaiplik şartları gerçekleşmediği takdirde destekten yoksun kalma tazminatı istense bile alınamayacağı sabittir.

4. Tazminatın talep edileceği bir muhatabın varlığının olması şarttır. Daha öncede belirttiğimiz gibi Türk Borçlar Kanunu madde 49 ve 53 maddelere dayanmamız için zarar verenin bulunması zoruridir. Muhatabın sorumluluğu, sözleşme dışı sorumluluk, sözleşmeye dayalı sorumluluk ve vekâletsiz iş görmeden doğan sorumluluk olmak üzere üç farklı kaynağa dayanmaktadır.²³

²² Eren, F. (1975). “Sorumluluk Hukuku Açısından Uygun İlliyet Bağı Teorisi”, Sevinç Matbaası, 52; Ankara, s: 538

²³ Piri, Y. D. (2011),” *Türk Hukukunda Destekten Yoksun Kalma Tazminatı*, Gazi Üniversitesi / Sosyal Bilimler Enstitüsü / Özel Hukuk (Medeni Hukuk) Ana Bilim Dalı, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Ankara, s:110

3.4 Destek Yoksun Kalma Tazminatının Özellikleri

Destekten yoksun kalma tazminatı, ilgili kişinin destekten yoksun kalması anında hak kazandığı birincil talep hakkıdır. Eren'e göre; *"Yoksun kalan, bu hakkı ölenden miras yolu ile değil, doğrudan doğruya, asli bir şekilde kazanmaktadır."*²⁴ Bu hak, miras yolu ile miras bırakan kimseden geçmez. Zira şahsa özgü, desteğinden yoksun kalan kişinin ölümüyle doğan bir tazminat hakkı söz konusudur.²⁵ Bir insan hayatta iken birçok kişiye destek olabilir. Eren'e göre; tazminat hakkı sahibi ise destek olanın kendisine fiilen baktığı ve ileride de bakması pek muhtemel olan kimselerdir. Eren'e göre destek gerçek destek ve farazi destek olarak ikiye ayrılır. Gerçek destek, destekten yoksun kalan tarihe kadar tazminat hakkı sahibine düzenli olarak bakmak olarak tanımlanmaktadır. Gerçek destek tanımına; eşlerin birbirlerine, anne ve babalarına ve çocuklarına destek olması girmektedir. Farazi destek tanımı ise; hayatını kaybetmemiş olsaydı ileride destek olan kimsenin desteği ile tanımlanmaktadır. Eren'e göre bir çocuğun genç yaşta ölmemiş olsaydı ileride ebeveynlerine vereceği destek, farazi desteğe örnek gösterilebilmektedir.²⁶ Örneğin 35 yaşındasınız, iki çocuğunuz ve eşiniz varsa sizin ailenize maddi ve manevi destek olacağınız hayatın olağan akışına göre sabittir. Gene aynı şekilde bir öğrenciye iki dönem boyunca burs vererek destekleyebilirsiniz ve yine aynı şekilde evli olsanız dahi babanızın ve annenizin kartlarını düzenli bir şekilde ödemeniz, onlara maddi olarak destek olduğunuzun göstergesidir. İşte tam bu aşamada kişiler insanlara destek verdiğinde ölmesi sonucu artık destek olan kişi bu insanlara destek olamayacağı bellidir. Destekten yoksun kalan kişiler haksız fiilden, adam çalıştıranın sorumluluğu (Türk Borçlar Kanunu Madde 66), hayvan bulunduranın sorumluluğu (Türk Borçlar Kanunu Madde 67) yapı malikinin sorumluluğundan da kaynaklanabilmektedir (Türk Borçlar Kanunu Madde 69), ev başkanının sorumluluğu (Türk Medeni Kanunu Madde 369), araç işletenin sorumluluğu da sözleşme dışı kusursuz sorumluluk hallerine(Karayolları Trafik Kanunu Madde 85) kaynaklanan tazminat türü olan destekten yoksun kalma tazminatını talep edebilirler. Destekten yoksun kalma zararı maddî bir zarardır. Destekten yoksun kalma tazminatına hükmedilmesindeki amaç,

²⁴ Eren, Fikret. (2018) *"Borçlar Hukuku Genel Hükümler 23. Baskı"*, Ankara: Yetkin Basım Yayım Dağıtım AŞ, S: 778

²⁵ Eren, F. A.g.e., s: 778

²⁶ Eren, F. A.g.e., s: 783

desteğin ölümü sebebiyle, destek görenin uğradığı malvarlığı zararının telafisidir. Yoksa desteğin ölmesi bizatihi bir malvarlığı zararı değildir. Kendisine bakılan kimsenin, desteğin ölümü sebebiyle bu bakımdan, kısmen veya tamamen yoksun kalması gerekir. Bu yoksun kalma durumu maddî zarar niteliği taşımaktadır.²⁷

Ölen destekçinin desteği parasal olmak zorunda değildir. Yardım ve hizmet, yiyecek ve eşya vererek, bakıp gözeterek de destek olunabilir. Örneğin birlikte yaşayan veya birbirlerine takın kişiler ve aile bireyleri her zaman her durumda ve her türlü(parasal, hizmet sel, eşya sal) maddi destek olacakları içtihat kararlarınca ve hayatın olağan akışına göre sabittir. Yargıtay kararlarından örnek verecek olursak *“desteğin yardımının yalnızca parasal nitelikte bulunması zorunlu değildir. Eylemli ve düzenli olarak yapılan hizmet edimleri de bir kimsenin destek sayılması için yeterlidir. Kız çocuklarının ölümü nedeniyle destekten yoksun kalan anne ve babanın tazminatı, kızlarının evleneceği yaşa kadar hesaplanmış olup, kız evladın anne ve babasına yaşamları boyunca yardım ve hizmet ederek destek olacağının kabulü ve hesaplanmanın buna göre yapılması gerekir.* Verilen Yargıtay kararı parçasından da anlaşılacağı üzere destekten yoksun kalan kızın babanın yaşamı ortalamasına göre tazminatı hak kazanacağı, kızın ortalama evlenme yaşına kadar tazminatın hesaplanmayacağından, kızın evlense bile parasal yönden yardım yapmasa bile babasına destek olacağı söz konusu kararda belirtilmiştir.²⁸

Yargıtay görüşlerine göre; Hizmet edimlerinden yoksun kalma durumunda, bunun karşılığı olarak maddi tazminatın ödetilmesi, Borçlar Kanunu’nu 45.maddesine uygun düşeceği kanaatindedir. Bu tazminatta zarar ölenin destekçinin değil, destekten yoksun kalanındır.²⁹ Ölenin yaşamı artık sona erdiğinden onun zarara uğraması hayatın olağan akışına aykırı olacaktır. Bu sebeple de yansıma zarar değil doğrudan destekten mahrum kalana yapılmış doğrudan zarardır. Yararlanılan aracın ve herhangi bir objenin yitirilmesi ile yararlanılan kişinin yitirilmesi arasında ekonomik yönden bir fark olamaz, her ikisinde dolaylı-yansıma zarar değil, doğrudan zarardır. Doğrudan zarar olduğu da düşünüldüğünde, bu terekeye bağlı bir alacak değildir. Bu sebeple de destekten yoksun kalma bedeli destekten yoksun kalan kişiye

²⁷ Piri, Y. D. (2011), A.g.e., s.; 78.)

²⁸ Güzel, A., Okur, A.R., Caniklioğlu, N. (2020). Sosyal Güvenlik Hukuku (Yenilenmiş 18. Baskı). İstanbul: Beta Basım Yayın Dağıtım AŞ.

²⁹ Eren, F. (2022). “Borçlar Hukuku Özel Hükümler”, Ankara: Yetkin Basım Yayın Dağıtım AŞ.

(kızı bile olsa) kalan bir miras değildir. Söz konusu tazminat terekede ki ne aktiftir ne de pasiftir. Bu tazminat destekçiden miras kalmadığı için, ölenin terekesine (ölenin aktif ve pasif gelirleri toplamı) katılamaz ve alacaklıları tarafından haczedilemez.

Örnekle açıklayacak olursak X in maliki ve sürücüsü olduğu 34 XX 000 plakalı aracıyla hız limitlerinin üstünde seyir halindeyken gözlem ve dikkat yükümlülüğünü kaybederek Y inin hız limitini aşmadan normal hızda dikkat ve gözlem yükümlülüğüne uygun sürdüğü 34 YY 000 aracına arkadan çarparak KTK' ya göre tam kusurlu bir şekilde çarparak Ölümlü-yaralanmalı kazaya sebebiyet veriyor. Bu kaza da X'in tam kusurlu olduğu tespit ediliyor. Y olay yerinde yaşamını yitiriyor. İşte tam bu noktada kazada kusuru olmayan Y kendi ailesine ve destek olduğu insanlara destekçidir. Ondan destek alanlarda Y kaza da öldüğü için destekten yoksun kalanlardır. Burada Y, X' ten ve X'in Zorunlu Mali Mesuliyet Sigortasından destekten yoksun kalma tazminatı talep edebilir. Burada oluşan zarar destekten yoksun kalanların zararıdır, ölen Y'nin zararı değildir. Talep edilen tazminat maddi tazminattır. Y'nin destek oldukları, destekten yoksun kalan kişilere yaşamında sadece parasal destek olmasına gerek yoktur, Y bu kişilere hizmet ederek, yardım ederek, bedensel ve düşselde destek olmuş olabilir. Bu oluşan zarar destekçiden kalan bir miras değildir. Destekten yoksun kalanlara bağlanmış kişiliklerinden doğan bağımsız bir haktır. Bu hak ölen kişiden miras kalmadığı için, ölenin terekesine katılmaz ve alacaklıları tarafından haczedilemez.

3.5 Destek Sağlama Biçimleri

Destekten yoksun kalma, niteliği olarak tazmin edilen bir talep hakkıdır. Bu talep hakkı doğrudan destekten yoksun kalan kişiye ait bir hak olup miras yoluyla kazanılmamaktadır. Bu nedenle tazminat niteliğindedir. Yoksun kalan kimseler bu nedenle de Türk Medeni Kanun'unda sınırlı olarak sayılan mirasçılardan daha geniş bir yapıdadır.³⁰ Hatta mirasçılardan mirası reddetmesi halinde bile destekten yoksun kalma tazminatını talep etmeleri mümkündür. Bu bölümde başlıklar halinde destekten yoksun kalmanın biçimleri alt başlıklar halinde açıklanmıştır.

³⁰ Eren F.,A.g.e., s: 779

3.5.1 Parasal destek

Bireyler arasında parasal destek olduğu gibi aile içinde de maddi destek sağlanabilir. Aile içi desteklikte örneğin anne eşine ve çocuklarına olağan harçlıkları dışında her ay veya belli dönemlerde bir para ödemez. Kazandığı paraları evinin ihtiyaçlarına eşinin ve çocuklarının geçimine okul masraflarına harcaması onun desteğidir.

3.5.2 Yardım ederek desteklik

Destek olan kişi sadece parasıyla destek alana destek olmaz, destek olan hizmet ederek veya yardım ederek destek olabilir örneğin bir ev kadını maaş almasa dahi kocasına ve çocuklarına destekçidir. Çünkü anne burada kaçasına çocuklarına yemek yapar su getirir, kendi yaşam alanlarını temizler. Yani destek olduklarına yardım ederek desteklemiş olur. Tabi burada yapılan yardım eylemli ve düzenli olacağı da hayatın olağan akışına göre sabittir. Burada yapılan yardımın parasal ve ekonomiksel bir değer ölçütü vardır. Yerleşik içtihadı göre bedelsiz olarak başkasının bakan, yardım eden kimse yardım edenin destekçisi konumundadır.

3.5.2.1 Yaşlı ve emeklilerin desteği

Yaşlı ve emeklilerin yaşamını yitiren desteğin emekli de olsa aileye katkı sağlayacağı için (hizmetsele yâda parasal) asgari ücret üzerinden destekten yoksun kalma tazminatı hesaplanır.

3.5.2.2 Ev kadınlarının desteği

Ev kadınları para kazanması bile aileye hizmet ederek yardım ederler. Ev hizmetleri (uzun, temizlik) aile hayatını kolaylaştıran bazı masraflardan kaçındıran maddi bir destektir. (Destek ev hizmetleriyle aile bireylerinin yaşamını kolaylaştıracaklarından ve onlara katkı yapacağından bundan yoksun kalan hak sahiplerinin tazminat isteme hakları vardır.³¹

3.5.2.3 Çocukların yardım ederek desteği

Çocuklar çok küçük yaşlardan itibaren ailelerine destek olurlar. Kız çocukları annelerine destek olarak Yardımcı olurlar. Erkek çocuklar çarşıya pazara giderek,

³¹ Bkn: 4. HD. 14.05.1998 323-3373 (karararama.yargitay.gov.tr)

babalarına yardım ederek ailelerine destek olurlar. Çocuklar büyüdükten sonra evlenseler bile ailelerine destek olabilirler. Her türlü hastalıkta veya insanın başına gelebilecek birçok sıkıntıda insanların yardımına çocukları koşacağı bir gerçektir. Çocukların bayramda baba ve annelerine bayram ziyaretin bulunmaları bile bir destektir.

3.5.2.4 Küçük yaştaki çocukların anne ve babalarına desteği

Küçük yaşta ölen çocukların hesabı 18 yaşında hesaplanmaya başlatılmaktadır. Bu çıkan miktarı yetiştirme gideri düşülür, olay tarihinde kırdırma edilerek hesaplanır. Her ne kadar çocukların anne ve babalarına çok küçük yaşta bile destek verdiği belli bir şey olsa da uygulamada bu böyle değildir. Türkiye İstatistik Kurumu ve Uluslararası Çalışma Örgütü'nün yaptığı ortak araştırmada çocukların aile içi yardımları altı yaşında başladığı görülmektedir.³²

3.6 Destekten Yoksunluk Süreleri

Destekten yoksun kalma tazminatının hesaplanmasında belirlenecek süreler yaşam tablosuyla belirlenir. Eskiden PMF-1931 yaşam tablosuna göre hesap yapılıırken günümüzdeki güncel Yargıtay kararlarına göre TRH 2010 yaşam tablosu kullanılmaktadır. TRH-2010 yaşam tablosu Türkiye Reasürans havuzunun 2010 yılı sigorta Teknik tarifesidir. Yaşam tabloları yaşama ve ölüm istatistiklerine göre elde edilen sonuçlardan her bir yaşta bir yıl içerisinde kaç kişinin hayatta kalacağını, kaç kişinin öleceğinin öngörüldüğü tablolardır. Örneğin bir ülkede yaşayan 64 yaşındaki insanların kaç yaşına kadar yaşayacağını istatistiklerle gösteren tablolardır. Bu tablolara en belirgin örnekleri TRH 2010 ve daha eskiden kullanılan PMF-1931 tablosudur. PMF-1931 yaşam tablosu Fransa nüfus verisinden oluşturulan ve cinsiyet ayrımı olmayan Fransız Yaşam Tablosudur. Söz konusu PMF -1931 tablosunun yerine, SGK 25.09.2012 gününde 2012/32 sayılı genelgesi ekinde Türkiye koşullarına göre düzenlediği TRH 2010 tabloları yer almıştır.³³

³² Fazlıoğlu, A., Dersan, N., (15.08.2005).“Çocukların aile içi yardımları” yazı dizisi Cumhuriyet Gazetesi s: 17

³³ Bknz: Yargıtay 17. Hukuk Dairesi 14/01/2021 T. 2020/2598 E. 2021/34 K sayılı, T.C. Yargıtay 10. Hukuk Dairesi Esas 2020/9717 Karar 2021/2003 (karararama.yargitay.gov.tr) Aşağıda TRH kadın ve Erkek Tablosu.

Söz konusu TRH-2010 yaşam tablosu kadın ve erkek olarak ayrılmıştır. En soldaki rakamlar ölen kişinin o tarihte bulunduğu yaşıyla eşleştiriyoruz. Sonrasındaki bir sonra ki rakam kaç yaşında öleceğini göstermektedir. Mesela Ahmet 66 yaşında ölmüş olsaydı ve destekten yoksun kalan Ayşe 45 yaşındaki eşi olsun. Ahmet TRH-2010 tablosuna göre 13 yıl daha yaşayacak, Ayşe de 34 yıl daha yaşayacağı için Ahmet ten 13 yıllık tazminatı alabilecektir. Burada ki hesabın başlayacağı tarih haksız fiilin gerçekleştiği tarihidir. Bu sebeple destekten yoksun kalanların alacağı tazminat haksız fiilin gerçekleştiği tarihteki yaşlarına göre kalan yaşam süreleri belirlenerek hesaplanmalıdır.

Tablo 3.1: Türkiye’de Yaşayan Erkek ve Kadınların Bakiye Yaşamını Verileri(2010 yılındaki Türkiye nüfusu baz alınarak hazırlanmıştır)

TRH - 2010 ERKEK								TRH - 2010 KADIN							
YAŞ	YIL	AY	GÜN	YAŞ	YIL	AY	GÜN	YAŞ	YIL	AY	GÜN	YAŞ	YIL	AY	GÜN
0	71	11	5	50	25	9	14	0	78	0	7	50	29	8	26
1	72	4	6	51	24	11	5	1	77	7	28	51	28	9	25
2	71	5	1	52	24	0	22	2	76	8	5	52	27	10	24
3	70	5	19	53	23	2	16	3	75	8	12	53	26	11	23
4	69	6	7	54	22	4	13	4	74	8	19	54	26	0	29
5	68	6	25	55	21	6	14	5	73	8	23	55	25	2	5
6	67	7	6	56	20	8	26	6	72	8	26	56	24	3	14
7	66	7	17	57	19	11	8	7	71	9	0	57	23	4	24
8	65	7	28	58	19	1	24	8	70	9	4	58	22	6	7
9	64	8	5	59	18	4	17	9	69	9	4	59	21	7	24
10	63	8	12	60	17	7	13	10	68	9	7	60	20	9	14
11	62	8	19	61	16	10	17	11	67	9	11	61	19	11	8
12	61	8	26	62	16	1	20	12	66	9	11	62	19	1	2
13	60	9	4	63	15	5	1	13	65	9	14	63	18	3	4
14	59	9	11	64	14	8	19	14	64	9	14	64	17	5	5
15	58	9	18	65	14	0	14	15	63	9	18	65	16	7	17
16	57	10	2	66	13	4	13	16	62	9	22	66	15	10	6
17	56	10	13	67	12	8	19	17	61	9	25	67	15	0	29
18	55	10	28	68	12	0	29	18	60	9	29	68	14	3	25
19	54	11	12	69	11	5	19	19	59	10	2	69	13	6	29
20	53	11	26	70	10	10	13	20	58	10	6	70	12	10	13
21	53	0	14	71	10	3	14	21	57	10	10	71	12	2	5
22	52	1	2	72	9	8	23	22	56	10	17	72	11	6	4
23	51	1	20	73	9	2	12	23	55	10	20	73	10	10	6
24	50	2	8	74	8	8	5	24	54	10	24	74	10	2	19
25	49	2	26	75	8	2	1	25	53	11	1	75	9	7	13
26	48	3	11	76	7	8	8	26	52	11	5	76	9	0	18
27	47	3	29	77	7	2	26	27	51	11	12	77	8	6	4
28	46	4	13	78	6	9	22	28	50	11	19	78	8	0	0
29	45	4	28	79	6	4	24	29	49	11	23	79	7	6	0
30	44	5	12	80	5	11	26	30	49	0	0	80	7	0	4
31	43	6	0	81	5	7	2	31	48	0	7	81	6	6	18
32	42	6	14	82	5	2	23	32	47	0	14	82	6	1	13
33	41	6	29	83	4	10	24	33	46	0	22	83	5	8	16
34	40	7	13	84	4	6	25	34	45	0	29	84	5	3	25
35	39	8	1	85	4	3	0	35	44	1	6	85	4	11	5
36	38	8	19	86	3	11	5	36	43	1	13	86	4	6	14
37	37	9	7	87	3	7	20	37	42	1	24	87	4	2	12
38	36	9	22	88	3	4	13	38	41	2	1	88	3	10	17
39	35	10	13	89	3	1	13	39	40	2	12	89	3	7	2
40	34	11	5	90	2	10	24	40	39	2	23	90	3	3	14
41	33	11	26	91	2	7	28	41	38	3	4	91	2	11	19
42	33	0	18	92	2	4	20	42	37	3	18	92	2	7	20
43	32	1	13	93	2	1	6	43	36	4	2	93	2	3	25
44	31	2	8	94	1	9	18	44	35	4	17	94	1	11	26
45	30	3	7	95	1	6	18	45	34	5	5	95	1	8	1
46	29	4	10	96	1	4	24	46	33	5	23	96	1	4	10
47	28	5	16	97	1	2	23	47	32	6	14	97	1	0	18
48	27	6	22	98	0	11	16	48	31	7	6	98	0	9	0
49	26	8	1	99	0	6	0	49	30	8	1	99	0	6	0

Kaynak: [https://bilirkişiyizbiz.pnum,47\).](https://bilirkişiyizbiz.pnum,47).)(2010)

Yukarıdaki tablo TRH-2010 yaşam tablosudur.2010 yılındaki Türkiye nüfusu baz alınarak hazırlanmıştır. Bu tablonun haricinde aşağıda ki tabloda eskiden Kullanılan PMF-1931 sayılı yaşam tablosu da vardır, bir diğer adı Fransız Yaşam

tablosudur. Aşağıda tablonun örneği gösterilmiştir.1931'deki Fransız nüfus sayımı hesaba katılarak hazırlanmıştır.

Tablo 3.2: 1931 Yılında Fransa'da Yaşayanların Bakiye Yaşamını Gösteren PMF Tablosu

PMF Tablosuna Göre Ortalama Ömür					
Yaş	Bakiye Ortalama Ömür	Yaş	Bakiye Ortalama Ömür	Yaş	Bakiye Ortalama Ömür
0	56.64	30	37.50	60	14.89
1	60.60	31	36.70	61	14.23
2	60.58	32	35.90	62	13.59
3	59.97	33	35.10	63	12.97
4	59.22	34	34.29	64	12.35
5	58.41	35	33.49	65	11.75
6	57.57	36	32.69	66	11.17
7	56.71	37	31.90	67	10.51
8	55.83	38	31.10	68	10.05
9	54.93	39	30.31	69	9.50
10	54.03	40	29.73	70	8.98
11	53.11	41	28.73	71	8.47
12	52.19	42	27.95	72	7.98
13	51.28	43	27.18	73	7.54
14	50.37	44	26.40	74	7.08
15	49.49	45	25.64	75	6.88
16	48.62	46	24.78	76	6.25
17	47.78	47	24.12	77	5.86
18	46.96	48	23.36	78	5.50
19	46.15	49	22.62	79	5.15
20	45.90	50	21.88	80	4.85
21	44.59	51	21.15	81	4.52
22	43.83	52	20.42	82	4.22
23	43.03	53	19.70	83	3.95
24	42.27	54	18.98	84	3.71
25	41.49	55	18.28	90	2.71
26	40.70	56	17.82	95	2.40
27	39.90	57	16.90	100	2.00
28	39.10	58	16.10	105	1.00
29	38.32	59	15.55		

Kaynak: (legalbank.net/belge/pmf1931)

3.7 Destekten Yoksun Kalanları Destek Paylarının Belirlenmesi

Destek, başkasının geçimini kısmen veya tamamen, sürekli ve düzenli olarak sağlayan veya ona ileride bakması kuvvetle muhtemel olan kişidir. İdarenin destekten yoksun kalma tazminatından sorumlu olabilmesi için öncelikle destek olan kişinin ölmesi gerekmektedir.³⁴

Destek alanların tazminattan ne kadar pay alacağı hesabı mirasçılıktan bağımsız belirlenir. Mirasta bir eş iki çocuğun olduğu zamanda, eş öldüğü zaman miras dağılımında eş $\frac{1}{4}$ çocuklara toplam $\frac{3}{4}$ dağılırken destekten yoksun kalma

³⁴Gündüz, F. E., Gündüz, H. (2011). İdare Hukukunda Destekten Yoksun Kalma Tazminatı, *Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* C. XV, Y., Sayı. 3, ss: 225-258.

tazminatı hesaplanırken eşin payı(anne) her bir çocuğun payının en az 2 katıdır. Eş ve iki çocuktan oluşan bir evde destek payları hesaplanırken 4 pay ölene (4/12) 4 pay eşe (4/12) bir çocuğa 2 pay (2/12) diğer çocuğa 2(2/12) yazılmalıdır. Çocuklardan biri yaşı nedeniyle (Mesela erkek çocuk üniversiteyi bitirip 25 yaşını geçti) artık destekçinin desteğini görmeyeceği anlaşıldı. Bu durumda payda 10 olacaktır. Buna göre maktulün payı 4/10 eşin payı 4/10 diğer çocuğun payı 2/10 olacaktır. En basit yöntemiyle açıklamak gerekirse hesaplamalar böyle olmalıdır. Önemli olan noktalar; açmayanlarında payı hesap yaparken sayılmalıdır, eşlerin dışında destekten yoksun kalan bir yoksa destek payı yarı yarıya dağıtılır, eş ve çocukların payı hesaplanırken destekten çıkanın payı kalanlara eklenir.

Örnek tablo ile anlatacak olursak;

Bir ailede iki çocuk iki eş varsa, eşlerden biri ölürse, destekten yoksun kalan eşin destek süresi 30 yıl birinci çocuğun 8 yıl ikinci çocuğun 12 yıl destekten yoksun kalacaksa destek payları aşağıdaki gibi olacaktır.

Tablo 3.3: Destekten Yoksun Kalma Tazminatının Destek Olan Kişilerin Payları (Destek Olanlar Eş ve 2 Çocuk Varsa)

	İlk 8 Yıl	4 Yıl	Son 18 Yıl
Desteğin Payı	2/6	2/5	1/2
Eşin Payı	2/6	2/5	1/2
1. Çocuk	1/6	-	-
2. Çocuk	1/6	1/5	-

Bir ailede bir anne bir baba b ve 4 çocuk var. Eşlerden biri trafik kazasında ölüyor. Sağ kalan eş 25 yıl,1.çocuk 4 yıl,2.çocuk 6 yıl 3.çocuk 10 yıl,4.çocuk 12 yıl olması durumunda tablo aşağıdaki gibi olur.³⁵

Tablo 3.4: Destekten Yoksun Kalma Tazminatının Destek Olan Kişilerin Paylarını (Destek Olanlar Eş ve 4 Çocuk Varsa))

	İlk 4 Yıl	2 Yıl	4 Yıl	2 Yıl	Son 13 Yıl
Desteğin Payı	2/8	2/7	2/6	2/5	1/2
Eşin Payı	2/8	2/7	2/6	2/5	1/2
1. Çocuk	1/8	-	-	-	-
2. Çocuk	1/8	1/7	-	-	-
3. Çocuk	1/8	1/7	1/6	-	-
4. Çocuk	1/8	1/7	1/6	1/5	-

³⁵ Çelik, A. Ç. (2021). "Tazminat ve Alacak Davalarında Güncel Sorunlar Cilt:3", İstanbul: Aristo Yayınevi, s:56

3.8 Aktif- Pasif Dönem ve İşlemiş - İşleyecek Dönem

3.8.1 Aktif dönem ve pasif dönem

Hesaplama yapılırken aktif dönem ve pasif dönem hesaplamalarının toplamı destekten yoksun kalma bedelini verecektir. Aktif dönem kişinin bir kişinin çalışıp da kazanç elde edebildiği hayat dönemine verilen isimdir. Aynı zamanda iş görebilirlik dönemi olarak da söylenebilir. Yargıtay uygulamalarında 18-60 yaş arası genel olarak aktif dönem kabul edilmiştir. Pasif dönem kişinin 60 yaşından, ölen kişinin yaşam tablosundaki belirlenen yaşı arasındaki döneme denilmektedir. Kişi bu dönemi asgari ücret üzerinden hesaplama yapılmaktadır. Örneğin Mehmet 58 yaşında trafik kazasında öldü. Mehmet'in TRH2010 tablosuna göre bakiye yaşamı 11 yıldır. Mehmet 2 yıl aktif halde çalışırken hesaplaması yapılırken kalan 9 yılı pasif olarak yaşayacağı Yargıtay uygulamalarına göre sabittir. (Yargıtay 21. Hukuk Dairesi 2016/11400 E. 2017/1129 K. 20.02.2015 Karar Tarihli Kararında Maddi Tazminat Hesaplanırken 60 Yaşa kadar Dönemin Aktif Sonrasında Pasif Dönem Olarak alınması Gerektiğinin altını çizmiştir).

3.8.2 İşlenmiş dönem ve işleyecek dönem

Haksız fiilden doğan zarar, olayın olduğu saniyesinde başlar. Bu sebeple hesaplama yapılırken hesap başlangıç tarihi olay tarihi olarak esas alırız. Tazminat hesabı yapılacağı zaman geldiğinde; olay tarihinden tazminat hesabının yapılacağı tarihi kadar olan süreye işleyecek dönem denir. Bu aralıkta yapılan parasal hesaplamaların tümüne işlemiş dönem hesabı denir. Aynı zamanda bilinen dönem hesabı da denir. İşleyecek dönem ise hesap tarihinden yaşam tablosunda belirlenen yaşamına kadar olan süredeki tüm bilinmeyen zamanda yapılan hesaplama işleyecek dönem hesabı denir. İşleyecek ve işlemiş dönem hesabının toplamı tüm bakiye ömür hesabını verir.

3.9 Destekten Yoksun Kalma Tazminatında İndirim Sebepleri ve Hesaplama Biçimi

Destekten yoksun kalma tazminatının hesaplanmasında eğer desteklik para yardımı biçiminde değilse yardım hizmet şeklin de gerçekleşmişse de desteklik hesaplamasında tazminat hesabı, tazminatın hesaplama tarihindeki belirlenen asgari

ücret üzerinden yapılması gerekmektedir. Tabi İşlemiş dönemde belirlenen asgari ücretle hesap tarihindeki asgari ücret farklı ise işlemiş dönemde belirlenen asgari ücret ne ise onun üzerinden hesap yapılacak, işleyecek dönemde o an belirlenen asgari ücret üzerinden hesaplama yapılacaktır. Parasal yardım söz konusu olduğunda destek olan ve vefat eden kişinin yaptığı işi ve kazancı üzerinde hesaplama yapılır. Eğer destek olan kişi yaşasaydı ilgili meslek kuruluşlarına sorulup ona göre kazanç belirlenecek. Meslek kuruluşları cevap vermediği takdirde. Vefatında ne kadar kazanıyorsa o kazancı asgari ücrete bölünecek bulunan katsayı süresine göre işlemiş zarar hesabı yapılacaktır. Burada dikkat edilecek husus ücret bordroları, yazılı sözleşmeler, ticari defterleri vergi bildirimleri gerçeği yansıtmıyorsa aksi ispatlanacaktır. Örneğin Ahmet'in yaptığı iş 10.000 TL'lik bir iş fakat işvereni 8.500'den gösteriyor ve ona göre sigortasını yatırıyor. Ahmet Kaza yaptı ve destekten yoksun kalanlar destekten yoksun kalma tazminatı istediler. Bu durumda dava aşamasında meslek kuruluşlarından Ahmet'in yaptığı işin ortalama maaş bedeli 10.000 TL gelirse Ahmet'in hesabı 8.500'den değil 10.000 TL üzerinden yapılacaktır. Aynı şekilde Mehmet bir tüccar olsun Mehmet vergi dilimini düşükten göstermiş olması yaptığı işin niteliğini değiştirmez. Yargıtay'ın kararlarında verginin kamu düzenine ilişkin olduğu kişinin gelirini düşük göstermesi vergi mevzuatlarını ilgilendirdiğini kazanç kaybı konusunda dikkate alınamayacağını belirtmiştir. Belirtilmesi gereken bir diğer hususta henüz işi olmayan hala daha yüksek öğrenim gören kişilerin vefatı durumunda ise okullarını bitirdiklerinde alabilecekleri ücret üzerinden hesaplanması gerekmektedir.³⁶ Bunun içinde kişinin yapabileceği meslek için ilgili meslek kuruluşlarında yeni işe başlama bir kişinin alabileceği ücret konuşulup ileriye doğru belli bir oranda arttırarak tazminat hesabı yapılacaktır.

3.9.1 Tazminat hesabında katılmayacak hususlar

3.9.1.1 Vefat eden destekçi

Vefat eden destekçinin mirastan kalan malları ve gelirleri hesaba katılmaz. Örneğin kira gelirleri, şirket varsa şirketin kar payları, banka faizleri, iş yeri gelirleri

³⁶ Bknz: "...İmzalı Bordrolar gerçeği yansıtmıyorsa, meslek kuruluşlarından gerçek ücret araştırılması yapılmalıdır" Yargıtay 9.HD.27.10.2004 8503-24277, "...Davacıların yükümlüsü olarak tutukları defter ve verdikleri vergi beyannamelerinde gösterdikleri kazançlar zarar hesabında esas alınması ve davacıların oradaki beyanlarıyla bağlı sayılarak zarar hesabı tazminat hukuku ilkeleriyle bağdaşmayıp, yapılacak zarar hesabının gerçek zarar üzerinde yapılması gerekmektedir". Yargıtay 4 Hukuk Dairesi 29.05.1989 662-4892).

... v b gelirler tazminat hesaplamasına katılmaz ve bu miktarlar hesaplamada indirim olarak kullanılamaz.

3.9.1.2 SGK Aylıkları

SGK tarafında, ölen destekçi eşin eşine ve çocuklarına bağladığı aylık maaşlar ve yetim aylıkları tazminatta katılmaz ayrıca indirim sebebi olmaz.

3.9.1.3 Yaşam ve can sigortaları

Yaşam, can, koltuk sigortalarından ödenen tazminatları tazminat hesabına katılmaz ve indirim sebebi olmaz.

3.9.1.4 SGK Rücu ödemeleri

SGK Rücu Ödemeleri tarafından iş kazası ve meslek hastalığı sigortasında bağladığı gelirlerin sorumlu işveren ise ilk peşin değerinden fazlasını, sorumlu üçüncü kişiler ise ilk peşin değerinin yarısından fazlası, kurumun rücu edebileceği miktardan fazlası tazminattan indirilemeyecektir.³⁷

Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu M. 21; “İş kazası ve meslek hastalığı, işverenin kastı veya sigortalıların sağlığını koruma ve iş güvenliği mevzuatına aykırı bir hareketi sonucu meydana gelmişse, Kurumca sigortalıya veya hak sahiplerine bu Kanun gereğince yapılan veya ileride yapılması gereken ödemeler ile bağlanan gelirin başladığı tarihteki ilk peşin sermaye değeri toplamı, sigortalı veya hak sahiplerinin işverenden isteyebilecekleri tutarlarla sınırlı olmak üzere, Kurumca işverene ödettirilir. İşverenin sorumluluğunun tespitinde kaçınılmazlık ilkesi dikkate alınır. İş kazasının, 13 üncü maddenin ikinci fıkrasının (a) bendinde belirtilen sürede işveren tarafından Kuruma bildirilmemesi halinde, bildirim tarihine kadar geçen süre için sigortalıya ödenecek geçici iş göremezlik ödeneği, Kurumca işverenden tahsil edilir.”

3.9.1.5 Destekten yoksun kalanın malvarlığı

Ölen kişinin (Destekçinin) malvarlığı değeri ve destekten yoksun kalanların malvarlığı değeri işbu tazminattı alamama sebebi veya indirim sebebi olmaz.

³⁷ Akın, S. (2022). “Türk Borçlar Hukuku Kapsamında Sürekli İşgöremezlik Zararı ve Tazmini ” Bursa Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Özel Hukuk Anabilim Dalı (yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), 2022, Bursa s: 31-62.

Örneğin Fenerbahçe Spor Kulübü'nün Başkanının annesi vefat etmiş olsun. Fenerbahçe kulüp başkanı ne kadar zengin olursa olsun destekten yoksun kalma bedelini alabilir.

3.9.2 Destek tazminatında indirim sebepleri

3.9.2.1 Kusur indirimi

Ölen kişi (Destekçi) yaşanan trafik kazasında belirli bir kusuru varsa bu kusur tazminatın tümünden indirilmesi gerekmektedir. Bu indirim sebepleri Türk Borçlar Kanunu ve bazı özel kanunlarda yer almaktadır. Örneğin bir trafik kazasında Ölen Mehmet'in kusuru %25 ise Mehmet'in ölmesiyle destekten yoksun kalan kişilerin alacağı toplam tazminat %75 i geçemez. Çünkü "Nemo auditur propriam turpitudinem allegans" yani genel bir hukuk terimi olan kimse kendi kusurundan yaralanamaz ilkesi vardır.³⁸

3.9.2.2 Dul eşin evlenme şansı

Destekten yoksun kalan eşin kendi yaşına göre evlenme olasılığı, alacağı tazminattan indirilir. Yani kişinin dul kalması zararı azaltan bir durumdur. Genelde bu olasılık Askeri Yüksek İdare Mahkemesinin tablosu kullanılır. Söz konusu tabloda 17-20 yaş kadınlar için evlenme olasılığı%52 iken aynı yaşta erkekler için %90'dır.³⁹

Dul kalan eş destekten yoksun kalma bedeli için dava açarsa ve dava devam ederken evlenirse, yapılacak hesaplama ölen eski eşinin ölüm tarihinden yeni eşiyle evlenme tarihi arasındaki süre için hesaplama yapılacaktır. Yeniden evlenen eşin yeni bir destek bulması onun önceki desteğine olan ihtiyacını azaltacaktır. Dul eşin yeni evlendiği eşi ölen eşiyle maddi olarak aralarında uçurum varsa ve eski eşin durumu yeni eşin durumundan kat ve kat iyiyse destekten yoksun kalan davacının bunu ispatlaması durumunda ikisi arasındaki oranın hesaplaması yapılarak aradaki farkın tazminat olarak ödenmesi gerekecektir.⁴⁰ Bu kapsamda Bkz: Yargıtay 4. HD.

³⁸ Albayrak, M. (1997). "Trafik Kazalarında Kusur ve Kusurun Tespiti", İstanbul Üniversitesi Adli Tıp Enstitüsü (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi) İstanbul, S:22-37

³⁹ Oğuzman, M. Kemal, Öz, M. Turgut. (2016). Borçlar Hukuku Genel Hükümler (7. Baskı Cilt 1-2). İstanbul

⁴⁰ Oğuzman, M. Kemal, Barlas, N. (2019). Medeni Hukuk (25. Baskı). İstanbul: Vedat Kitapçılık Piri, Y. D. (2011). "Türk Hukukunda Destekten Yoksun Kalma Tazminatı" Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Ankara, S: 22-42

20.06.1966 100049-6963 s kararında "Dul kaldıktan sonra başkasıyla evlenen davacının tazminatı ölüm gününden evlenme gününe kadar hesaplanıp, hüküm altına alınmak gerekirse eğer evlenme davacıya aynı yaşam seviyesini sağlamamışsa bu yönden davacı ispat ederek aradaki farkı davalıya ödettirmek gerekir." denilmiştir. Örnek olarak gösterilebilir.⁴¹

3.10.2.3 Çocukların yetiştirilme gideri

İnsan doğdu andan, öğreniminin bittiği ana kadar annesi ve babası birçok masraf yapmaktadır. Bu masraflar bebek bezinden tutunda, okuduğu okulda alınan kitabın dan dan kalemine, çantasına, yediği yemeğe kadar birçok masrafı vardır. İşte bu masrafların tazminattan indirilmesi gerekmektedir. Biz bu giderlere yetiştirme gideri diyoruz ve anne ve babanın alacağı destekten yoksun kalma tazminatında yetiştirme giderinin düşülmesi gerekmektedir. Ölüm ile birlikte tasarruf edilen yetiştirme giderleri ölenin 18 yaşının ikmaline kadar olan süreyi kapsar. Yetiştirme gideri bir kalemdir. Anne ve baba için ikisi hayatta ise ikiye bölünerek hesaplamada dikkate alınır. Anne veya babadan biri hayatta ise tek kalem olarak sağ kalanın tazminat hesabından dikkate alınır. Örnek olarak Yargıtay 11.Hukuk Dairesinin 27.11.2006 gün, 2006/11645 Esas ve 2006/12275 Karar sayılı kararını gösterebiliriz.

3.9.2.4 Yapılan ödemelerin yetersiz olması

Genelde yaşanan trafik kazası sonuçlarında sürekli zarar görenler iş göremezlik ve destekten yoksun kalma tazminatını isteyecek olanlar sigorta şirketine başvuru yaparlar. Söz konusu başvuruda başvuran kişiler ödemenin gerçekleşeceği kendi banka hesaplarını belirtmiş olmaları gerekir. Söz konusu sigorta şirketine başvurudan sonra sigorta şirketleri ibraname, arabuluculuk ya da şahısların hesaplarına belirli bir tutar para yatırır. Fakat genelde yatırılan bu tutar normal mahkeme sonucunda çıkacak hesabın çok çok altında olur. Eğer ibraname imzalanmış ise ibraname tarihinden itibaren 2 yıl içinde mahkemelere veya Sigorta Tahkim Komisyonuna başvuru yapabilirler. Karayolları Trafik Kanunu 111/2 maddesinde anlaşmalar ve uzlaşmalar sulh name, ibranameler ve feragatnamelerin iptali için ödenen bedelin yetersiz, aşırı olduğu yeterlidir. Türk Borçlar Kanunu 28 30 36 37. Maddelerinden de anlaşılabilir. Üzere iki yanılma, yanıltma, aldatma,

⁴¹ Yaşbay, E. (2021). "Destekten Yoksun Kalma Tazminatının Hesaplama Esasları" Yalova Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Yalova s: 5-21

korkutma, bilgisizlik, deneyimsiz olmak gibi iradeyi sakatlayan durumları kanıtlamaya çalışmasına gerek yoktur.⁴²

3.9.2.5 Hatır taşıması indirimi

Araçta hatır için taşıma veya aracın hatır için verilmesi, başkasına kolaylık gösterme, iyilik etme düşüncesine dayanmalıdır. Örneğin komşunu eve bırakma, misafirini karşılama, otostopçuyu gideceği yere bırakma gibi hallerde hatır için taşıma gündeme gelebilecektir. Araç kullanırken otostop çeken birini aldınız. Bu taşımanızı ücretsiz yapıyorsunuz ve taşıdığınız kişiden bir beklentiniz yok. O zaman bu taşımanız hatır taşımasıdır ve kaza yapmanız durumunda belirlenecek tazminattan hâkim takdir indirimi yapabilir. Taşıma veya aracı verme, işletenin veya teşebbüs sahibinin ya da araç sahibinin iş yönetimi çerçevesinde gerçekleşmişse bu noktada da hatır için taşıma söz konusu olmayacaktır. Örneğin işçilerin servis taşıması durumunda hatır için taşımadan bahsedilemez. Hatır taşıması sürçünün herhangi bir kişiyi taşıtına ücretsiz bir şekilde alıp herhangi bir menfaati bulunmadan taşımasıdır. Bunun için herhangi bir yarar gözetilmemesi gerekmektedir. Aile bireylerinin ve akrabaların taşınması hatır taşıması kapsamına konulmamaktadır. Bunlara örnek olarak eş, anne, baba, çocuk, kuzen. Hala ve enişte olarak gösterilebilir. Kanun koyucu hatır için taşıma ve vermede, işletenin sorumluluğunu TBK 51 ve 52. maddelerine tabi tutmuştur. Buna göre hâkim, her olayın özelliklerini göz önünde bulundurarak işleteni sorumluluktan tamamen kurtarabileceği gibi hükmedilecek tazminatta indirim sebebi olarak da sayabilecektir. Esasında bu bir def'i olup taraflarca ileri sürülmesi gerekmektedir. Bu nedenle, işleten veya teşebbüs sahibinin bunu ileri sürmesi gerekmekte olup hakim tarafından bu husus resen dikkate alınmayacaktır. Uygulamada da genelde olayın özelliği göz önünde bulundurularak, hatır taşıması özellikleri bulunması halinde ve tanık anlatımlarıyla da sabitlenmişse hatır taşıması indirimi yapılmaktadır.

3.9.2.6 Kaza sigortası dalında bağlanan gelirlerin indirimi

Yaşanılan trafik kazasında olay trafik-iş kazası olup da destekçinin desteğinden yoksun kalan kişiler kaza sigortası dalından gelir bağlanmışsa bu gelirlerin destek tazminatından indirimi Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası

⁴² Yaşar, H. (2015). “Destekten Yoksun Kalma Tazminatı” Çankaya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Ankara, S: 171-183

Yasası'nın 21.maddesine göre sorumlu işverense bağlanan gelirlerin “ilk peşin değer kusura karşılık gelen tutarı” ve sorumlu üçüncü kişi ise bağlanan gelirlerin il peşin değer kusura karşılık gelen tutarının yarısı kadar indirim yapılacaktır. Bunun için öncelikle meydana gelen ölümün, iş kazası veya meslek hastalığından kaynaklanması gerekmektedir. Hangi hâllerde iş kazasının söz konusu olabileceği SSGSSK m. 13'te sayılmıştır. Meydana gelen ölümlü neticenin iş kazasından kaynaklandığı sabit olursa, hak sahiplerine SSGSSK m. 20'ye göre gelir bağlanır. Bağlanan bu gelir m. 21'e göre, sosyal güvenlik kurumu tarafından kusurlulara rücu edilebilir.⁴³

5510 Sayılı Kanun Madde 21 “- İş kazası ve meslek hastalığı, işverenin kastı veya sigortalıların sağlığını koruma ve iş güvenliği mevzuatına aykırı bir hareketi sonucu meydana gelmişse, Kurumca sigortalıya veya hak sahiplerine bu Kanun gereğince yapılan veya ileride yapılması gereken ödemeler ile bağlanan gelirin başladığı tarihteki ilk peşin sermaye değeri toplamı, sigortalı veya hak sahiplerinin işverenden isteyebilecekleri tutarlarla sınırlı olmak üzere, Kurumca işverene ödettilir. İşverenin sorumluluğunun tespitinde kaçınılmazlık ilkesi dikkate alınır. İş kazasının, on üçüncü maddenin ikinci fıkrasının (a) bendinde belirtilen sürede işveren tarafından Kuruma bildirilmemesi halinde, bildirim tarihine kadar geçen süre için sigortalıya ödenecek geçici iş göremezlik ödeneği, Kurumca işverenden tahsil edilir. Çalışma mevzuatında sağlık raporu alınması gerektiği belirtilen işlerde, böyle bir rapora dayanılmaksızın veya eldeki rapora aykırı olarak bünyece elverişli olmadığı işte çalıştırılan sigortalının, bu işe girmeden önce var olduğu tespit edilen veya bünyece elverişli olmadığı işte çalıştırılması sonucu meydana gelen hastalığı nedeniyle, Kurumca sigortalıya ödenen geçici iş göremezlik ödeneği işverene ödettilir.” Hükmü de durumu farklı bir açıdan özetlemektedir.⁴⁴

⁴³ Tacın, M. H. (2016). “Destekten Yoksun Kalma Tazminatı Ve Davaları” Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Hukukunda Özel Hukuk Ana Bilim dalı Medeni Hukuk Anabilim Dalı, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Ankara, s:33-38., Taneri, G., Taneri, S. (2022). Karayolları Trafik Kanununa Göre Hukuki ve Cezai Açından Trafik Kazaları Davaları Cilt:2 (4. Baskı). İstanbul: Aristo Yayınevi.

⁴⁴ Ekmekçi, Ö., Tuncay, A.C. (2020). *Sosyal Güvenlik Hukuku Dersleri* (Yenilenmiş 20. Baskı). İstanbul: Beta Basım Yayım Dağıtım AŞ.

3.9.3 Destek yoksun kalma tazminatının hesaplanma biçimi

Destekten yoksun kalma tazminatı hesaplanırken bilinmesi gereken bilgiler; olayın özeti, kazadaki kusur oranları, ölenin desteğinden yoksun kalanlar ve bunların destek payları, ölenin destekliği (bakiye yaşam süresi, aktif ve pasif dönemleri, destek hesabına esas parasal ölçütler (ölenin mesleği, ne kadar kazandığı, ücret bordroları, meslek kazanç araştırma sonuçları, olay tarihi, hesap tarihi, hesap tarihindeki asgari ücret tutarı, hesaplama tarihine kadar olan asgari ücret tutarlarının bilinmesi gerekmektedir. Sonrasında eldeki bilgiler ve parasal değerlere göre her bir destekten yoksun kalan yönünden payları oranında hesaplama yapılacaktır. Hesaplama yapıldıktan sonra indirim sebepleri varsa indirim sebepleri tazminattan indirilip hesaplanan kişi adına hak ettiği tazminat hesaplanmış olacaktır. Söz konusu hesaplama örneklerle daha iyi anlaşılacağı için 1 tane örnek ile açıklayacağız. Örneğimiz de Anayasa Mahkemesinin 29.12.2022 T. 2021/82 E. Ve 2022/167 Karar sayılı kararıyla güncel mahkemelerde kullanılan hesaplama yöntemiyle hesaplama yapacağız.

Bu hesaplamada TRH 2010 yaşam tablosu ve Progresif Rant yöntemiyle tazminatı belirleyeceğiz.

1. Örnek:

Olay: Fatih Eryaman 19.05.1971 yılında doğmuş bir Türk vatandaşıdır. Sürücüsü ve maliki olduğu 20 BTM 45 plakalı aracıyla 01.05.2016 tarihinde Denizli Antalya kara yolunda kendi yolunda seyir halindeyken arkadan makas atarak gelen araç maliki ve sürücüsü Ertuğrul Sert olan 20 KMT 01 plakalı araç 20 BTM 45 plakalı aracın sağ arkasından vurarak iki taraflı ölümlü ve yaralamalı trafik kazası meydana gelmiştir. Yaşanılan kazada Fatih Eryaman hayatını maalesef kaybetmiştir. Söz konusu konu mahkemeye konu olmuştur. Fatih Eryaman'ın 22.08.1972 doğumlu lise mezunu ev hanımı eşi Peril Eryaman, 02.09.1997 doğumlu, üniversitede okuyan kızı Seril Eryaman ve 10.09.2023 doğumlu, ilköğretimde okuyan oğlu Alpaslan Eryaman destekten yoksun kalma bedeli için 20 KMT 01 plakalı aracın maliki ve olay tarihinde ki sürücüsü Ertuğrul Sert'e Destekten Yoksun Kalma Bedeli için tazminat davası açılmıştır. Dava sırasında kusur incelemesi yapılmış, İstanbul Adli Tıp Kurumu Trafik İhtisas Dairesinden gelen raporda Ertuğrul Sert'e tam kusur verilmiştir. Mahkeme Aktüerya hesaplama için bilirkişiye göndermiş ve 01.05.2018

tarihinde bilirkişi destekten yoksun kalma tazminatı hesaplamasını yapmak için oturmuştur.

Bilgiler:

Kaza Tarihi	01.05.2016
Müteveffanın Adı Soyadı	Fatih Eryaman
Müteveffanın Doğum Tarihi	19.05.1971
Müteveffanın Ölüm Tarihi	01.05.2016
Müteveffanın Aylık Net Geliri	3.075,65
Müteveffanın Kusur Oranı	%0
Müteveffanın Kaza Tarihindeki Yaşı	45
Müteveffanın Hesap Tarihindeki Yaşı	47
1.Davacının Adı Soyadı (Eşi)	Peril Eryaman
1.Davanın Doğum Tarihi	22.08.1972
1.Davacının Öğrenim Durumu ve Maaşı	Lise ve Ev Hanımı
2.Davacının Adı Soyadı(Kızı)	Seril Eryaman
2.Davacının Doğum Tarihi	02.09.1997
2.Davacının Öğrenim Durumu ve Maaşı	Lise
3.Davacının Adı Soyadı(Oğlu)	Alpaslan Eryaman
3.Davacının Doğum Tarihi	10.09.2003
3.Davacının Öğrenim Durumu ve Maaşı	İlköğretim
Davalının Adı Soyadı	Ertuğrul Sert
Davalının Kusur Oranı	%100
Müteveffanın Kaza tarihindeki	

Hesaplama:

Kaza tarihi 01.05.2016 hesap tarihi 01.05.2018 olduğuna göre işlemiş dönem yani geçen süre 2 yıldır. Destekten yoksun kalan davacıların 01.05.2016 ve 01.05.2018 tarihinde ki yaşları ve TRH 2010 Hayat Tablosu' na göre beklenen yaşam süreleri ve destek süreleri aşağıda gösterilmiştir. Belirtilen sürelerde hesap tarihi itibariye destekten yoksun kalanların süreleri ve müteveffanın beklenen yaşam süreleri karşılaştırılarak daha kısa olan süre destek süresi olarak belirlenmiştir. Söz konusu TRH 2010 yaşam tablosunu "Destek Yoksun Kalma Süreleri" sayfa 29 da göstermiştik.

Müteveffa Fatih Eryaman kaza tarihindeki yaşı 45 hesap tarihindeki yaşı 47,Kaza tarihinde beklenen Yaşam Süresi 75(TRH 2010 Yaşam Tablosunda 45 yaşındaki erkek bir bireyin bakiye ömrü 30 yıldır),Hesap tarihinden İtibaren Destek Süresi 28'dir.

Destekten Yoksun Kalan Müteveffanın Eşi Peril Eryaman kaza tarihinde yaşı 44,hesap tarihinde yaşı 46 hesap tarihinden itibaren destek süresi 28'dir.Çünkü her ne kadar bakiye ömrü 33 olsa da müteveffanın destek süresi 28 olduğu için toplam alınabilecek destek yılı 28 olarak kabul ediyoruz. (TRH 2010 yaşam Tablosuna göre belirlenmiştir.)

Destekten yoksun kalan kızı Seril Eryaman hesap tarihinde 21 yaşında olup yükseköğretim göreceği varsayımıyla 25 yaşında aktif çalışma hayatına başlayacağı beklenmektedir. Bu nedenle hesap tarihi itibarıyla $25-21=4$ yıl destek göreceği varsayılacaktır.

Hesap tarihinde 15 yaşında olan Alpaslan Eryaman'ın yüksek öğretim göreceği varsayımıyla 25 yaşında aktif çalışma hayatına başlayacağı beklenmektedir. Bu nedenle, hesap tarihi itibarıyla $25-15=10$ yıl ihtiyaç süresi bulunmaktadır.

Sonuç olarak hesap tarihi itibarıyla destek süreleri 28 yıl ile sınırlı olup davacılarından eşi Peril Eryaman 28 yıl, kızı Seril Eryaman 4 yıl ve Alpaslan Eryaman için 10 yıl olarak belirliyoruz.

Tabloda görüldüğü üzere işlemiş dönem süresi 2 yıldır, hesap tarihinde 47 yaşında olan müteveffa Fatih Eryaman'ın 75 yaşına ulaşana kadar geçen 28 yıllık sürenin işleyecek dönem olduğu, bu sürenin ilk 4 yılından sonra davacı Selin Eryaman(kızı) destek çıktığı ve sonraki 6 yıldan davacı Alpaslan Eryaman'ın destekten çıkacaktır. Hesap tarihinden itibaren emeklilik yaşına (60 yaş) kadar geçen sürenin 13 yıl olduğu, emeklilik yaşından itibaren kalan sürenin 15 yıl olduğu tablodan ve verilen bilgilerden bellidir.

Destek pay oranları:

Fatih Eryaman 45-47 yaş aralığında (2 yıl); Fatih Eryaman'ın 2/6, Perik Eryaman 2/6, Seril Eryaman 1/6,Alpaslan Eryaman'ın 1/6 payı olacaktır. (İşlemiş Dönem)

Fatih Eryaman 47-51 yaş(4 yıl) aralığında; Fatih Eryaman'ın 2/6,Peril Eryaman'ın 2/6,seril Eryaman'ın 1/6,Alpaslan Eryaman'ın 1/6 payı olacaktır.

Fatih Eryaman 51-57 yaş (6 yıl) aralığında kızı Seril'in babasının desteğinden çıktığını göreceğiz çünkü kızı artık 25 yaşını bitirmiş, üniversite mezunu olmuş olacaktır. Bu sebeple; Fatih Eryaman 2/5, Peril Eryaman 2/5,Alpaslan Eryaman 1/5 pay alacaktır.

Fatih Eryaman 57-60 yaş(3 yıl) aralığında oğlu Alpaslan'ın babasının desteğinden çıktığını göreceğiz çünkü oğlu artık 25 yaşını bitirmiş, üniversite mezunu olmuş olacaktır. Bu sebeple; Fatih Eryaman'ın 2/4 ve Peril Eryaman'ın 2/4 pay aldığını göreceğiz.

Fatih Eryaman 60-75 yaş(15 yıl) aralığında artık pasif işleyecek dönem hesabını yapacağız. Artık Fatih yaşasaydı bakiye ömründe pasif yaşama geçeceği sabit olacaktı. Bu sebeple burada bilinen en son AGİ' siz asgari ücret üzerinden yapılacaktır. Hesabı 2018 yılında yaptığımızı unutmayalım. Bu sebeple; Fatih Eryam'ın 2/4 Peril Eryaman'ın 2/4 pay aldığını göreceğiz. Yani hesabımızı 2045 yılına kadar yapacağız.

Şimdi Fatih Eryaman'ın işlemiş dönemdeki hesabını yapacağız. (2016-2018)

2016 yılında Bekar AGİ'li net AÜ 1.300,99'dir

Gelir Güncelleme Oranı (Kat Sayı) = 3.075,63

= 2,364069 olarak bulunur

1.300,99

Aktif Dönem Geliri =Asgari Ücret(2018 Bekar AGİ'Lİ NET Asgari Ücret×
Gelir Güncelleme Oranı = 1.603,12 ×2,364069=3.789,89

Pasif Dönem Geliri=Asgari Ücret(2018 AGİ'siz net Asgari ücret=1.450,91
TL

İşlemiş Dönem Destekten Yoksun Kalma Tazminatı

1.Peril Eryaman (Eşi)

3.789,89 ×12 ay×2 yıl ×2/6×10m(Artışlı gelir)×1/10 (iskontolu gelir)
=30.319,12 TL

2.Seril Eryaman (Kızı)

$$3.789,89 \times 12 \text{ ay} \times 2 \text{ yıl} \times 1/6 \times 10 (\text{Artışlı gelir}) \times 1/10 (\text{iskontolu gelir}) = 15.159,56$$

TL

3.Alpaslan Eryaman (Oğlu)

$$3.789,89 \times 12 \text{ ay} \times 2 \text{ yıl} \times 1/6 \times 10 (\text{Artışlı gelir}) \times 1/10 (\text{iskontolu gelir}) = 15.159,56$$

TL

İşleyecek Dönem Destekten Yoksun Kalama Tazminatı

1.Fatih Eryaman 47-51 yaş aralığında işleyecek dönem hesabı

1.Peril Eryaman(Eşi)

$$3.789,89 \times 12 \text{ ay} \times 4 \text{ yıl} \times 2/6 \times 10 (\text{Artışlı gelir}) \times 1/10 (\text{iskontolu gelir}) = 60.638,24 \text{ TL}$$

2.Seril Eryaman

$$3.789,89 \times 12 \text{ ay} \times 4 \text{ yıl} \times 1/6 \times 10 (\text{Artışlı gelir}) \times 1/10 (\text{iskontolu gelir}) = 30.319,12$$

TL

3.Alpaslan Eryaman

$$3.789,89 \times 12 \text{ ay} \times 4 \text{ yıl} \times 1/6 \times 10 (\text{Artışlı gelir}) \times 1/10 (\text{iskontolu gelir}) = 30.319,12$$

TL

2.Fatih Eryaman 51-57 yaş aralığında işleyecek aktif dönem hesabı

1.Peril Eryaman (Eşi)

$$3.789,89 \times 12 \text{ ay} \times 6 \text{ yıl} \times 2/5 \times 10 (\text{Artışlı gelir}) \times 1/10 (\text{iskontolu gelir}) = 109.148,832 \text{ TL}$$

2. Alpaslan Eryaman

$$3.789,89 \times 12 \text{ ay} \times 6 \text{ yıl} \times 1/5 \times 10 (\text{Artışlı gelir}) \times 1/10 (\text{iskontolu gelir}) = 54.574,416 \text{ TL}$$

3.Fatih Eryaman 57-60 yaş aralığında işleyecek aktif dönem hesabı

1.Peril Eryaman(Eşi)

$$3.789,89 \times 12 \text{ ay} \times 3 \text{ yıl} \times 2/4 \times 10 (\text{Artışlı gelir}) \times 1/10 (\text{iskontolu gelir}) = 68.218,02 \text{ TL}$$

4.Fatih Eryaman 60-75 yaş aralığında işleyecek pasif dönem hesabı

1.Peril Eryaman (Eşi)

$1.450,91 \times 12 \text{ ay} \times 15 \text{ yıl} \times 2/4 \times 10(\text{Artışlı gelir}) \times 1/10(\text{iskontolu gelir}) = 130.581,9 \text{ TL}$

Sonuç: Her Kişi İçin Toplam Destekten Yoksun Kalma Tazminat Toplamı

1.Alpaslan Eryaman (Oğlu)

İşlemiş Dönem : 15.159,56 TL

İşleyecek Dönem : 30.319,12 TL+54.574,416 TL=84.893,536

İşlemiş Dönem+ İşleyecek Dönem :100.053,096 TL(Kusursuz İndirimsiz Tazminat Bedeli)

2.Seril Eryaman(Kızı)

İşlemiş Dönem : 15.159,56 TL

İşleyecek Dönem : 30.319,12 TL

İşlemiş Dönem+ İşleyecek Dönem :45.478,68 TL(Kusursuz İndirimsiz Tazminat Bedeli)

3.Peril Eryaman(Eşi)

İşlemiş Dönem : 30.319,12 TL

İşleyecek Dönem : 60.638,24 TL+109.148,832 TL+68.218,02

TL+130.581,9

İşlemiş Dönem+ İşleyecek Dönem :368.586,992 TL (Kusursuz İndirimsiz Tazminat Bedeli)

Peril Eryaman hesap tarihi itibariyle dul eşin yeniden evlenme olasılığı dikkate alınır. Bu olasılık AYİM tablosuna göre %2 ve hesap tarihinde 18 yaşından küçük bir çocuk olduğu için %2'nin %5 değeri bulunup %2 den çıkartılırsa (%2-%5=-%3 olamayacağından) -%3 alınamayacağından 0 olarak alınır. Bu sebeple bu örnekte evlilik indirimi uygulamayacağız. Uygulansaydı İşlemiş Dönem+ İşleyecek Dönem- Evlilik İndirimi uygulanacaktı.

2. Örnek:

Malikinin ve sürücüsünün Murat Süsek olan 20 JJJ 00 plakalı araç 11.02.2020 tarihinde tarihin de 34 ZZZ 00 Plakalı araçla kazaya karışmıştır. Kazada 20 JJJ 00 plakalı araçta 07.10.1989 doğumlu Fatma ve 21.10.2020 doğumlu bebeği(Fatma Hamiledir) vefat etmiştir.34 ZZZ 00 plakalı aracın maliki ve sürücüsü Şefikadır.34 ZZZ 00 plakalı araçta Şefika'nın eşi Ömer Yaralanmıştır. Bizim bu olayda hesaplayacağımız Önün Sürekli İş göremezlik Tazminatı hesaplamamızdır. 06 ... plakalı araç sürücüsü Ş.'nin 2918 sy kanun 52/1.b maddesini ihlal ettiği kanaatinin bildirildiği, anlaşılmaktadır.

Tespitler:

1- Müteveffa Fatma'nın hamile olmasının rapora etkisi; evlenme yaşı ve varsayımsal çocuk sayısının evlilik yaşından önce bekar vefat eden destekler yönünden uygulamasının olduğu, vefat eden eşin ikinci çocuğu olacağı varsayımı ile hesaplama yapılamayacağı değerlendirilmiştir. Konu ile ilgili yapılan araştırmada Yargıtay 17. Hukuk Dairesi E. 2015/12307 K. 2018/6454 T. 27.6.2018 ilamında tek çocuklu iken vefat eden eşin destekten yoksun kalma zararının hesabında anne ve babanın hayatta olmaları nedeni ile destek paylarının hesaplanması gerektiği hususunun bozma konusu yapıldığı, tek çocuk üzerinden pay belirlenmiş olmasının bozmaya konu olmadığı tespit edilmektedir.

2- Bebek E'nin desteklik zararı hesabında; desteğin annesinin vefat etmiş olması nedeni ile gerçek duruma uygun olarak sadece baba yönünden %5 yetiştirme gideri hesabı yapılmıştır. Varsayımsal evlenme yaşı TÜİK verilerine göre 25 olarak tespit ve kabul edilmiş, muhtemel eşine pay ayrılmış, evlilikten 2 yıl sonra birinci 2 yıl sonra da ikinci çocuğunun doğacağı varsayılarak hesaplama yapılmıştır.

4- Yeniden evlenme ihtimali rapor tarihindeki yaşa göre AYİM tablosu verileri ile tespit edilmektedir.

6- Karayolları Motorlu Araçlar Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortası Genel Şartları, 14/05/2015 gün ve 29355 Sayılı Resmî Gazete 'de yayınlanarak 01/06/2015 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Olay tarihinde yürürlükte bulunan 2918 Sayılı KTK'nın 90. maddesinde "Zorunlu mali sorumluluk sigortası kapsamındaki tazminatlar bu Kanun ve bu Kanun çerçevesinde hazırlanan genel şartlarda öngörülen usul ve esaslara tabidir. Söz konusu tazminatlar ve manevi tazminata ilişkin olarak bu Kanun

ve genel şartlarda düzenlenmeyen hususlar hakkında 11/1/2011 tarihli ve 6098 Sayılı Türk Borçlar Kanununun haksız fiillere ilişkin hükümleri uygulanır.” şeklindeki düzenleme ve zorunlu mali sorumluluk sigortası teminatı kapsamı dışında bulunan hallerin düzenlendiği 92/i maddesindeki “Bu Kanun çerçevesinde hazırlanan zorunlu mali sorumluluk sigortası genel şartları ve ekleri ile tanımlanan teminat içeriği dışında kalan talepler.” şeklindeki düzenleme Anayasa Mahkemesi'nin 17/07/2020 tarihinde 2019/40 E - 2020/40 K. sayılı kararı ile KTK'nın 90. maddesinin birinci cümlesinde yer alan “...ve bu Kanun çerçevesinde hazırlanan genel şartlarda...” ibaresi ile ikinci cümlesindeki “...ve genel şartlarda...” ibaresinin ve 92. maddesinin (i) bendinin Anayasa'ya aykırı olduğuna ve iptaline karar verilmiştir. Anayasa Mahkemesi'nin iptal kararı ile zorunlu mali sorumluluk sigortası kapsamındaki tazminatların zorunlu mali sorumluluk sigortası genel şartlarına göre belirleneceğine dair düzenleme iptal edilmiştir. T.C. Anayasası'nın 153/6. maddesinde, “Anayasa Mahkemesi kararları Resmî Gazetede hemen yayımlanır ve yasama, yürütme ve yargı organlarını, idare makamlarını, gerçek ve tüzel kişileri bağlar.” düzenlemesi mevcut olup, bu düzenlemenin doğal sonucu olarak Anayasa Mahkemesince bir kanun veya kanun hükmünde kararnamenin tümünün ya da bunların belirli hükümlerinin Anayasa'ya aykırı bulunarak iptal edildiğinin bilindiği halde görülmekte olan davaların Anayasa'ya aykırılığı saptanan kurallara göre görüşülüp çözümlenmesi, Anayasa'nın üstünlüğü prensibine ve hukuk devleti ilkesine aykırı düşeceği için uygun görülmeyeceği kabul edilmektedir. Anayasa Mahkemesi'nin somut norm denetimi neticesinde verdiği iptal kararlarının Resmî Gazetede yayımlanması ile sonuç doğuracağı ve eldeki tüm uyuşmazlıklara uygulanması gerektiği uyulması zorunlu yargısal içtihatlar ile kabul edilmiştir. Anayasa Mahkemesi'nin 17/07/2020 tarihinde 2019/40 E - 2020/40 K. sayılı kararı ile KTK'nın 90. maddesinin birinci cümlesinde yer alan “...ve bu Kanun çerçevesinde hazırlanan genel şartlarda...” ibaresi ile ikinci cümlesindeki “...ve genel şartlarda...” ibaresinin ve 92. maddesinin (i) bendinin Anayasa'ya aykırı olduğuna ve iptaline karar vermiş olması nedeniyle davacının zararının ve zararın kapsamının KTK'nın ve TBK'nın haksız fiile ilişkin hükümlerine ve Yargıtay uygulamalarına göre belirlenmesi gerekir. Bu açıklamalar ile davacıların zarar hesabında TRH 2010 yaşam tablosu ve bilinmeyen dönem hesabında %10 artırım %10 iskontolu progresif rant yöntemi uygulanmıştır. %10 artırım, çalışanın her yıl mesleki olarak ilerlemesi ve gelirin artması karşılığında geometrik artış oranıdır. %10 iskonto ise yıllara sâri

olarak oluşacak sermayenin bir defada rapor tarihini esas alarak peşin olarak verilmesi durumunda alacağı değeri gösterir. Davacı Murat Yönünden; eşi Fatma'nın ve kız çocuğu E. Yönünden destekten yoksun kalma zararları hesaplanmıştır.

Bebek E. Yönünden;

Gelir asgari ücret kabul edilerek hesaplama yapılmıştır Destek verenin 18 yaşından itibaren gelirinin % 50 sini anne ve babasına ayıracağı, 25 yaşında evleneceği, iki sene sonra bir çocuğu, iki sene sonra da 2. çocuğu olacağı varsayılmış, bekar iken gelirinden kendisine 2, anne ve babasına 1 (birer) pay, evlendikten sonra, eşine 2 devamında çocuklarına birer pay ayrılmış ve azalan bir destek dağıtımı benimsenmiştir. Vefat eden desteğin 18 yaşına kadar yetiştirme gideri hesaplanmıştır.

Geçmiş dönem, asgari ücretin bilindiği cari yıl sonu olan 31.12.2023 tarihine kadardır.

Tespitler:

Olay Tarihi: 11.02.2020

Müteveffa E. :

Doğum Tarihi	: 11.02.2020
Olay Tarihindeki Yaşı	: 0 Yıl 0 Ay
Olay Tarihine Göre Bakiye Ömrü	: 78 Yıl 0 Ay
Muhtemel Yaşam Süresi Sonu Yaşı	: 78 Yıl 0 Ay
Gelire Başlama Yaşı	: 18
Aktif Çalışma Sonu Yaş	: 60
Faal Çalışma Süresi	: 60 Yıl 0 Ay
Geçmiş Dönem	: 3 Yıl 10 Ay
Gelecek Aktif Dönem	: 56 Yıl 1 Ay
Gelecek Pasif Dönem (Emeklilik)	: 18 Yıl 0 Ay

Destekten Yoksun Kalanlar :

Anne- Doğum Tarihi / Yaşı : 07.10.1989 / 30 (desteğin doğumu ile aynı gün vefat etmiştir, destek tazminatı bulunmamaktadır).

Anne Destek alma süresi 11.02.2020 tarihinde sona erdiğinden destek süresi 0 senedir.

Davacı Baba - Doğum Tarihi / Yaşı : 10.02.1991 / 29

Muhtemel Yaşam Sonu : 74

Yetiştirme Gideri Hesap Süresi : 18 yıl

Davacının Destek Alma Süresi : 27 yıl (bakiye ömür 45 yıl - 18 desteğin gelir başlama yaşı)

Müteveffanın 25,1 (25 olarak alınmıştır) yaşında evleneceği, 27 yaşında birinci, 29 yaşında ikinci çocuğu olacağı farz edilmiş ve destek paylaşımı bu varsayıma göre yapılmıştır.

Destek Süreleri Sıralaması:

Baba Destek Süresi: 45 Yıl

Tablo 3.5: Destekten Yoksun Kalan Kişilerin Belli Dönemlerdeki Payları

Destek Alacak Kişi →	Baba
Destek Süresi →	45 Yıl
İlk 25 Yıl Paylaşım →	1.Nis
Sonraki 2 Yıl Paylaşım → farazi evlenme ile	1.Haz
Sonraki 2 Yıl Paylaşım →farazi 1. Çocuğun doğumu ile	1.Tem
Sonraki 16 Yıl Paylaşım →farazi 2. Çocuğun doğumu ile	1.Ağu

Yetiştirme Gideri

Destek hayatını kaybettiğinde 0 yaşındadır. Annesi vefat etmiştir. Davacı babanın, müteveffa için gelirlerinden %5 oranında Yetiştirme Gideri ayırabileceği varsayılmıştır. Bu sebeple babanın aylık geliri baz alınarak, müteveffa için 18 yaşına kadar toplamda %5 oranında yetiştirme gideri aylık bazda hesaplanarak bulunan tazminat miktarından indirilmiştir.

Geçmiş Dönem Yetiştirme Gideri:

11.02.2020 - 31.12.2020 (10 Ay, 21 Gün) (Aylık Gelir : 2.103,97) - Yetiştirme Gideri $[22.512,43 \times (5/100)] = 1.125,62$ TL

1.01.2021 - 31.12.2021 (12 Ay, 0 Gün) (Aylık Gelir : 2.557,59) - Yetiştirme Gideri $[30.691,08 \times (5/100)] = 1.534,55$ TL

1.01.2022 - 30.06.2022 (6 Ay, 0 Gün) (Aylık Gelir : 4.253,40) - Yetiştirme Gideri $[25.520,40 \times (5/100)] = 1.276,02$ TL

1.07.2022 - 31.12.2022 (6 Ay, 0 Gün) (Aylık Gelir : 5.500,35) - Yetiştirme Gideri $[33.002,10 \times (5/100)] = 1.650,11$ TL

1.01.2023 - 31.12.2023 (12 Ay, 0 Gün) (Aylık Gelir : 8.506,80) - Yetiştirme Gideri $[102.081,60 \times (5/100)] = 5.104,08$ TL

Geçmiş Dönem Yetiştirme Gideri TOPLAMI : 10.690,38 TL

Gelecek Dönem Yetiştirme Gideri :

Bilinen son asgari ücret üzerinden hesaplanmıştır. Gelecek Dönem İçin Yetiştirme Giderine Esas Yıllık Gelir : $8.506,80 \times 12 = 102.081,60$ TL

2024 Senesi Baba İçin Yetiştirme Gideri Payı (5/100) : 5.104,08 TL

2025 Senesi Baba İçin Yetiştirme Gideri Payı (5/100) : 5.104,08 TL

2026 Senesi Baba İçin Yetiştirme Gideri Payı (5/100) : 5.104,08 TL

2027 Senesi Baba İçin Yetiştirme Gideri Payı (5/100) : 5.104,08 TL

2028 Senesi Baba İçin Yetiştirme Gideri Payı (5/100) : 5.104,08 TL

2029 Senesi Baba İçin Yetiştirme Gideri Payı (5/100) : 5.104,08 TL

2030 Senesi Baba İçin Yetiştirme Gideri Payı (5/100) : 5.104,08 TL

2031 Senesi Baba İçin Yetiştirme Gideri Payı (5/100) : 5.104,08 TL

2032 Senesi Baba İçin Yetiştirme Gideri Payı (5/100) : 5.104,08 TL

2033 Senesi Baba İçin Yetiştirme Gideri Payı (5/100) : 5.104,08 TL

2034 Senesi Baba İçin Yetiştirme Gideri Payı (5/100) : 5.104,08 TL

2035 Senesi Baba İçin Yetiştirme Gideri Payı (5/100) : 5.104,08 TL

2036 Senesi Baba İçin Yetiştirme Gideri Payı (5/100) : 5.104,08 TL

2037 Senesi Baba İçin Yetiştirme Gideri Payı (5/100) : 5.104,08 TL

Gelecek Dönem Yetiştirme Gideri TOPLAMI : 71.457,12 TL

Toplam Yetiştirme Gideri (%5) : 82.147,50 TL

Geçmiş Dönem Hesabı:

Asgari ücretin bilindiği cari yıl sonu olan 31.12.2023 tarihine kadar olan dönem geçmiş dönem olarak kabul edilmiştir. Müteveffa destek bu dönemde gelir elde etme yaşında olmadığından destekten yoksun kalma tazminatı bulunmamaktadır. Bu dönem için yetiştirme gideri hesaplanmıştır.

Gelecek Aktif Dönem Hesabı:

Bilinen son asgari ücret kullanılarak progresif rant yöntemine göre hesaplama yapılmıştır. Destek, gelecek aktif dönem başlangıcında 3,9 yaşındadır, 18 yaşına kadar gelir elde edemeyeceğinden zarar hesabı 18 yaşından sonra başlatılmış, hesaplama yöntemi tabloda gösterilmiştir. Bu dönemde 25 yaşında evleneceği, 27 yaşında 1. Ve 29 yaşında 2. Çocuğunun olacağı varsayılarak destek pay oranları değişmiştir

Destek alan ancak kendi yaşam süresi kadar destekten faydalanabilecek olduğu için;

Aktif Dönem Başı Kalan Destek Süresi Baba (Yıl) : 41

Hesaba esas, bir senelik gelir (Asgari Ücret x 12 x 1) : 102.081,60 TL

Tablo 3.6: Gelecek Aktif Dönem Hesabı

Sene Yaş Dönem Sonu	Artışlı Gelir	Dönem Gelir	Anne	Baba
4,9 4,9 2024/Ara.	112.289,76 TL	$xKn(0,9091) = 0,00$ TL	0,00 TL	(1/4) - 0,00 TL
5,9 5,9 2025/Ara.	123.518,74 TL	$xKn(0,8264) = 0,00$ TL	0,00 TL	(1/4) - 0,00 TL
6,9 6,9 2026/Ara.	135.870,61 TL	$xKn(0,7513) = 0,00$ TL	0,00 TL	(1/4) - 0,00 TL
7,9 7,9 2027/Ara.	149.457,67 TL	$xKn(0,6830) = 0,00$ TL	0,00 TL	(1/4) - 0,00 TL
8,9 8,9 2028/Ara.	164.403,44 TL	$xKn(0,6209) = 0,00$ TL	0,00 TL	(1/4) - 0,00 TL
9,9 9,9 2029/Ara.	180.843,78 TL	$xKn(0,5645) = 0,00$ TL	0,00 TL	(1/4) - 0,00 TL
10,9 10,9 2030/Ara.	198.928,16 TL	$xKn(0,5132) = 0,00$ TL	0,00 TL	(1/4) - 0,00 TL
11,9 11,9 2031/Ara.	218.820,98 TL	$xKn(0,4665) = 0,00$ TL	0,00 TL	(1/4) - 0,00 TL
12,9 12,9 2032/Ara.	240.703,07 TL	$xKn(0,4241) = 0,00$ TL	0,00 TL	(1/4) - 0,00 TL
13,9 13,9 2033/Ara.	264.773,38 TL	$xKn(0,3855) = 0,00$ TL	0,00 TL	(1/4) - 0,00 TL
14,9 14,9 2034/Ara.	291.250,72 TL	$xKn(0,3505) = 0,00$ TL	0,00 TL	(1/4) - 0,00 TL
15,9 15,9 2035/Ara.	320.375,79 TL	$xKn(0,3186) = 0,00$ TL	0,00 TL	(1/4) - 0,00 TL
16,9 16,9 2036/Ara.	352.413,37 TL	$xKn(0,2897) = 0,00$ TL	0,00 TL	(1/4) - 0,00 TL
17,9 17,9 2037/Ara.	387.654,71 TL	$xKn(0,2633) = 0,00$ TL	0,00 TL	(1/4) - 0,00 TL
18,9 18,9 2038/Ara.	426.420,18 TL	$xKn(0,2394) = 102.081,60$ TL	0,00 TL	(1/4) - 25.520,40TL
19,9 19,9 2039/Ara.	469.062,19 TL	$xKn(0,2176) = 102.081,60$ TL	0,00 TL	(1/4) - 25.520,40TL

Tablo 3.6: (Devamı) Gelecek Aktif Dönem Hesabı

Sene Sonu	Yaş	Dönem	Artışlı Gelir	Dönem Gelir	Anne	Baba
20,9	20,9	2040/Ara.	515.968,41 TL	$xKn(0,1978) = 102.081,60$ TL	0,00 TL	(1/4) - 25.520,40TL
21,9	21,9	2041/Ara.	567.565,26 TL	$xKn(0,1799) = 102.081,60$ TL	0,00 TL	(1/4) - 25.520,40TL
22,9	22,9	2042/Ara.	624.321,78 TL	$xKn(0,1635) = 102.081,60$ TL	0,00 TL	(1/4) - 25.520,40TL
23,9	23,9	2043/Ara.	686.753,96 TL	$xKn(0,1486) = 102.081,60$ TL	0,00 TL	(1/4) - 25.520,40TL
24,9	24,9	2044/Ara.	755.429,35 TL	$xKn(0,1351) = 102.081,60$ TL	0,00 TL	(1/4) - 25.520,40TL
25,9	25,9	2045/Ara.	830.972,29 TL	$xKn(0,1228) = 102.081,60$ TL	0,00 TL	(1/6) - 17.013,60 TL
26,9	26,9	2046/Ara.	914.069,52 TL	$xKn(0,1117) = 102.081,60$ TL	0,00 TL	(1/6) - 17.013,60 TL
27,9	27,9	2047/Ara.	1.005.476,47 TL	$xKn(0,1015) = 102.081,60$ TL	0,00 TL	(1/7) - 14.583,89 TL
28,9	28,9	2048/Ara.	1.106.024,12 TL	$xKn(0,0923) = 102.081,60$ TL	0,00 TL	(1/7) - 14.583,89 TL
29,9	29,9	2049/Ara.	1.216.626,53 TL	$xKn(0,0839) = 102.081,60$ TL	0,00 TL	(1/8) - 12.760,20 TL
30,9	30,9	2050/Ara.	1.338.289,18 TL	$xKn(0,0763) = 102.081,60$ TL	0,00 TL	(1/8) - 12.760,20 TL
31,9	31,9	2051/Ara.	1.472.118,10 TL	$xKn(0,0693) = 102.081,60$ TL	0,00 TL	(1/8) - 12.760,20 TL
32,9	32,9	2052/Ara.	1.619.329,91 TL	$xKn(0,0630) = 102.081,60$ TL	0,00 TL	(1/8) - 12.760,20 TL
33,9	33,9	2053/Ara.	1.781.262,90 TL	$xKn(0,0573) = 102.081,60$ TL	0,00 TL	(1/8) - 12.760,20 TL
34,9	34,9	2054/Ara.	1.959.389,19 TL	$xKn(0,0521) = 102.081,60$ TL	0,00 TL	(1/8) - 12.760,20 TL
35,9	35,9	2055/Ara.	2.155.328,11 TL	$xKn(0,0474) = 102.081,60$ TL	0,00 TL	(1/8) - 12.760,20 TL
36,9	36,9	2056/Ara.	2.370.860,92 TL	$xKn(0,0431) = 102.081,60$ TL	0,00 TL	(1/8) - 12.760,20 TL
37,9	37,9	2057/Ara.	2.607.947,02 TL	$xKn(0,0391) = 102.081,60$ TL	0,00 TL	(1/8) - 12.760,20 TL
38,9	38,9	2058/Ara.	2.868.741,72 TL	$xKn(0,0356) = 102.081,60$ TL	0,00 TL	(1/8) - 12.760,20 TL
39,9	39,9	2059/Ara.	3.155.615,89 TL	$xKn(0,0323) = 102.081,60$ TL	0,00 TL	(1/8) - 12.760,20 TL
40,9	40,9	2060/Ara.	3.471.177,48 TL	$xKn(0,0294) = 102.081,60$ TL	0,00 TL	(1/8) - 12.760,20 TL
41,9	41,9	2061/Ara.	3.818.295,23 TL	$xKn(0,0267) = 102.081,60$ TL	0,00 TL	(1/8) - 12.760,20 TL
42,9	42,9	2062/Ara.	4.200.124,75 TL	$xKn(0,0243) = 102.081,60$ TL	0,00 TL	(1/8) - 12.760,20 TL
43,9	43,9	2063/Ara.	4.620.137,22 TL	$xKn(0,0221) = 102.081,60$ TL	0,00 TL	(1/8) - 12.760,20 TL
44,9	44,9	2064/Ara. Davacının varsayımsal yaşam sonu	5.082.150,95 TL	$xKn(0,0201) = 102.081,60$ TL	0,00 TL	(1/8) - 12.760,20 TL
- TOPLAM				4.295.934,00 TL	0,00 TL	445.999,37 TL

Gelecek Pasif Dönem Hesabı:

Bebeğin muhtemel ömrü, desteğin aktif dönemi içinde sona ermiş olduğundan pasif dönem hesabı yapılmamıştır.

Murat'ın Destekten Yoksun Kalma Zararı

Geçmiş Dönem : 0,00 TL

Gelecek Aktif Dönem : 445.999,37 TL

Gelecek Pasif Dönem	: 0,00 TL
Yetiştirme Gideri (-)	: 82.147,50 TL
<u>T O P L A M</u>	: 363.851,87 TL

Fatma Yönünden Destekten Yoksun Kalma Zararı

15.04.2021 tarihli sosyal ve ekonomik durum araştırma tutanağı ile desteğin çalışmadığı, ev hanımı olduğu, epilepsi hastası olup fiziksel engelinin ve çalışmasına engel başka herhangi bir hastalığının bulunup bulunmadığının bilinmediği, Sosyal Yardımlaşma Vakfından aylık 500,00 TL civarında engelli aylığının bulunduğu tespit edildiği anlaşılmaktadır. Dosyada mevcut hesap bilirkişi raporları ile uyumlu olarak desteğin geliri asgari ücret olarak kabul edilmiştir.

Dosyadaki mevcut raporla uyumlu olarak müteveffa E.'nin kaza yaşanmasa idi hayatta olacağı varsayılmış ve destek payı ayrılmıştır. Dosyada mevcut nüfus kayıt örneği ile F.'nin annesi G. (10.04.1972 d.lu) ve babası T. (15.02.1964 d.lu) hayatta oldukları tespit edilmekle bu hak sahipleri yönünden de hesaplama yapılarak sonuç zararda garamme hesabı yapılmıştır.

Tespitler:

Olay Tarihi: 11.02.2020

Müteveffa F.

Doğum Tarihi : 7.10.1989

Olay Tarihindeki Yaşı : 30 Yıl 4 Ay

Olay Tarihine Göre Bakiye Ömrü : 49 Yıl 0 Ay

Muhtemel Yaşam Süresi Sonu Yaşı : 79 Yıl 4 Ay

Aktif Çalışma Sonu Yaş : 60

Faal Çalışma Süresi : 29 Yıl 7 Ay

Geçmiş Dönem : 3 Yıl 10 Ay

(Geçmiş Dönem, Asgari Ücretin Bilindiği Cari Yıl Sonu Olan 31.12.2023 Tarihine Kadardır)

Gelecek Aktif Dönem : 25 Yıl 8 Ay

Gelecek Pasif Dönem (Emeklilik) : 19 Yıl 4 Ay

Destekten Yoksun Kalanlar:

Davacı eş M. - Doğum Tarihi : 10.02.1991

Olay Tarihi Yaş : 29 Yıl 0 Ay

Rapor Tarihi Kalan Ömür: 41 Yıl 6 Ay

Muhtemel Yaşam Sonu: 74 Yıl 4 Ay

Çocuk E. - Doğum Tarihi / Yaşı: 11.02.2020 / 0

Anne G. - Doğum Tarihi / Yaşı: 10.04.1972 / 47

Muhtemel Yaşam Sonu : 80

Baba T. - Doğum Tarihi / Yaşı : 15.02.1964 / 56

Muhtemel Yaşam Sonu : 77

Eşin destek süresi 45,41 sene olup tam seneye yuvarlanarak 45 sene kabul edilmiştir.

Evlenme ihtimali, RAPOR tarihindeki yaş esas alınarak AYİM tablosu üzerinden hesaplanmış olup destek alan her çocuk için %5 indirim yapılmıştır.(32 yaş için evlenme ihtimali : %30, destek yaşı altındaki 1 çocuk için yapılacak indirim: 5 puan.)

Eş Rapor Tarihindeki Yaş: 32 - Cinsiyeti: E - Evlenme İhtimali : %25 olup Gelecek Aktif ve Pasif Dönem hesabından indirilmiştir.

Destek Süreleri Sıralaması:

Eş M. Destek Süresi: 45 Yıl

Anne G. Destek Süresi: 33 Yıl

Kız Çocuk E. Destek Süresi: 22 Yıl

Baba T. Destek Süresi: 21 Yıl

Tablo 3.7: Destek Alacak Kişilerin Belirli Dönemlerde Alacakları Paylar

Destek Alacak Kişi	Eş M.	Çocuk E.	Anne G.	Baba T.
Destek Süresi	45 Yıl	22 Yıl	33 Yıl	21 Yıl
İlk 21 Yıl Paylaşım	2.Tem	1.Tem	1.Tem	1.Tem
Sonraki 1 Yıl Paylaşım	2.Tem	1.Tem	2.Tem	---
Sonraki 11 Yıl Paylaşım	2,5/7	---	2.Tem	---
Sonraki 12 Yıl Paylaşım	3,5/7	---	---	---

Geçmiş Dönem Hesabı

Geçmiş Dönem Tarih Aralığı: 11.02.2020 - 31.12.2023

Tablo 3.8: Destekten Yoksun Kalma Tazminatının Geçmiş Dönem Hesabı

Sene Yaş Dönem	Günlük Ücret	Dönem Gelir	Eş M.	Çocuk E.	Anne G.	Baba T.
0,9 31,2 11.02.2020 - 31.12.2020 arası 325 gün	77,49 TL	25.184,25 TL	(2/7) - 7.195,50 TL	(1/7) - 3.597,75 TL	(1/7) - 3.597,75 TL	(1/7) - 3.597,75 TL
1,9 32,2 1.01.2021 - 31.12.2021 arası 365 gün	94,20 TL	34.383,00 TL	(2/7) - 9.823,71 TL	(1/7) - 4.911,86 TL	(1/7) - 4.911,86 TL	(1/7) - 4.911,86 TL
2,4 32,8 1.01.2022 - 30.06.2022 arası 181 gün	141,78 TL	25.662,18 TL	(2/7) - 7.332,05 TL	(1/7) - 3.666,03 TL	(1/7) - 3.666,03 TL	(1/7) - 3.666,03 TL
2,9 33,2 1.07.2022 - 31.12.2022 arası 184 gün	183,34 TL	33.734,56 TL	(2/7) - 9.638,45 TL	(1/7) - 4.819,22 TL	(1/7) - 4.819,22 TL	(1/7) - 4.819,22 TL
3,9 34,2 1.01.2023 - 31.12.2023 arası 365 gün	283,56 TL	103.499,40 TL	(2/7) - 29.571,26 TL	(1/7) - 14.785,63 TL	(1/7) - 14.785,63 TL	(1/7) - 14.785,63 TL
(Yaş : 34 Yıl 3 Ay) - TOPLAM (1420 Gün) - (3 Yıl, 10 Ay)		222.463,39 TL	63.560,97 TL	31.780,48 TL	31.780,48 TL	31.780,48 TL

Gelecek Aktif Dönem Hesabı:

Aktif Dönem Başı Kalan Destek Süresi Eş M. (Yıl) : 41

Aktif Dönem Başı Kalan Destek Süresi Çocuk E. (Yıl) : 18

Aktif Dönem Başı Kalan Destek Süresi Anne G. (Yıl) : 29

Aktif Dönem Başı Kalan Destek Süresi Baba T. (Yıl) : 17

Aktif Dönem Tarih Aralığı : 1.01.2024 - 30.09.2049

Hesaba esas, bir senelik gelir (Asgari Ücret x 12 x 1) : 102.081,60 TL

Tablo 3.9: Destekten Yoksun Kalma Tazminatının Gelecek Aktif Dönem Hesabı

Sene Yaş Dönem Sonu	Artışlı Gelir	Dönem Gelir	Eş M.	Çocuk E.	Anne G.	Baba T.
4,9 35,2 2024/Ara.	112.289,76 TL	$xKn(0,9091) = 102.081,60$ TL	(2/7) - 29.166,17 TL	(1/7) - 14.583,09 TL	(1/7) - 14.583,09 TL	(1/7) - 14.583,09 TL
5,9 36,2 2025/Ara.	123.518,74 TL	$xKn(0,8264) = 102.081,60$ TL	(2/7) - 29.166,17 TL	(1/7) - 14.583,09 TL	(1/7) - 14.583,09 TL	(1/7) - 14.583,09 TL
6,9 37,2 2026/Ara.	135.870,61 TL	$xKn(0,7513) = 102.081,60$ TL	(2/7) - 29.166,17 TL	(1/7) - 14.583,09 TL	(1/7) - 14.583,09 TL	(1/7) - 14.583,09 TL
7,9 38,2 2027/Ara.	149.457,67 TL	$xKn(0,6830) = 102.081,60$ TL	(2/7) - 29.166,17 TL	(1/7) - 14.583,09 TL	(1/7) - 14.583,09 TL	(1/7) - 14.583,09 TL
8,9 39,2 2028/Ara.	164.403,44 TL	$xKn(0,6209) = 102.081,60$ TL	(2/7) - 29.166,17 TL	(1/7) - 14.583,09 TL	(1/7) - 14.583,09 TL	(1/7) - 14.583,09 TL
9,9 40,2 2029/Ara.	180.843,78 TL	$xKn(0,5645) = 102.081,60$ TL	(2/7) - 29.166,17 TL	(1/7) - 14.583,09 TL	(1/7) - 14.583,09 TL	(1/7) - 14.583,09 TL
10,9 41,2 2030/Ara.	198.928,16 TL	$xKn(0,5132) = 102.081,60$ TL	(2/7) - 29.166,17 TL	(1/7) - 14.583,09 TL	(1/7) - 14.583,09 TL	(1/7) - 14.583,09 TL
11,9 42,2 2031/Ara.	218.820,98 TL	$xKn(0,4665) = 102.081,60$ TL	(2/7) - 29.166,17 TL	(1/7) - 14.583,09 TL	(1/7) - 14.583,09 TL	(1/7) - 14.583,09 TL
12,9 43,2 2032/Ara.	240.703,07 TL	$xKn(0,4241) = 102.081,60$ TL	(2/7) - 29.166,17 TL	(1/7) - 14.583,09 TL	(1/7) - 14.583,09 TL	(1/7) - 14.583,09 TL
13,9 44,2 2033/Ara.	264.773,38 TL	$xKn(0,3855) = 102.081,60$ TL	(2/7) - 29.166,17 TL	(1/7) - 14.583,09 TL	(1/7) - 14.583,09 TL	(1/7) - 14.583,09 TL
14,9 45,2 2034/Ara.	291.250,72 TL	$xKn(0,3505) = 102.081,60$ TL	(2/7) - 29.166,17 TL	(1/7) - 14.583,09 TL	(1/7) - 14.583,09 TL	(1/7) - 14.583,09 TL
15,9 46,2 2035/Ara.	320.375,79 TL	$xKn(0,3186) = 102.081,60$ TL	(2/7) - 29.166,17 TL	(1/7) - 14.583,09 TL	(1/7) - 14.583,09 TL	(1/7) - 14.583,09 TL
16,9 47,2 2036/Ara.	352.413,37 TL	$xKn(0,2897) = 102.081,60$ TL	(2/7) - 29.166,17 TL	(1/7) - 14.583,09 TL	(1/7) - 14.583,09 TL	(1/7) - 14.583,09 TL
17,9 48,2 2037/Ara.	387.654,71 TL	$xKn(0,2633) = 102.081,60$ TL	(2/7) - 29.166,17 TL	(1/7) - 14.583,09 TL	(1/7) - 14.583,09 TL	(1/7) - 14.583,09 TL
18,9 49,2 2038/Ara.	426.420,18 TL	$xKn(0,2394) = 102.081,60$ TL	(2/7) - 29.166,17 TL	(1/7) - 14.583,09 TL	(1/7) - 14.583,09 TL	(1/7) - 14.583,09 TL
19,9 50,2 2039/Ara.	469.062,19 TL	$xKn(0,2176) = 102.081,60$ TL	(2/7) - 29.166,17 TL	(1/7) - 14.583,09 TL	(1/7) - 14.583,09 TL	(1/7) - 14.583,09 TL
20,9 51,2 2040/Ara.	515.968,41 TL	$xKn(0,1978) = 102.081,60$ TL	(2/7) - 29.166,17 TL	(1/7) - 14.583,09 TL	(1/7) - 14.583,09 TL	(1/7) - 14.583,09 TL

Tablo 3.9: (Devamı) Destekten Yoksun Kalma Tazminatının Gelecek Aktif Dönem Hesabı

Sene Yaş Dönem Sonu	Artış Gelir	Dönem Gelir	Eş M.	Çocuk E.	Anne G.	Baba T.
21,9 52,2 2041/Ara. Dava dışı babanın yaşam sonu	567.565,26 TL	$xKn(0,1799) = 102.081,60$ TL	(2/7) - 29.166,17 TL	(1/7) - 14.583,09 TL	(2/7) - 29.166,17 TL	0,00 TL
22,9 53,2 2042/Ara. Dava dışı çocuğun destek sonu	624.321,78 TL	$xKn(0,1635) = 102.081,60$ TL	(2,5/7) - 36.457,71 TL	0,00 TL	(2/7) - 29.166,17 TL	0,00 TL
23,9 54,2 2043/Ara.	686.753,96 TL	$xKn(0,1486) = 102.081,60$ TL	(2,5/7) - 36.457,71 TL	0,00 TL	(2/7) - 29.166,17 TL	0,00 TL
24,9 55,2 2044/Ara.	755.429,35 TL	$xKn(0,1351) = 102.081,60$ TL	(2,5/7) - 36.457,71 TL	0,00 TL	(2/7) - 29.166,17 TL	0,00 TL
25,9 56,2 2045/Ara.	830.972,29 TL	$xKn(0,1228) = 102.081,60$ TL	(2,5/7) - 36.457,71 TL	0,00 TL	(2/7) - 29.166,17 TL	0,00 TL
26,9 57,2 2046/Ara.	914.069,52 TL	$xKn(0,1117) = 102.081,60$ TL	(2,5/7) - 36.457,71 TL	0,00 TL	(2/7) - 29.166,17 TL	0,00 TL
27,9 58,2 2047/Ara.	1.005.476,47 TL	$xKn(0,1015) = 102.081,60$ TL	(2,5/7) - 36.457,71 TL	0,00 TL	(2/7) - 29.166,17 TL	0,00 TL
28,9 59,2 2048/Ara.	1.106.024,12 TL	$xKn(0,0923) = 102.081,60$ TL	(2,5/7) - 36.457,71 TL	0,00 TL	(2/7) - 29.166,17 TL	0,00 TL
29,6 60 2049/Eyl. (9 Ay)	912.469,90 TL	$xKn(0,0839) = 76.561,20$ TL	(2,5/7) - 27.343,29 TL	0,00 TL	(2/7) - 21.874,63 TL	0,00 TL
(Yaş : 60 Yıl 0 Ay) - TOPLAM		2.628.601,20 TL	807.538,37 TL	262.495,54 TL	503.116,46 TL	247.912,46 TL
Davacı eş için (% 25) Evlenme İhtimali İndirimi : - 201.884,59 TL			605.653,78 TL			

Gelecek Pasif Dönem Hesabı (Emeklilik):

2022 yılından itibaren Asgari Ücretten AGİ kaldırılmış olduğundan Pasif Dönem geliri Net Asgari Ücret olarak kabul edilmiştir.

Bilinen en son aylık Asgari Ücret: 8.506,80 TL

Bir Yıllık Emeklilik Geliri (Aylık Gelir x 12): 102.081,60 TL

Tablo 3.10: Destekten Yoksun Kalma Tazminatının Gelecek Pasif Dönem Hesabı

Sene Yaş Dönem Sonu	Artışlı Gelir	Dönem Gelir	Bugünkü Değer	Eş M.	Çocuk E.	Anne G.	Baba T.
30,6 61 2050/Eyl.	1.216.626,53 TL	xKn(0,0839)	102.081,60 TL	(2,5/7) - 36.457,71 TL	0,00 TL	(2/7) - 29.166,17 TL	0,00 TL
31,6 62 2051/Eyl.	1.338.289,18 TL	xKn(0,0763)	102.081,60 TL	(2,5/7) - 36.457,71 TL	0,00 TL	(2/7) - 29.166,17 TL	0,00 TL
32,6 63 2052/Eyl. Dava dışı anne yaşam sonu	1.472.118,10 TL	xKn(0,0693)	102.081,60 TL	(2,5/7) - 36.457,71 TL	0,00 TL	(2/7) - 29.166,17 TL	0,00 TL
33,6 64 2053/Eyl.	1.619.329,91 TL	xKn(0,0630)	102.081,60 TL	(3,5/7) - 51.040,80 TL	0,00 TL	0,00 TL	0,00 TL
34,6 65 2054/Eyl.	1.781.262,90 TL	xKn(0,0573)	102.081,60 TL	(3,5/7) - 51.040,80 TL	0,00 TL	0,00 TL	0,00 TL
35,6 66 2055/Eyl.	1.959.389,19 TL	xKn(0,0521)	102.081,60 TL	(3,5/7) - 51.040,80 TL	0,00 TL	0,00 TL	0,00 TL
36,6 67 2056/Eyl.	2.155.328,11 TL	xKn(0,0474)	102.081,60 TL	(3,5/7) - 51.040,80 TL	0,00 TL	0,00 TL	0,00 TL
37,6 68 2057/Eyl.	2.370.860,92 TL	xKn(0,0431)	102.081,60 TL	(3,5/7) - 51.040,80 TL	0,00 TL	0,00 TL	0,00 TL
38,6 69 2058/Eyl.	2.607.947,02 TL	xKn(0,0391)	102.081,60 TL	(3,5/7) - 51.040,80 TL	0,00 TL	0,00 TL	0,00 TL
39,6 70 2059/Eyl.	2.868.741,72 TL	xKn(0,0356)	102.081,60 TL	(3,5/7) - 51.040,80 TL	0,00 TL	0,00 TL	0,00 TL
40,6 71 2060/Eyl.	3.155.615,89 TL	xKn(0,0323)	102.081,60 TL	(3,5/7) - 51.040,80 TL	0,00 TL	0,00 TL	0,00 TL
41,6 72 2061/Eyl.	3.471.177,48 TL	xKn(0,0294)	102.081,60 TL	(3,5/7) - 51.040,80 TL	0,00 TL	0,00 TL	0,00 TL
42,6 73 2062/Eyl.	3.818.295,23 TL	xKn(0,0267)	102.081,60 TL	(3,5/7) - 51.040,80 TL	0,00 TL	0,00 TL	0,00 TL
43,6 74 2063/Eyl.	4.200.124,75 TL	xKn(0,0243)	102.081,60 TL	(3,5/7) - 51.040,80 TL	0,00 TL	0,00 TL	0,00 TL
44,6 75 2064/Eyl Davacı eş yaşam sonu.	4.620.137,22 TL	xKn(0,0221)	102.081,60 TL	(3,5/7) - 51.040,80 TL	0,00 TL	0,00 TL	0,00 TL
45,6 76 2065/Eyl.	5.082.150,95 TL	xKn(0,0201)	102.081,60 TL	0,00 TL	0,00 TL	0,00 TL	0,00 TL
46,6 77 2066/Eyl.	5.590.366,04 TL	xKn(0,0183)	102.081,60 TL	0,00 TL	0,00 TL	0,00 TL	0,00 TL
47,6 78 2067/Eyl.	6.149.402,64 TL	xKn(0,0166)	102.081,60 TL	0,00 TL	0,00 TL	0,00 TL	0,00 TL
48,6 79 2068/Eyl.	6.764.342,91 TL	xKn(0,0151)	102.081,60 TL	0,00 TL	0,00 TL	0,00 TL	0,00 TL
49 79,3 2069/Oc.(4 Ay)	2.480.259,07 TL	xKn(0,0137)	34.027,20 TL	0,00 TL	0,00 TL	0,00 TL	0,00 TL
(Yaş : 79 Yıl 4 Ay) – TOPLAM			1.973.577,60 TL	721.862,74 TL	0,00 TL	87.498,51 TL	0,00 TL
Eş İçin (% 25) Evlenme İhtimali İndirimi : - 180.465,69 TL				541.397,06 TL			

Sonuçlar:

Eş Mart. :

-- Geçmiş Dönem	: 63.560,97 TL
-- Gelecek Aktif Dönem	: 605.653,78 TL
-- Gelecek Pasif Dönem	: 541.397,06 TL
-- T O P L A M	: 1.210.611,80 TL

Çocuk E. :

-- Geçmiş Dönem	: 31.780,48 TL
-- Gelecek Aktif Dönem	: 262.495,54 TL
-- Gelecek Pasif Dönem	: 0,00 TL
-- T O P L A M	: 294.276,03 TL

Dava Dışı Anne G. :

-- Geçmiş Dönem	: 31.780,48 TL
-- Gelecek Aktif Dönem	: 503.116,46 TL
-- Gelecek Pasif Dönem	: 87.499 TL
-- T O P L A M	: 622.395,46 TL

Dava Dışı Baba T. :

-- Geçmiş Dönem	: 31.780,48 TL
-- Gelecek Aktif Dönem	: 247.912,46 TL
-- Gelecek Pasif Dönem	: 0,00 TL
-- T O P L A M	: 279.692,94 TL

TOPLAM TAZMİNAT: 2.406.976,23 TL

4. SÜREKLİ İŞ GÖREMEZLİK TAZMİNATININ BELİRLENMESİ

4.1 Sürekli İş Göremezlik Tanımı

Sürekli iş göremezlik diğer adlarıyla; kalıcı sakatlık, beden gücü kaybı, çalışma gücü kaybı, meslekte kazanma gücü kaybı veya efor kaybı olarak da adlandırılmaktadır. Sürekli iş göremezliğin yasal mevzuatımızda tam olarak belirli bir tanımı bulunmamaktadır. TBK 49. maddesinde hukuka aykırı ve kusurlu bir fiil ile başkasına zarar veren, bu zarardan sorumlu tutulmuştur. Kanun maddesinden de anlaşılacağı üzere hukuka aykırı bir fiil neticesinde zararın meydana gelmesi gerekmektedir. Aynı zamanda haksız fiil, hukuka aykırı bir davranıştan kaynaklandığı için başka yasal yollara başvurma olanağı da tanımaktadır.

Haksız fiil sorumluluğunda ortada kusurun mevcudiyeti aranmaktadır. Kanun koyucu, 49. maddede kusuru, sorumluluğun öncül unsuru olarak düzenlemiştir. Haksız Fiil ehliyetinin varlığı, failin davranışlarının sonucunu bilme ve tahmin edebilme olarak vücut bulmaktadır. Bunun için failin, fiilin gerçekleştiği esnada sezgin bir birey olması gerekmektedir. Bu yönüyle haksız fiil sorumluluğu ile sözleşmeden doğan sorumluluk arasındaki temel ayırım da ortaya çıkmaktadır. Sözleşmeden kaynaklı sorumluluğun doğabilmesi için ergin ve sezgin olmanın yanında kısıtlı olmama koşulu da aranmaktadır. Ancak haksız fiil sorumluluğunda kişinin kısıtlı olup olmasının herhangi bir önemi bulunmamaktadır. Haksız fiil sorumluluğunun ortaya çıkması için kişinin sezgin bir birey olması yeterlidir.

Doktrinde kusurun kast ve ihmal olarak ikiye ayrıldığı kabul edilmektedir.⁴⁵ Kast, hukuka aykırı olduğu bilinen davranışın bilerek ve isteyerek yerine getirilmesi olarak tanımlanabilecektir. Burada kişinin iradesinin doğrudan hukuka aykırı olan neticeye yönelmesi durumu mevcuttur. İhmal ise, hukuka aykırı bir sonucun kişi tarafından istenmemesine rağmen bu sonucun meydana gelmemesi için alınması gereken önlemleri almadan hareket etmesi neticesi ile sonucun meydana gelmesi ile

⁴⁵ Eren, F. (2018) “*Borçlar Hukuku Genel Hükümler*”, Ankara: Yetkin Yayınları, 23. Baskı; S: 598

oluşur. İhmalde, aynı koşullar altında, aynı bilgi ve tecrübedeki kimselerden beklenecek özen ve dikkatin gösterilmemesi hali mevcuttur.

Haksız fiil nedeniyle bir borcun doğabilmesi için failin fiili işlediği sırada sezgin olması genel kural iken bu genel kuralın bir de istisnası mevcuttur. Türk Borçlar Kanunu'nun 65. Maddesinde belirli bir takım istisnai haller düzenlenmiştir. Bu düzenlemeye göre fiil tarihinde failin sezgin bir birey olmasa dahi hâkimin takdirine bağlı olarak sorumlu tutulabileceği hüküm altına alınmıştır.

Haksız fiil nedeniyle sorumluluk halinde genel kural failin kendi fiili nedeni ile sorumlu tutulması halidir. Ancak Türk Borçlar Kanunun da bu durum için de istisnai haller getirilmiştir. Bu durum da kusursuz sorumluluk halleri ile kanun içinde yer almıştır. Yine haksız fiilden kaynaklı kusursuz sorumluluk halleri dışında sözleşme temelli olan yardımcı kişilerin fiillerinden kaynaklı sorumluluk hali de Türk Borçlar Kanunun da düzenlenen ayrı bir durumdur.

Sürekli iş göremezlik zararında zarar görenin çalışma gücünün sürekli olarak azalması ya da tamamen kaybedilmesi söz konusudur. Örneğin çift taraflı trafik kazası yaşanmış olsun. Kusuru bulunmayan sürücülerden birinin aracındaki bir kişinin kaza sonucu kolu kırılıyor ve bu kişi %3 sürekli iş göremez hale geliyor. Bu kişi kalan ömründe aynı işi yapsa bile aynı işi yapabilmesi için kazadan önceki haliyle daha fazla efor sarf etmesi gerekir. Sarf edilen eforun ekonomik karşılığı olarak hükmedilecek tazminat da normatif zarar kapsamına girecektir. Yargıtay'ın güncel olarak verdiği kararlarında bir kişinin malında eksilme olmasa bile zarar gören kişi bu tazminatı almaya hak kazanabilmektedir.

Kişinin bedensel bütünlüğünün bozulması ile kişinin hayatını kaybetmesi nedeniyle doğan zarar, kişiye karşı zararı oluşturmaktadır. Zarar veren fiil, zarar gören kişinin bedensel bütünlüğünün bozulmasına yol açabilmektedir. Türk Borçlar Kanunu'nun 54. maddesinde zarar verici fiilden kaynaklanan zararın tazmininde hesaplamalara nelerin dahil edileceğini detaylıca düzenlemektedir. Madde metnine göre zarar gören kişi, tedavi giderlerini, kazanç kaybını, çalışma gücünün azalmasından ya da kaybolmasından doğan kayıpları ile ileriye dönük ekonomik kayıplarından doğacak zararları tazmin edebilecektir. Söz konusu kanun maddesi özel hüküm niteliğinde olup öncelikle uygulanması gereken kanun maddesidir. Yani

diğer genel düzenlemelerden önce özel düzenleme niteliğinde olan bu kanun maddesinin uygulanması gerekmektedir.

Bedensel bütünlüğün hukuka aykırı bir fiil ile ihlalinden doğan maddi zararlar; kazanç kaybı, çalışma gücünün eksilmesi ya da tamamen kaybolması, tedavi giderleri ve ekonomik geleceğin sarsılması nedeniyle oluşacak kayıp olarak sayılabilecektir.

Tedavi giderleri, kişinin uğramış olduğu zararın giderilmesi amacıyla gerekli olan tıbbi desteği alırken harcamış olduğu giderlerdir. Bunlara; muayene, tedavi, teşhis, ameliyat giderleri örnek gösterilebileceği gibi almış olduğu ilaç giderleri de bu kalem içine dahil edilebilecektir. Yine kişinin tutmuş olduğu bakıcı giderleri ile fiziksel rehabilitasyon gerekmesi halinde bunun için harcanan giderler de tedavi giderlerinden sayılmalıdır. Aynı şekilde zarar görenin vücudundan bir uzvunu kaybetmesi halinde yerine takılan protezler ile takma organlar da tedavi giderlerinden sayılmalıdır. Yine zarar görenini tedavi olmaya giderken harcayacağı ulaşım giderleri de bu kalem içine dahil edilmelidir. Ancak unutulmaması gerekir ki zarar göreni ziyaret amacıyla 3. Kişilerin yapmış olduğu ulaşım giderleri birer ahlaki ödevin gereğinden doğduğu için talep edilmesi de mümkün olmayacaktır. Hesaplama dikkat edilecek bir husus da zarar görenin ekonomik durumu ile doğru orantılı tedavi harcamalarının hesaplamada dahil edilmesi gerekmesidir. Şöyle ki zarar görenin kendisinin mecbur kalması halinde ekonomik koşullarının elverdiği ölçüde yapabileceği tedavi harcamalarının hakkaniyet ilkesi doğrultusunda zarar verici fiili gerçekleştiren kişiye yüklenmesi gerekmektedir.

Kişinin çalışma gücünün geçici olarak kaybı halinde, eski hale dönmesine kadar kaybettiği maddi gelirin geri tazminini ise kazanç kaybı tazminatı sağlamaktadır. Zarar gören kişi, sağlığına kavuştuğu ana kadar çalışamamasından dolayı kaybettiği kazanç kaybını bu hali ile zarar veren kişiden talep edebilecektir. Yine zarar gören kişinin eski haline oranla çalışma gücünü sürekli kaybetmesi halinde de tespit edilecek azalmaya ilişkin tazminat hakkı da doğacaktır. Çalışma gücünün kaybı halinde zararın belirlenmesinde zarar görenin meslek faaliyetleri de göz önünde bulundurulmaktadır. Zira bir ressamın elini kaybetmesi ile bir edebiyat öğretmenin elini kaybetmesi halinin sonuçları da ister istemez aynı olmayacaktır. Kayıp oranlarının tespitinde zarar gören organ ve uzuvların ne derece zarar gördüğü ve ne şekilde geleceğe olumsuz etki olacağı ile zararın oranı belirli tıbbi kurallar

gözetilerek hesaplanacaktır. Yine zararın belirlenmesinde esas alınacak kişi geliri de kazanın gerçekleştiği andaki gelir durumudur. Bu gelir hesaplanırken gelecek yıllarda meydana gelecek muhtemel artışların da göz önünde tutulması gerekmektedir.

Zarar verici fiil neticesinde kişinin ölüm hali de bir diğer ihtimaldir. Bu ihtimalde ölümün zarar verici fiil anında gerçekleşmesi ile daha sonra gerçekleşmesi durumunda farklı ihtimaller gündeme gelecektir. Zarar verici fiil neticesinde zarar gören kişinin hemen ölümü gerçekleşmiş ise, zarar veren kişi tarafından tüm cenaze giderlerinin ödenmesi gerekmektedir. Buradaki cenaze giderlerine otopsi, yıkama ve defin hizmetleri girdiği gibi cenaze sonrasında verilen yemeklerin masrafları dahi dahil edilebilecektir. Cenaze giderleri, ölen kişinin aynı zamanda miras bırakan olması ve miras bırakanın tereke giderlerinden sayılması nedeniyle mirasçıların talep edebileceği bir tazmin seçeneğidir.

Ölümün derhal meydana gelmemesi halinde zarar verenden ölüm anına kadar geçen tedavi masrafları talep edilebileceği gibi ölenin ölüm anına kadar çalışmaması nedeniyle kaybettiği kazanç kaybı gelirleri de talep edilebilecektir.

Yine talep edilebilecek bir diğer zarar da destekten yoksun kalmaya ilişkindir. Zarar verici fiil neticesinde ölen bir kişinin maddi veya manevi olarak desteğinden faydalanan kişiler olabilecektir. Türk Borçlar Kanunu'nun 53. maddesi gereğince destekten yoksun kalan kişilerce maddi zararlarının tazminine olanak sağlanmaktadır. Buradaki zarar, niteliği itibariyle üçüncü kişilerin fiil neticesinde uğramış olduğu zararlardır. Destekten yoksun kalma tazminatı, bu yönü ile desteğinden yoksun kalan kimselerin istemde bulunabileceği bir talep hakkı niteliğindedir. Destekten yoksun kalma tazminatı niteliği itibariyle maddi bir talep hakkı olup ayrıca duyulan elem ve acı neticesinde istenilecek manevi tazminattan ayrı bir konumdur.

4.2 Sürekli İş Göremezlik Halleri

Sürekli iş göremezlik halleri sürekli kısmi iş göremezlik ve sürekli tam iş göremezlik olarak ikiye ayrılmaktadır.

4.2.1 Sürekli kısmi iş göremezlik

Bir kişinin organ eksilmesi veya organ zayıflaması sonucu beden gücünün belli bir oranda azalması durumudur. Organ eksilmesi; bir kişinin iç organları, beş duyu organı, elleri, kollarının birinin veya birkaçının yitirilmesidir. Organ zayıflaması; kişinin bedensel yapısını oluşturan organlardan birinin ya da birkaçının yaptığı görevin tam yerine getirmemesi veya tamamen işlevsiz kalmasıdır. Örneğin bir kişinin koluna platin takılması, kolun eski işlevselliğinin tam yerine getirememesi sonucunu doğuracaktır. Kişinin ameliyatla koluna platin takılması ve onu ömrü boyunca taşıyacak olması o kişinin kullandığı kolunun ara ara ağrmasına, kışları üşümesine ve arada sırada veya bir yük taşıdığı anda sızlayacak olması organının zayıfladığının göstergesi olacaktır.

4.2.2 Sürekli tam iş göremezlik

İnsanın kullandığı bedeninin tümüyle yitirmesi durumudur. Kişi trafik kazası sonucu artık vücudu kullanarak çalışamayacak duruma gelmesi ve bu sebeple herhangi bir kazanç elde edemeyecek olmasıdır. Bu durumda tazminatı %100 durumunda hesaplanacak, başkasının yardımına muhtaç hale gelmiş ise bu efor tazminatının yanında bakıcı giderleri de istenebilecektir.

4.2.3 Sürekli iş göremezliğin kişilere göre durumu

Sürekli iş göremezliğin kişilere göre durumu; emekli, yaşlılar ve bir kazancı olmayan şahıslar yönünden, çalışmayan ev kadınları yönünden, küçük çocuklar yönünden, çalışan insanlar yönünden ve estetik zarar görenler yönünden olmak üzere beşe ayrılır

4.2.3.1 Emekli, yaşlılar ve bir kazancı olmayan şahıslar yönünden

Emekliler yaşlılar ve bir kazancı olmayan kişiler yönünden günlük hayatta çalışmıyor olsalar bile kazadan sonra kalıcı hasarları varsa ve kazadan önce yapacakları herhangi bir fiili işi kazadan sonra vücutlarındaki kalıcı hasardan dolayı daha çok efor harcayacaklarından, zorlanacaklarından dolayı sürekli iş göremezlik tazminatı isteme hakları vardır. Söz konusu tazminat hesaplamaları yönünden eğer yaşlı ve emekli iseler daha önce anlattığımız destekten yoksun kalma tazminatında olduğu gibi pasif dönemde AGİ' siz asgari ücret üzerinden hesap yapılacaktır. Eğer

bir kişi çalışmıyor ise asgari ücret üzerinden sürekli iş göremezlik tazminatı hesaplaması yapılacaktır.

4.2.3.2 Çalışmayan ev kadınları yönünden

Trafik kazasında yaralanan ve beden gücü kaybına uğrayan bir ev kadını kendi ev hizmetini yaparken kendi sakatlığı oranında zorluk çekecek ve daha fazla güç harcayacaktır. Örneğin kazadan önce bir işe kendini yüzde 100 efor harcıyorsa ve bu kadın trafik kazası geçirip %6 beden gücü kaybına uğruyorsa artık kadın 100 efor harcamayacağı sabit olup %106 efor harcayacaktır. Yargıtay kararlarına göre ev hizmetleri yaşam boyu yapılır. Ev kadınların beden gücü kaybı yaşam süresi sonuna kadar asgari ücretler üzerinden hesaplaması yapılmaktadır.

4.2.3.3 Küçük çocuklar yönünden

18 yaşından küçük kişilerin sürekli beden gücü kaybı oluşması durumunda kazanın yaşandığı tarihten TRH 2010 yaşam tablosuna belirlenen yaşam süresinin sonuna kadar hesaplanacaktır. Bu konu üzerinde uygulamadaki temel sıkıntı içtihat farklılıklarının mevcut olması. Yargıtay 17.Hukuk Dairesi'nin kararlarında zarar verici olayın meydana geldiği tarihten itibaren sürekli iş göremezlik tazminatının hesaplanması gerektiği kanaatinde iken Yargıtay 4. Hukuk Dairesi ise zarar gören küçüğün reşit olduktan ve askerlik süresi bittikten sonra gelir elde edebileceği için 18 yaşından sonra hesaplama yapılması gerektiği kanaatindedir.⁴⁶

4.2.3.4 Çalışan insanlar yönünden

Çalışanların kazançlarında bir azalma olmasa bile aynı kazancı elde ederken aynı işi yaparken kendi sakatlığı oranında zorluk çekecek ve daha fazla güç harcayacaktır. Bu sebeple kendi kazancı doğrultusunda ve malul kaldığı oranda efor tazminatı isteme hakkı bulunmaktadır. Burada yapılacak hesaplamada çalışan ve kalıcı zarar gören insanın meslek ve kazancına göre hesaplama yapılacağı kuşkusuzdur. Nitekim vücuttaki farklı organlardaki eksiklikler zarar görenin mesleği üzerindeki farklı şekilde olumsuz ya da daha olumsuz etki göstereceği sabittir. Çalışma gücünün etkisini farklı gösterecektir. Örneğin solak bir futbolcunun sol

⁴⁶ Bknz: Yargıtay 17. H.D 15.05.2018 t 2015/10764 E. 2018/5055 k., Yargıtay 4.H.D 19.11.2014 T. 2014/307 E. 2014/15580 K.

ayağını kırmasıyla bir terzinin sol ayağını kırması çalışma gücü kaybında farklı etki göstereceği sabittir.⁴⁷

Çalışan kimseler yönünden 5510 sayılı kanun kapsamında bakmak gerekmektedir. Sosyal Sigorta Hukuku kapsamında hastalık hali, sigortalı kimselerin tedavi ve bakım süreci içeren bedensel veya ruhsal durumunda olan negatif değişiklik olarak tanımlanmaktadır. Bu tanımlar 5510 sayılı kanunun 4/1(a), (b) bentlerine tabi çalışanlar için iş kazası ve meslek hastalığı dışında kalan rahatsızlıkları ayırmak için yapılmıştır. Hastalık sigortası, içerisinde meslek hastalığı ve iş kazası halleri dışında kalan bedensel ve ruhsal hastalıkları kapsamaktadır. Bu rahatsızlığın olması da tek başına yeterli değildir. Ayrıca rahatsızlığın iş göremezlik durumuna da yol açması gerekmektedir. Örneğin basit bir baş ağrısı ya da bel tutulması, sigortalının nezle olması durumları hastalık sigortası kapsamı dışında kalacaktır. Yine sigortalının alkol bağımlılığı, nikotin bağımlılığı ve uyuşturucu ile uyarıcı madde bağımlılığı halleri de kapsam dışında kalmaktadır. Ancak örneğin kalp veya karaciğer probleminden kaynaklanan rahatsızlıkların temelinde alkol probleminin yatmasında hastalık sigortasından yararlanma noktasında bir sorun bulunmamaktadır.

Hastalık sigortasından yararlanabilecek olanlar yalnızca işçilerdir. Kanundaki tanım işçi ve bağımsız çalışanları kapsayacak şekilde düzenlenmişse de 5510 satılı kanunun 18. Maddesinde hastalık nedeniyle geçici iş göremezlik ödemesinden yararlananlar açıkça düzenlenmiştir. Burada kanunun 4/1(b) kapsamında çalışan kimseleri kapsamadığı rahatça anlaşılmaktadır. Yine çırak, çırak adayı, öğrenciler ve yurt dışında çalışacak olan Türk işçiler de hastalık sigortasından yararlanabilecek kişiler olarak sayılmaktadır.

Geçici iş göremezlik, SGK mevzuatı kapsamında hastalık durumu mevcut olan işçinin yasal mevzuatta sayılan kurumlardan bir tanesinden rapor alması ile belgelenmektedir. Bu iş göremezlik halinin iki günden fazla sürmesi gerekmektedir. Böylelikle 5510 sayılı kanun kapsamında ayrıca geçici iş göremezlik ödeneği de işçi çalışanlara ödenecektir.

⁴⁷ Şahin A., (2022) Vücut Bütünlüğünün İhlalinden Doğan Zarar ve Tazmini, *Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* C.XV,Y.211 s:22)

Sigortalı işçinin hastalık sigortası kapsamında iş göremez halde olması halinde, iş göremezliğin üçüncü gününden sonra ve iş göremezlik halinin mevcut hale geldiği tarihten önceki bir yıl içinde en az doksan günlük priminin bildirilmiş olması gerekmektedir. Ancak bu bir yıllık süre içerisinde bildirilecek olan doksan günün aynı iş yerinden bildirilmiş olması gerekmemektedir. Geçici iş göremezlik ödemesinin hesabında ise prime esas günlük kazançlar dikkate alınmaktadır.

4/1(b) kapsamındaki sigortalıların hastalık hallerinde ise daha öncesinden hiçbir prim borçlarının olmaması gerekmektedir. Yine bu kişiler de üçüncü günün sonundan itibaren ödeneğe hak kazanmaktadırlar.

4.2.3.5 Estetik zarar görenler yönünden

Haksız fiil sonucu zarar gören kişilerin yüzlerindeki ve bedenlerindeki kalıcı izlerin oranlarının mesleğini ve kazanç elde etme olanaklarını ne ölçüde etkileyeceğini belirledikten sonra saptanan oran üzerinden hesaplama yapılması gerekmektedir. Buradaki ölçüt efor tazminatını isteyen kişinin mesleği ana faktör olarak bakılacaktır. Örneğin bir kişi terzi ise ve yüzünde, vücudunda kalıcı izler kalmış ise bu kişinin mesleğini yaparken engel olmayacağı için sürekli iş göremezlik tazminatı istemesine engel teşkil edecektir. Fakat bir manken bir trafik kazası sonucunda yüzünde belirli bir sabit iz kalması onun yaptığı mesleğe engel teşkil edeceği hayatın olağan akışına göre sabit olacaktır. İşte burada mesleği manken olan kimse sürekli iş göremezlik tazminatını isteyebilecektir.

4.4 Sürekli İş Göremezlik Tazminatının Hesaplanması ve Örneklendirilmesi

Örnek: Malikinin ve sürücüsünün Murat Süsek olan 20 JJJ 00 plakalı araç 11.02.2020 tarihinde tarihin de 34 ZZZ 00 Plakalı araçla kazaya karışmıştır. Kazada 20 JJJ 00 plakalı araçta 07.10.1989 doğumlu Fatma ve 21.10.2020 doğumlu bebeği(Fatma Hamiledir) vefat etmiştir.34 ZZZ 00 plakalı aracın maliki ve sürücüsü Şefikadır.34 ZZZ 00 plakalı araçta Şefika'nın eşi Ömer Yaralanmıştır. Bizim bu olayda hesaplayacağımız Önün Sürekli İş göremezlik Tazminatı hesaplamamızdır. 06 ... plakalı araç sürücüsü Ş.'nin 2918 sy kanun 52/1.b maddesini ihlal ettiği kanaatinin bildirildiği, anlaşılmaktadır. Ömer'in hastaneden aldığı maluliyet oranı %6'dır ve

iyileşme süresinin 9 aya kadar uzayabileceği söylenmiştir. Ömer Asgari ücret ile çalışmaktadır.

Tespitler:

1.Karayolları Motorlu Araçlar Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortası Genel Şartları, 14/05/2015 gün ve 29355 Sayılı Resmî Gazete' de yayınlanarak 01/06/2015 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Olay tarihinde yürürlükte bulunan 2918 Sayılı KTK' nın 90. maddesinde “Zorunlu mali sorumluluk sigortası kapsamındaki tazminatlar bu Kanun ve bu Kanun çerçevesinde hazırlanan genel şartlarda öngörülen usul ve esaslara tabidir. Söz konusu tazminatlar ve manevi tazminata ilişkin olarak bu Kanun ve genel şartlarda düzenlenmeyen hususlar hakkında 11/1/2011 tarihli ve 6098 Sayılı Türk Borçlar Kanununun haksız fiillere ilişkin hükümleri uygulanır.” şeklindeki düzenleme ve zorunlu mali sorumluluk sigortası teminatı kapsamı dışında bulunan hallerin düzenlendiği 92/i maddesindeki “Bu Kanun çerçevesinde hazırlanan zorunlu mali sorumluluk sigortası genel şartları ve ekleri ile tanımlanan teminat içeriği dışında kalan talepler.” şeklindeki düzenleme Anayasa Mahkemesi'nin 17/07/2020 tarihinde 2019/40 E - 2020/40 K. sayılı kararı ile KTK' nın 90. maddesinin birinci cümlesinde yer alan “...ve bu Kanun çerçevesinde hazırlanan genel şartlarda...” ibaresi ile ikinci cümlesindeki “...ve genel şartlarda...” ibaresinin ve 92. maddesinin (i) bendinin Anayasa'ya aykırı olduğuna ve iptaline karar verilmiştir. Anayasa Mahkemesi'nin iptal kararı ile zorunlu mali sorumluluk sigortası kapsamındaki tazminatların zorunlu mali sorumluluk sigortası genel şartlarına göre belirleneceğine dair düzenleme iptal edilmiştir. T.C. Anayasası'nın 153/6. maddesinde, “Anayasa Mahkemesi kararları Resmî Gazetede hemen yayımlanır ve yasama, yürütme ve yargı organlarını, idare makamlarını, gerçek ve tüzel kişileri bağlar.” düzenlemesi mevcut olup, bu düzenlemenin doğal sonucu olarak Anayasa Mahkemesince bir kanun veya kanun hükmünde kararnamenin tümünün ya da bunların belirli hükümlerinin Anayasa'ya aykırı bulunarak iptal edildiğinin bilindiği halde görülmekte olan davaların Anayasa'ya aykırılığı saptanan kurallara göre görüşülüp çözümlenmesi, Anayasa'nın üstünlüğü prensibine ve hukuk devleti ilkesine aykırı düşeceği için uygun görülmeyeceği kabul edilmektedir. Anayasa Mahkemesi'nin somut norm denetimi neticesinde verdiği iptal kararlarının Resmî Gazetede yayımlanması ile sonuç doğuracağı ve eldeki tüm uyuşmazlıklara uygulanması gerektiği uyulması zorunlu yargısal içtihatlar ile kabul edilmiştir. Anayasa

Mahkemesi'nin 17/07/2020 tarihinde 2019/40 E- 2020/40 K. sayılı kararı ile KTK'nın 90. maddesinin birinci cümlesinde yer alan "...ve bu Kanun çerçevesinde hazırlanan genel şartlarda..." ibaresi ile ikinci cümlesindeki "...ve genel şartlarda..." ibaresinin ve 92. Maddesinin (i) bendinin Anayasa'ya aykırı olduğuna ve iptaline karar vermiş olması nedeniyle zararının ve zararın kapsamının KTK'nın ve TBK'nın haksız fiile ilişkin hükümlerine ve Yargıtay uygulamalarına göre belirlenmesi gerekir. Anayasa Mahkemesinin 2021/82 E. 2022/167 K. 29/12.2022 tarihinde verdiği kararda bu kararın devamı niteliğindedir. Bu açıklamalar ile zarar hesabında TRH 2010 yaşam tablosu ve bilinmeyen dönem hesabında %10 artırım %10 iskontolu progresif rant yöntemi uygulanmıştır. %10 artırım, çalışanın her yıl mesleki olarak ilerlemesi ve gelirin artması karşılığında geometrik artış oranıdır. %10 iskonto ise yıllara sari olarak oluşacak sermayenin bir defada rapor tarihini esas alarak peşin olarak verilmesi durumunda alacağı değeri gösterir.

2. Hesaba Esas Bilinen Asgari Ücret Verileri:

2020/Şubat - Net Asgari Ücret (AGİ' li)	: 2.324,70 TL
2021/Ocak- Net Asgari Ücret (AGİ' li)	: 2.825,90 TL
2022/Ocak - Net Asgari Ücret	: 4.253,40 TL
2022/Temmuz- Net Asgari Ücret	: 5.500,35 TL
2023/Ocak - Net Asgari Ücret	: 8.506,80 TL

Ömer'in İş Göremezlik Zararının Hesaplanması:

MALULİYET: Kaza tarihi 11.10.2008 tarihinden önce ise Sosyal Sigorta Sağlık İşlemleri Tüzüğü, 11.10.2008 tarihi ile 01.09.2013 tarihleri arasında Çalışma Gücü ve Meslekte Kazanma Gücü Kaybı Oranı Tespit İşlemleri Yönetmeliği, 01.09.2013 – 01.06.2015 tarihleri arası Maluliyet Tespiti İşlemleri Yönetmeliği, 01.06.2015 – 20.02.2019 tarihleri arası Özürlülük Ölçütü, Sınıflandırması ve Özürlülere Verilecek Sağlık Kurul Raporları Hakkında Yönetmelik, 20.02.2019 tarihinden sonra Erişkinler İçin Engellilik Değerlendirmesi Hakkında Yönetmelik hükümlerinin uygulanması gerekmektedir.

Ömer'in maruz kaldığı olay nedeni ile engel oranının %6 (altı) olduğu, saptana engel oranının sürekli nitelikte olduğu, iyileşme süresinin 9 aya kadar uzayabileceğinin mütalaa edildiği anlaşılmaktadır.

GELİR: Davacının SSK tescil ve hizmet kaydının bulunmadığı tespit edilmektedir. Davacının asgari ücret geliri bulunduğu değerlendirilmiş, dosyadaki mevcut hesaplama raporu ile de uyumlu olarak çalışma yaşında olan davacı yönünden hesaplama AGİ dahil net asgari ücret üzerinden yapılacaktır

Zararın Hesaplanması:

Ömer'in doğum tarihinin 15.10.1993 olduğu, kaza tarihi olan 11.02.2020 tarihi itibari ile 26 Yıl 4 Ay yaşında olduğu, tespit edilen sürekli iş göremezlik %6 oranında ve yine raporla belirlen 9 ay iyileşme/geçici iş göremezlik süresi için hesaplama yapılmıştır.

Tespitler:

Olay Tarihi	: 11.02.2020
Doğum Tarihi	: 15.10.1993
Olay Tarihindeki Yaşı	: 26 Yıl 4 Ay
Olay Tarihine Göre Bakiye Ömrü	: 52 Yıl 11 Ay
Muhtemel Yaşam Süresi Sonu Yaşı	: 79 Yıl 3 Ay
Aktif Çalışma Sonu Yaş	: 60
Faal Çalışma Süresi	: 33 Yıl 7 Ay
Geçmiş Dönem	: 3 Yıl 10 Ay

(Geçmiş Dönem, Asgari Ücretin Bilindiği Cari Yıl Sonu Olan 31.12.2023 Tarihine Kadardır)

Gelecek Aktif Dönem	: 29 Yıl 9 Ay
Gelecek Pasif Dönem (Emeklilik)	: 19 Yıl 3 Ay

GEÇİCİ İŞ GÖREMEZLİK ZARARI: 9 ay iyileşme/geçici iş göremezlik süresi için hesaplama yapılmıştır.

Tablo 3.11: Hesaplama Yaş Ücret Dönem Geliri Ayrımı

Sene Yaş Dönem	Günlük Ücret	Dönem Gelir
0,7 27,1 11.02.2020 - 7.11.2020 arası 271 gün	77,49 TL	20.999,79 TL
(Yaş : 27 Yıl 1 Ay) - TOPLAM (271 Gün) - (9 Ay, 0 Gün)		20.999,79 TL
Geçici İş göremezlik Oranı (%100)		20.999,79 TL

Geçmiş Dönem Hesabı

Geçici iş göremezlik süresinin sonu olan. 08.11.2020 tarihinden asgari ücretin bulunduğu cari yıl sonu olan 31.12.2023 tarihine kadar olan dönem geçmiş dönem olarak kabul edilmiştir.

Tablo 3.12: Geçmiş Dönem Hesabı

Sene Yaş Dönem	Günlük Ücret	Dönem Gelir
0,8 27,2 8.11.2020 - 31.12.2020 arası 54 gün	77,49 TL	4.184,46 TL
1,8 28,2 1.01.2021 - 31.12.2021 arası 12 ay	94,20 TL	34.383,00 TL
2,3 28,7 1.01.2022 - 30.06.2022 arası 6 ay	141,78 TL	25.662,18 TL
2,8 29,2 1.07.2022 - 31.12.2022 arası 6 ay	183,34 TL	33.734,56 TL
3,8 30,2 1.01.2023 - 31.12.2023 arası 12 ay	283,56 TL	103.499,40 TL
(Yaş : 30 Yıl 2 Ay) - TOPLAM (1420 Gün) - (3 Yıl, 10 Ay)		201.463,60 TL
İş Gücü Kayıp Oranı (%6,00)		12.087,82 TL

Gelecek Aktif Dönem Hesabı

Aktif Dönem Tarih Aralığı: 1.01.2024 – 30.09.2053

TRH 2010 yaşam tablosu ve bilinmeyen aktif ve pasif dönemlere ait peşin değerler, her yıl için % 10 artırılıp %10 iskonto edilmek suretiyle progresif rant yöntemi kullanılmıştır.

Hesaba esas, bir senelik gelir (Asgari Ücret x 12 x 1) : 102.081,60 TL

Tablo 3.13: Gelecek Aktif Dönem Hesabı

Sene Yaş Dönem Sonu	Artışlı Gelir	Dönem Gelir
4,8 31,2 2024/Ara.	112.289,76 TL	$xKn(0,9091) = 102.081,60$ TL
5,8 32,2 2025/Ara.	123.518,74 TL	$xKn(0,8264) = 102.081,60$ TL
6,8 33,2 2026/Ara.	135.870,61 TL	$xKn(0,7513) = 102.081,60$ TL
7,8 34,2 2027/Ara.	149.457,67 TL	$xKn(0,6830) = 102.081,60$ TL
8,8 35,2 2028/Ara.	164.403,44 TL	$xKn(0,6209) = 102.081,60$ TL
9,8 36,2 2029/Ara.	180.843,78 TL	$xKn(0,5645) = 102.081,60$ TL
10,8 37,2 2030/Ara.	198.928,16 TL	$xKn(0,5132) = 102.081,60$ TL
11,8 38,2 2031/Ara.	218.820,98 TL	$xKn(0,4665) = 102.081,60$ TL
12,8 39,2 2032/Ara.	240.703,07 TL	$xKn(0,4241) = 102.081,60$ TL
13,8 40,2 2033/Ara.	264.773,38 TL	$xKn(0,3855) = 102.081,60$ TL
14,8 41,2 2034/Ara.	291.250,72 TL	$xKn(0,3505) = 102.081,60$ TL
15,8 42,2 2035/Ara.	320.375,79 TL	$xKn(0,3186) = 102.081,60$ TL
16,8 43,2 2036/Ara.	352.413,37 TL	$xKn(0,2897) = 102.081,60$ TL
17,8 44,2 2037/Ara.	387.654,71 TL	$xKn(0,2633) = 102.081,60$ TL
18,8 45,2 2038/Ara.	426.420,18 TL	$xKn(0,2394) = 102.081,60$ TL
19,8 46,2 2039/Ara.	469.062,19 TL	$xKn(0,2176) = 102.081,60$ TL
20,8 47,2 2040/Ara.	515.968,41 TL	$xKn(0,1978) = 102.081,60$ TL
21,8 48,2 2041/Ara.	567.565,26 TL	$xKn(0,1799) = 102.081,60$ TL

Tablo 3.13: (Devamı) Gelecek Aktif Dönem Hesabı

Sene	Yaş	Dönem Sonu	Artışlı Gelir	Dönem Gelir
22,8	49,2	2042/Ara.	624.321,78 TL	$xKn(0,1635) = 102.081,60$ TL
23,8	50,2	2043/Ara.	686.753,96 TL	$xKn(0,1486) = 102.081,60$ TL
24,8	51,2	2044/Ara.	755.429,35 TL	$xKn(0,1351) = 102.081,60$ TL
25,8	52,2	2045/Ara.	830.972,29 TL	$xKn(0,1228) = 102.081,60$ TL
26,8	53,2	2046/Ara.	914.069,52 TL	$xKn(0,1117) = 102.081,60$ TL
27,8	54,2	2047/Ara.	1.005.476,47 TL	$xKn(0,1015) = 102.081,60$ TL
28,8	55,2	2048/Ara.	1.106.024,12 TL	$xKn(0,0923) = 102.081,60$ TL
29,8	56,2	2049/Ara.	1.216.626,53 TL	$xKn(0,0839) = 102.081,60$ TL
30,8	57,2	2050/Ara.	1.338.289,18 TL	$xKn(0,0763) = 102.081,60$ TL
31,8	58,2	2051/Ara.	1.472.118,10 TL	$xKn(0,0693) = 102.081,60$ TL
32,8	59,2	2052/Ara.	1.619.329,91 TL	$xKn(0,0630) = 102.081,60$ TL
33,6	60	2053/Eyl. (9 Ay)	1.335.947,18 TL	$xKn(0,0573) = 76.561,20$ TL
(Yaş : 60 Yıl 0 Ay) – TOPLAM				3.036.927,60 TL
İş Gücü Kayıp Oranı (%6,00)				182.215,66 TL

Gelecek Pasif Dönem Hesabı (Emeklilik)

2022 yılından itibaren Asgari Ücretten AGİ kaldırılmış olduğundan Pasif Dönem geliri Net Asgari Ücret olarak kabul edilmiştir. Bilinen en son aylık Asgari Ücret: 8.506,80 TL

Bir Yıllık Emeklilik Geliri (Aylık Gelir x 12): 102.081,60 TL

Tablo 3.14: Gelecek Pasif Dönem Hesabı

Sene	Yaş	Dönem Sonu	Artışlı Gelir	Dönem Gelir	Bugünkü Değer
34,6	61	2054/Eyl.	1.781.262,90 TL	$xKn(0,0573)$	102.081,60 TL
35,6	62	2055/Eyl.	1.959.389,19 TL	$xKn(0,0521)$	102.081,60 TL
36,6	63	2056/Eyl.	2.155.328,11 TL	$xKn(0,0474)$	102.081,60 TL
37,6	64	2057/Eyl.	2.370.860,92 TL	$xKn(0,0431)$	102.081,60 TL
38,6	65	2058/Eyl.	2.607.947,02 TL	$xKn(0,0391)$	102.081,60 TL
39,6	66	2059/Eyl.	2.868.741,72 TL	$xKn(0,0356)$	102.081,60 TL
40,6	67	2060/Eyl.	3.155.615,89 TL	$xKn(0,0323)$	102.081,60 TL
41,6	68	2061/Eyl.	3.471.177,48 TL	$xKn(0,0294)$	102.081,60 TL
42,6	69	2062/Eyl.	3.818.295,23 TL	$xKn(0,0267)$	102.081,60 TL
43,6	70	2063/Eyl.	4.200.124,75 TL	$xKn(0,0243)$	102.081,60 TL
44,6	71	2064/Eyl.	4.620.137,22 TL	$xKn(0,0221)$	102.081,60 TL
45,6	72	2065/Eyl.	5.082.150,95 TL	$xKn(0,0201)$	102.081,60 TL
46,6	73	2066/Eyl.	5.590.366,04 TL	$xKn(0,0183)$	102.081,60 TL
47,6	74	2067/Eyl.	6.149.402,64 TL	$xKn(0,0166)$	102.081,60 TL
48,6	75	2068/Eyl.	6.764.342,91 TL	$xKn(0,0151)$	102.081,60 TL
49,6	76	2069/Eyl.	7.440.777,20 TL	$xKn(0,0137)$	102.081,60 TL
50,6	77	2070/Eyl.	8.184.854,92 TL	$xKn(0,0125)$	102.081,60 TL
51,6	78	2071/Eyl.	9.003.340,41 TL	$xKn(0,0113)$	102.081,60 TL
52,6	79	2072/Eyl.	9.903.674,45 TL	$xKn(0,0103)$	102.081,60 TL
52,8	79,2	2072/Ara.(3 Ay)	2.723.510,47 TL	$xKn(0,0094)$	25.520,40 TL
(Yaş : 79 Yıl 3 Ay) - TOPLAM					1.965.070,80 TL
Davalı Kusuru (%100)					1.965.070,80 TL
İş Gücü Kayıp Oranı (%6,00)					117.904,25 TL

Sonuç

Davacı Ö. İş Göremezlik Zararı

-- Geçici İş Göremezlik Dönemi	: 20.999,79 TL
-- Geçmiş Dönem	: 12.087,82 TL
-- Gelecek Aktif Dönem	: 182.215,66 TL
-- Gelecek Pasif Dönem	: 117.904,25 TL
-- <u>T O P L A M</u>	: <u>333.207,51 TL</u>

Görüldüğü üzere toplam hem gecici iş görmezliği hem sürekli iş görmezliği aynı anda hesaplanmış ve toplamı 333.207,51 bulunmuştur. Sürekli iş görmezliği 312.207,8 TL dir. Bu hesaplamada Prograsif Rant Yöntemi ve TRH 2010 bakiye yaşam tablosu kullanılmıştır.

Örnek 2

10.06.2017 tarihinde Adnan Bustak yönetimindeki 38 A.D 00 plakalı araç Aybüke Az... ye kırmızı ışıkta geçerek çarparak yaralamalı trafik kazası meydana gelmiştir. Yaşanılan olaydan sonra bu durum mahkemeye taşınmış, davacı Aybüke Az. Geçici iş görmezlik ve sürekli iş görmezlik talebinde bulunmuştur. 38 A.D 00 plakalı araç ATK raporunda %100 kusurlu bulunmuş, Aybüke'nin iyileşme süresi 6 ay olarak ve sürekli iş görmezlik derecesi %8, iyileşme süresi 30 gün olarak belirlenmiştir. Aybüke 20.02.1994 doğumlu olduğu (kaza tarihinde 23 yaşında), TRH 2010 yaşam tablosuna göre kalan yaşam süresi 56 yıl, toplam süre 80 yıldır. Buna göre 23-60 yaş arası aktif dönemi 37 yıl ve 60-80 yaş arası pasif dönem olmak üzere davalının toplam zarar süresi 57 yıldır. Aybüke çalışmayan bir kişi olduğu için kazan unsuru olarak asgari ücret baz alınacaktır. Hesap tarihi 10.07.2020'dir.

Geçici İş Göremezlik Hesabı

Hesaplamaya esas kazançlar:

Tarihler	As.Üc.Brüt	As.Üc.Net	Süre	Tutar
10.06.2017-10.07.2017	1.777,50	1.404,06	30 gün	1.404,06

Geçici iş görmezlik zararının hesaplanması:

$$1.404,06 \times \%100 \text{ maluliyet} \times \% 100 \text{ kusur} = 1.404,06 \text{ TL}$$

Sürekli İş Göremezlik Hesabı

İşlemiş dönem kazançları:

Tablo 3.15: İşlemiş Dönem Hesabını

Tarihler	As.Üc.Brt	As.Üc.Net	Süre	Tutar
10.07.2017-01.01.2018	1.777,50	1.404,06	5 ay 20 gün	7.956,34
01.01.2018-01.07.2018	2.029,50	1.603,12	6 ay	9.618,72
01.07.2018-01.01.2019	2.029,50	1.603,12	6 ay	9.618,72
01.01.2019-01.01.2020	2.558,40	2.020,90	12 ay	24.250,80
01.01.2020-10.07.2020	2.943,00	2.324,71	6 ay 10 gün	14.723,16
Toplam				66.167,74 TL

İşleyecek dönem zarar hesabına esas kazançları:

Davacı Aybüke'nin 37 yıllık aktif dönem zarar süresinin işlemiş dönemden oluşan ilk 3 yıldan sonraki 34 yıllık işleyecek aktif dönem zarar hesabına esas kazançlar, yukarıda açıklanan “devre başı ödemeli belirli süreli rant” formülüne ve %1,8 iskonto oranı (teknik faiz) üzerinden düzenlenen TRH 2010 tablosuna göre belirlenecek , davacının en son bilinen ücret tutarı olan 2.324,71 TL aylık net kazancının yıllık tutarı: $2.324,71 \times 12 = 27.896,52$ TL birim alınacaktır. Şöyle ki; kaza geçirdiği tarihte 23 yaşında olan davacı Aybüke , 3 yıl işlemiş aktif dönemden sonraki (34) yıllık işleyecek aktif dönemin başında 26 yaşına gelmiştir. Buna göre;

$$A_{26,34} = N_{26} - N_{60} / D_{26} \times \text{yıllık kazanç}$$

$$A = 2129715,14 - 552856,72 / 62110,25 \times 27.896,52 = 708.238,37 \text{ TL}$$

Pasif dönem zararının parasal ölçüsü:

Pasif dönem zararı Yargıtay'ca bir değer ölçüsü olarak kabul edildiğinden en son 01/01/2020 tarihinde yürürlüğe giren 2.943,00 TL brüt asgari ücretin geçim indirimsiz net tutarı 2.103,98 TL'nin yıllık tutarı olan $\times 12 = 25.247,76$ TL birim alınacak; davacının 60-80 yaş arası 20 yıllık pasif dönem zarar hesabına esas parasal değer hesaplanacaktır. Buna göre;

$$20 A_{26,34} = N_{60} - N_{80} / D_{26} \times \text{yıllık ind. As. Ücr.}$$

$$A = 552856,72 - 85986,86 / 62110,25 \times 25.247,76 = 189.782,17 \text{ TL}$$

Tazminat hesabına esas parasal değerler toplamı:

Tablo 3.16: Tüm Dönemlerin Toplamları

İşlemiş aktif dönem	66.167,74 TL
İşleyecek aktif dönem	708.238,37 TL
İşleyecek pasif dönem	189.782,17 TL
TOPLAM	964.188,28 TL

Sürekli kısmi iş göremezlik zararının hesaplanması:

Davacının % 8 beden gücü kaybına ve %100 kusura göre güç kaybı tazminatı tutarı: $964.188,28 \times \% 8 \text{ güç kaybı} \times \% 100 \text{ kusur} = 77.135,06 \text{ TL}$

Davacının toplam bedensel zararı :

Geçici tam iş göremezlik zararı :1.404,06 TL.

Sürekli kısmi iş göremezlik zararı :77.135,06 TL.

Toplam bedensel zarar :78.539,12 TL.

10/06/2017 günü trafik kazasına bağlı olarak yaralanan ve % 8 oranında beden gücü kaybına uğrayan davacının maddi tazminat isteklerinin incelenmesi ve değerlendirilmesi sonucu, sorumluların toplam % 100 kusuruna göre:

Geçici tam iş göremezlik zararı :1.404,06 TL.

Sürekli kısmi iş göremezlik zararı :77.135,06 TL. olmak üzere,

Toplam bedensel zarar :78.539,12 TL. olarak hesaplanmalıdır.

5. SONUÇ

Trafik kazaları birçok insanın ölümüne ve yaralanmalarına neden olmaktadır. Gelişen teknolojilerin araçlara takılmasına rağmen ölümlerin önüne geçilememektedir. Trafik kazaları hava koşullarından, yollardan ve şahısların araçları hatalı sürüşlerinden kaynaklanmaktadır. Geçmişten günümüzde trafik kazalarının yaşanmasında en büyük bulgular, sürücülerin Karayolları Trafik Kanunu'na aykırı hareket etmesinden meydana gelmektedir. Bunun sonucunda tek yönlü veya çift yönlü trafik kazaları meydana gelir. Trafik kazalarında kusur dağılımının belirlenmesi; kaza tespit tutanağı, kazanın olduğu yerin krokisi, kazayı gören tanık, araç sürücüler ve yolcuların beyanları, fren izleri, araçların çarpıldıkları bölgeler kusurun belirlenmesinde önemli bulgulardan ve delillerden olduğu oluşmaktadır.

Karayolları ve Trafik Kanunumuzda asli kusurlu sayılan hallerden araştırmada bahsedilmiştir. Tezimiz de söz konusu uygulamalar örnek bilirkişi raporu ve ATK raporuyla kusurun nasıl dağıtıldığı ve en önemlisi bu raporların anlaşılması için gerekli bulgularla beraber kusur dağılımı sonuçları değerlendirilmiştir.

Tezin uygulama bölümünde destekten yoksun kalma tazminatı ayrıntılı olarak incelenmiştir. Desteğin bir kişinin yaşadığı sürece boyunca başka bir kişiye maddi ve manevi (parasal, bedensel ve düşsel etkinliğiyle) yardım eden kişi olduğu, destekten yoksunluğun, desteğin maddi ve manevi desteğinden yoksunluğu olduğu destekliğin, bir kişinin yaşadığı süre boyunca başka bir kişiye maddi ve manevi destek sağlarken yaptığı tüm fiili ve iyi yönlü karşılıkine yarar sağlayan çoğu davranışlar ayrıntılı olarak açıklanmıştır. Destekten yoksun kalma tazminatını; eşler, nikahsız eşler, çocuklar, kardeşler, evlatlıklar, burs alan öğrenci, anne, baba talep edebilirken destekçi olarak da eşler, anne, baba, kardeşler, aynı çatı altında yaşayan yakınlar, çocuklar, ölen kişi, sağlığında düzenli yardım ettiği kişilerin destek olabileceğinden bahsedilmiştir. Araştırmada destekten yoksun kalma tazminatını hak kazanılması için gerekli şartlar; bir kişinin kusur bir şekilde zarar verecek şekil zarar vermiş olması gerekmektedir, bu yaşanan olay ile meydana gelen zarar arasında bulunan sebep

sonuç ilişkisi olmalıdır, yaşanan olay sonucunda desteğin ölmüş olması gerektiğinden bahsedilmiştir. Tazminatın elde edileceği bir muhatabın varlığının olması şart olduğundan bunların hepsi yaşanması durumunda destekten yoksun kalan kişi veya kişilerin söz konusu tazminat için ilgili yerlere başvuru yapıp dava açabileceğinden, destekten yoksun kalma tazminatına hükmedilmesindeki amaç, ölümü sebebiyle, destek görenin uğradığı malvarlığı zararının telafisidir. Kendisine bakılan kimsenin, kendisine destek olan kişinin ölümü sebebiyle, kısmen veya tamamen yoksun kalması gerekir. Bu yoksun kalma durumu maddî zarar niteliği taşıdığı, desteğin destek alan kişiye; parasal destek veya yardım ederek desteklik sağlayabileceği bu sebeple de destekten yoksun kalma tazminatı hesaplanırken asgari ücret üzerinden hesaplama yapılacağı detaylı bir şekilde incelenmiştir. Destekten yoksun kalan kişilerin destek alacakları sürelerin belirlenmesi yaşam tablolarıyla incelenmiştir. Eskiden PMF-1931 yaşam tablosuna (Fransa nüfus verisinden oluşturulan ve cinsiyet ayrımı olmayan Fransız Yaşam Tablosu) göre hesap yaparken günümüzdeki güncel Yargıtay kararlarına göre TRH 2010(Türkiye reasürans havuzunun 2010 yılı sigorta teknik tarifesi) yaşam tablosu kullanıldığı bunlara göre hesaplamaların yapılışı ayrıntılı olarak incelenmiştir. Destek alanların tazminattan ne kadar pay alacağı hesabı mirasçılıktan bağımsız belirlendiği, Mirasta bir eş iki çocuğun olduğu zamanda, eş öldüğü zaman miras dağılımında eş $\frac{1}{4}$ çocuklara toplam $\frac{3}{4}$ dağılırken destekten yoksun kalma tazminatı hesaplanırken eşin payı(anne) her bir çocuğun payının en az 2 kat olduğu anlatılmış, daha başka örneklerle bilimsel olarak açıklanmıştır. Destekten yoksun kalma hesaplamasında da sırasıyla işlemiş dönem aktif dönem, işleyecek aktif dönem ve işleyecek pasif dönemler sırasıyla hesaplanır. Tüm bulunan sonuçlar toplanarak destekten yoksun kalan kişinin destekten yoksun kalma tazminatı ayrıntılı şekliyle çalışmamızda anlatılmıştır. Hesaplamayı indirim sebeplerini de içeren iki örnek halinde ele alınarak incelenmiştir. Çalışmamızın dördüncü konusu da sürekli iş göremezlik konusu detaylı olarak ele alınmıştır. Sürekli iş göremezlik (kalıcı sakatlık, beden gücü kaybı, çalışma gücü kaybı, meslekte kazanma gücü kaybı veya efor kaybı) Türk Borçlar Kanunun 50. Maddesinde “Kusurlu ve hukuka aykırı bir fiille başkasına zarar veren, bu zararı gidermekle yükümlüdür.” denilmektedir. Sürekli iş göremezlik zararında zarar görenin çalışma gücünün sürekli olarak azalması ya da tamamen kaybedilmesi söz konusu olduğuna değinilerek bunlarında iki ana başlığa ayrıldığı, bunlarında; sürekli kısmi iş görmezlik ve sürekli tam iş göremezlik olduğu çalışmamızda

bahsedilerek, aynı zamanda bunların çeşitlerinin neler olduğu ayrıntılı şekilde açıklanmıştır. Araştırma da sürekli iş göremezliğin kişilere göre durumu değiştiğinden bahsedilmiş meslek gruplarına göre değerlendirilmiş, uygulamanın en sonunda da sürekli iş göremezlik için hesaplama örnekleriyle ayrıntılı şekilde incelenmiş, iki adet hesaplama yapılmıştır.

Yaşam tablolarının her yıl bilimsel araştırmalardaki anketler baz alınarak yeni yaşam tabloları belirlenip uygulamada yasal temeller düzenlenip, yasal alt yapısı oluşturulduktan sonra bunların kullanılması gerekmektedir. Ayrıca açılan davaların uzun sürmesinden kaynaklanan mağdur insanların mağduriyetlerinin daha da artmaması için yargıda hedef süre yerine dava sürelerinin net bir şekilde belirlenip bu sürenin geçilmesi halinde adil yargılanma hakkının ihlalinde kaynaklanan maddi ve manevi tazminatların başvuruyla verilmesi gerekmektedir. Yaşanılan kazalarında önüne geçilmesi için Türkiye de üretilen araçların kalite denetiminden geçmesi yönteminin daha da güçlendirilmesi gerekmektedir. Bu koşullarda günümüzde gelişen teknolojiyle araç-yaya algılama cihazlarının takılmasının zorunlu bırakılması, kişilerin de ehliyet almasının yanında her beş yılda bir sürücü testinden başarılı bulunması zorunlu kılınmalıdır. Araştırmada ayrıntılı hesaplamalara değinildiği için uygulama yönünden ileriki çalışmalardan bu hesaplardan yararlanıla bilinir. Hem destekten yoksun kalma tazminatı hem de sürekli iş göremezliğin günümüzde aynı anda ele alan bir yüksek lisans tezine araştırmamızda rastlanılmadığından, bu tez konuyu en ince ayrıntısına kadar ele almaya çalışarak yeni araştırmacılara ve uygulamacılara katkı sağlayacağı düşünülmektedir

KAYNAKLAR

- Akın, S.** (2022). “*Türk Borçlar Hukuku Kapsamında Sürekli İşgöremezlik Zararı ve Tazmini*” Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Özel Hukuk Anabilim Dalı Yüksek (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), 2022. Bursa.
- Albayrak, M.** (1997).“*Trafik Kazalarında Kusur ve Kusurun Tespiti*”, İstanbul Üniversitesi Adli Tıp Enstitüsü (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi) İstanbul.
- Atilla, A.** (2020). “*Trafik Kazaları Nedeniyle ileri Sürülen Destekten Yoksun Kalma Taleplerine İlişkin Yargıtay Kararlarının Değerlendirilmesi*”, İstanbul: Aristo Yayınevi.
- Berberoğlu Yenipınar, F.** (2023). “*Trafik kazalarında Tazminat Davaları*”, Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Canpolat, F., Koşar, G.G.** (2021). Motorlu Aracın İşletilmesinden Doğan Hukuki Sorumlulukta “Kusur ”un Önemi ve Sorumluluğa Etkisi, *Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Cilt: 23, Sayı: 2, İzmir, s. 839-872
- Çakar, F.** (1977). *Trafik kazalarında kusur oranı tespitinde bilirkişi kararlarını etkileyen ve ikinci kez bilirkişiye gönderilmesinde etken olan faktörlerin istatistik analizi*, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), İstanbul Üniversitesi Adli Tıp Enstitüsü, İstanbul
- Çelik, A. Ç.** (2019). “*İstanbul Trafik Kazaların Tazminat ve Sigorta Hukuk ve Ceza Sorumluluğu*” , İstanbul, Seçkin Yayıncılık, S:222
- Çelik, A. Ç.** (2021). “*Tazminat ve Alacak Davalarında Güncel Sorunlar Cilt:3*” , İstanbul: Aristo Yayınevi.
- Ekmekçi, Ö. , Tuncay, A.C.** (2020). *Sosyal Güvenlik Hukuku Dersleri* (Yenilenmiş 20. Baskı). İstanbul: Beta Basım Yayım Dağıtım AŞ.
- Eren, F.** (2022). “*Borçlar Hukuku Özel Hükümler*”, Ankara: Yetkin Basım Yayım Dağıtım AŞ.
- Eren, F.** (1975). “*Sorumluluk Hukuku Açısından Uygun İlliyet Bağı Teorisi*”, Sevinç Matbaası, 52; Ankara, s: 538
- Eren, F.** (2018). “*Borçlar Hukuku Genel Hükümler*”,(23. Baskı) Ankara: Yetkin Yayınları.
- Eryılmaz, E.** (2022). “ *Karayolları Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortalarında Destekten Yoksun Kalma Tazminatı*”, İstanbul Bilgi Üniversitesi Lisansüstü Programlar Enstitüsü –(Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), İstanbul.
- Fazhoğlu, A., Dersan Nilüfer**, “Çocukların aile içi yardımları”, yazı dizisi, Cumhuriyet Gazetesi 15.08.2005 s 17, İstanbul

- Günay, E.** (2021). *“Trafik kazalarında Kusur”*, Ankara: Seçkin Yayıncılık
- Günay, E.** (2022). *“Trafik kazalarından Kaynaklanan Davalar”*, Ankara: Seçkin Yayıncılık
- Gündüz, F. E., Gündüz, H.** (2011). İdare Hukukunda Destekten Yoksun Kalma Tazminatı, *Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* C. XV, Y., Sayı. 3, ss: 225-258.
- Güzel, A., Okur, A.R., Caniklioğlu, N.** (2020). Sosyal Güvenlik Hukuku (Yenilenmiş 18. Baskı). İstanbul: Beta Basım Yayım Dağıtım AŞ.
- Keser, Y.** (2021). *“Karayolları Trafik Kanunu Kapsamında Destegın Tam Kusurlu Olması Halinde Destek Görenlerin Destekten Yoksun Kalma Tazminatı Talep Edebilmesi Sorunu”* Yeditepe Hukuk Fakültesi Dergisi YÜHFD Cilt: XVIII Sayı:1,S :2-23
- Küçük, S.** (2014). *Adli Tıp Kurumu Ankara Grup Başkanlığı Trafik İhtisas Dairesi'nin kusur durumu tespiti istemiyle gönderilen ölümlü araç kazalarında sürücü kusur durumları ve sürücülerin sosyodemografik özellikleri açısından değerlendirmesi*, (Yayımlanmamış Doktora Tezi), Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi, Ankara.
- Macit, M.** (2023). *“Uygulamada Taksirle Yaralama ve Öldürme Suçları: Trafik Kazaları”*, Adalet Basım Yayım Dağıtım Sanayi ve Ticaret Limited Şirketi, Ankara.
- Oğuzman, M. Kemal, Barlas, N.** (2019). Medeni Hukuk (25. Baskı). İstanbul: Vedat Kitapçılık Piri, Y. D. (2011). *“Türk Hukukunda Destekten Yoksun Kalma Tazminatı”* Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Ankara, S: 22-42
- Oğuzman, M. Kemal, Ö., Turgut, M.** (2016). Borçlar Hukuku Genel Hükümler (7. Baskı Cilt 1-2). İstanbul
- Piri, Y. D.** (2011),” *Türk Hukukunda Destekten Yoksun Kalma Tazminatı*, Gazi Üniversitesi / Sosyal Bilimler Enstitüsü / Özel Hukuk (Medeni Hukuk) Ana Bilim Dalı, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Ankara
- Serozan, R.** (2018). *“Medeni Hukuk, Genel Bölüm – Kişiler Hukuku”* , İstanbul, Oniki Levha Yayıncılık
- Şahin, A.** (2022). “Vücut Bütünlüğünün İhlalinden Doğan Zarar ve Tazmini” *Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Cilt: 13 Sayı: 1, 206 – 220.
- Tacın, M. H.** (2016). *“Destekten Yoksun Kalma Tazminatı ve Davaları”* Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Hukukunda Özel Hukuk Ana Bilim dalı Medeni Hukuk Anabilim Dalı, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Ankara, S:33-38
- Taneri, G., Taneri, S.** (2022). Karayolları Trafik Kanununa Göre Hukuki ve Cezai Açından Trafik Kazaları Davaları Cilt:2 (4. Baskı). İstanbul: Aristo Yayınevi.
- Yalçınkaya, K. S.** (2021). *“Türk Hukukunda Destekten Yoksun Kalma Tazminatının Belirlenmesi”* İstanbul Bilgi Üniversitesi Lisansüstü Programlar Enstitüsü, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), İstanbul.

Yaşar, H. (2015). “*Destekten Yoksun Kalma Tazminatı*” Çankaya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Ankara, S: 171-183

Yaşbay, E. (2021). “*Destekten Yoksun Kalma Tazminatının Hesaplama Esasları*” Yalova Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Yalova S: 5-21

T.C. Yargıtay 10. Hukuk Dairesi Esas 2020/9717 Karar 2021/2003 (karararama.yargitay.gov.tr)

Yargıtay 4 Hukuk Dairesi 29.05.1989 662-4892)

Resmi Gazete T.18.07.1997 Gazete Sayısı:23053 Mükerrer

Yargıtay 9.HD.27.10.2004 8503-24277

Hazine Müsteşarlığı 2007/27 Sayılı Genelgesi T. 28/12/2007

Yargıtay 4.H.D 19.11.2014 T. 2014/307 E. 2014/15580 K.

Yargıtay 3. Ceza Dairesi 2017/9815 E. 2018/4518 K. 14.03.2018 T. (karararama.yargitay.gov.tr)

Yargıtay 17. H.D 15.05.2018 t 2015/10764 E. 2018/5055 k.

YHGK,E:2017/2190,K 2020/205,T:25.02.2020, (karararama.yargitay.gov.tr)

Yargıtay 4. H.D. 09.11.2020 Tarih, 2009/14285 E., 2010/11605 K., KBİBB, E.T.: 02.05.2021. (karararama.yargitay.gov.tr)

Yargıtay 17. Hukuk Dairesi 14/01/2021 T. 2020/2598 E. 2021/34 K sayılı,

Yargıtay 4. Hukuk Dairesi 2021/13431 E. 2022/8667 K. 13.06.2022 T. (karararama.yargitay.gov.tr)

www.Mevzuat.gov.tr, E.T: 22.03.2023

İnternet Kaynakları

Url-1<https://www.lexpera.com.tr/ictihat?gclid=Cj0KCQjw2eilBhCCARIsAG0Pf8vb9WqAhT3eTG2FJokZzHMXuNNdAOHNRgN-QCOiaZB2CfoWeQ_pNxoaAqS8EALw_wcB, ET: 20.03.2023>

Url-2 <www.Mevzuat.gov.tr> Alındığı Tarih: 04.02.2023

Url-3<<https://www.lexpera.com.tr/mevzuat/kanunlar/karayollari-trafik-kanunu-2918>> Alındığı Tarih:02.07.2023

Url-4 <https://karararama.yargitay.gov.tr/>

Url-5<www.bilirkisiyizbiz/pnum=478

Url-6<legalbank.net/belge/pmf:1931

ÖZGEÇMİŞ

Mehmet Akif ERTUĞRUL

EĞİTİM DURUMU:

- **Lisans** : (2015-2019) İzmir Ekonomi Üniversitesi Hukuk Fakültesi
- **Yüksek Lisans:** (2022-2023) İstanbul Gedik Üniversitesi Özel Hukuk Anabilim Dalı, Özel Hukuk Tezli Yüksek Lisans Programı

MESLEKİ DENEYİM:

- 5 yıldır serbest Avukat olarak çalışmaktadır